

SLOVENSKA POT V EVROPO

Kdor misli, da moramo Slovenci tudi na političnem področju nastopati kot subjekt, da moramo tudi bližnje evropske volitve izkoristiti za to, da opozorimo na neresene probleme naše skupnosti in na našo ustvarjalnost, odprtost ter življenjsko voljo, da ne smemo na volitvah nagraditi sil, ki na vladnih položajih pozabljajo na to, kar so desetletja obljubljale v opoziciji, bo imel kmalu priložnost, da vse to izrazi s podporo vidnemu tržaškemu javnemu delavcu prof. Jožetu Pirjevcu na evropskih volitvah.

Točno čez mesec dni, 13. junija, bomo namreč spet poklicani na volišča. Po vsej Italiji bodo volitve za določitev italijanskih članov evropskega parlamenta. V številnih krajih bodo tudi upravne volitve, ki se bodo lahko v pokrajinah in večjih občinah ponovile še dva tedna kasneje zaradi balotaž.

Pri nas bo treba obnoviti občinske svete v Dolini, na Rentabru, v Zgoniku, Doberdobi, Sovodnjah in Števerjanu, v videmski pokrajini pa pokrajinski in številne občinske svete tudi v krajih, kjer živijo naši rojaki.

Če se za vložitev kandidatnih list za upravne volitve rok šele izteka, je slika glede avropskih volitev že jasna.

Slovenci v Italiji gremo tudi na evropske volitve zelo razdeljeni. Prava žalost, če naš položaj primerjamo s položajem francosko in nemško govoreče manjšine, povezana tudi z veliko odgovornostjo.

V severovzhodnem okrožju, ki zajema Furlanijo-Juljsko krajino, Veneto, Tridentinsko-Južno Tirolsko in Emilijo-Romagnolo, bo nastopilo več kot dvajset strank. Slovence najdemo na petih kandidatnih listah. Koliko možnosti za izvolitev je, ugotovimo, če razmislimo o dejstvu, da so nosilci list sami vse državni strankarski voditelji in da bo okrožje tokrat izvolilo 16 evropskih poslancev. V prejšnjem mandatu jih je izvolilo 18. Le dva sta bila iz Furlanije-Juljske krajine.

Za vsedrjavne stranke bodo kandidirali senator Mitja Volčič za Leve demokrate, tržaški občinski svetovalec Igor Canciani za Stranko komunistične prenove, tržaška deželna svetovalka Bruna Zorzini Spetič in goriški pokrajinski svetovalec Damjan Primožič za Stranko italijanskih komunistov ter beneški javni delavec Giampaolo Goriup za Ljudsko stranko.

Če so kandidature strankarskih predstavnikov razumljive, presenečata dve imeni. Goriup je do zadnjega deželnega kongresa sedel v deželnem tajništvu Slovenske skupnosti in doslej ni bilo znano, da je stranko zapustil. Mitja Volčič pa je bil v senat izvoljen kot skupni kandidat vseh strank in gibanj, ki so podpirali Oljko, in je užival podporo tudi ostalih slovenskih komponent. Če je res verjel, da je njegova izvolitev v evropski parlament možna, potem bi bilo naravno, da bi skušal pridobiti tudi čim več slovenskih glasov in podporo ostalih komponent. Če pa v možnost izvolitve ne verjame, potem je škoda, da je v manjšini ustvaril novo razpoko in nezaupanje ter da volilni kampanji posveča dragocen čas, ki bi ga lahko v parlamentu namenil boju za naše narodne pravice.

Kandidatura prof. Jožeta Pirjevca je sad pomembne novosti. Slovenska skupnost, ki se na evropskih volitvah že od vsega začetka povezuje z ostalimi narodnimi manjšinami v Italiji, je tokrat dosegla volilni dogovor z Južnotirolsko ljudsko stranko, tako da bo slovenski predstavnik na drugem mestu njene kandidatne liste. V dogovor pa je vpleteno tudi novo gibanje Demokrati, ki ga vodita bivši italijanski ministrski predsednik, sedanjí predsednik Evropske komisije Prodi, in znani nekdanji sodnik skupine "čistih rok" senator Di Pietro.

STRAN 2

IVO JEVIKAR

Naše bralce in ljudi dobre volje pozivamo, naj po svojih močeh pomagajo trpečim in preganjanim s Kosova.

**POMAGAJMO TRPEČIM
IN PREGANJANIM!**

Darove v denarju sprejema tudi naša uprava, ki bo poskrbela, da bodo prispevke nemudoma prejele pristojne ustanove in dobrotelne organizacije.

NOVI GLAS

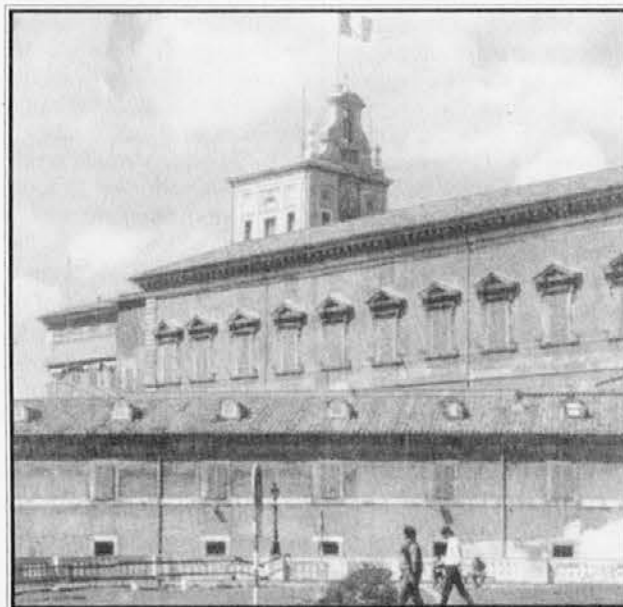
VOLITVE PREDSEDNIKA REPUBLIKE

NA KVIRINAL

ANDREJ BRATUŽ

V tem času so v rimskem parlamentu v teku volitve za novega državnega poglavarja. Oscar Luigi Scalfaro je namreč končal svoj sedemletni mandat predsednika republike in parlament mora izvoliti novega. Ko bodo bralci preleteli te vrstice, bo verjetno že znano ime novega predsednika države, vendar pa zaenkrat lahko le zapišemo o vsem tem nekaj splošnih misli.

V Italiji je - kot v velikem številu evropskih in drugih držav - državni poglavar nekak simbol enotnosti in državnosti ljudstva ter njegove suverenosti. To velja tako za republiške predsednike kot za monarhe (kralje itd.), ki danes ne izvajajo direktnih državnih poslov, ampak so predvsem najvišji predstavniki države. V zahodnem

svetu je le nekaj večjih držav s predsedniško republiko (Francija, ZDA), v vzhodnem svetu pa ima danes predsednik republike veliko vlogo v

Rusiji. Kralj pa navadno povsod le kraljuje in ne vlada. Oglejmo si zato najprej, kakšne so v Italiji glavne funkcije državnega poglavarja.

Nekateri večkrat pravijo, da ima predsednik republike relativno zelo majhne pristojnosti. To pa ni res. Italijanska povojna ustava daje namreč državnemu poglavarju jasne določene kompetence. Predsednik lahko postane vsak državljan, ki je dopolnil petdeset let. Seveda gre navadno izbira med vidnimi političnimi predstavniki. Zato ni čudno, da je bil zlasti večkrat izvoljen prav predsednik parlamenta, tj. senata ali poslanske zbornice. S slednjega mesta so npr. prišli predsedniki Gronchi, Leone, Pertini in Scalfaro. Eden je bil prej predsednik senata (Cossiga), Segni je prišel s predsedstva vlade, Saragat pa z mesta zunanjeega ministra. Znano je, da tudi po ustavi predsednik senata nadomešča državnega predsednika, če je ta kakorkoli oviran ali bolan (Segni je primer, ko je bil predsednik iz Palače Madama Merzagora več kot pol leta predsednik - suplent).

STRAN 2

KRIZA NA BALKANU SE HUDO ZAPLETA

JE NATO ZARES BOMBARDIRAL SAMEGA SEBE?

DRAGO LEGIŠA

"Ko je udaril NATO po veleposlaništvu Kitajske, je dejansko bombardiral samega sebe." Tako je zaključil svoj komentar Sergio Romano, bivši italijanski veleposlanik v Moskvi in zdaj upoštevan politikanski pisec, ki se redno oglašuje v najbolj razširjenih italijanskih dnevnikih (*Corriere della sera*, *Stampa*). Napad na kitajsko veleposlaništvo v Beogradu je ameriški predsednik Clinton označil za "tragično pomoto" in se je uradno opravičil kitajskim oblastem. Toda vse to pa ni preprečilo, da se celotna mirovna stavba, komaj zgrajena na

zboru zunanjih ministrov osmih industrijsko najbolj razvitih držav na svetu in Rusije, ne bi močno zamajala v samih svojih temeljih. Kmalu so v Washingtonu pojasnili, da je za "tragično pomoto" dejansko odgovorna ameriška obveščevalna služba CIA. Po njenih podatkih je poveljstvo NATO vključilo v seznam ciljev, ki naj se bombardirajo, tudi poslopje kitajskega veleposlaništva v Beogradu, češ da je to kraj, kjer Srbi imajo velike zaloge vsakovrstnega orožja. Vojaki so torej le izvedli ukaz svojih nadrejenih.

Naj bo karkoli, prav gotovo drži, da tragediji na Balkanu trenutno zares ni videti iz-

hoda. Zahod se je v zadnjih tednih zelo trudil, da je za reševanje krize pridobil Rusijo, kar se mu je na omenjenem zboru zunanjih ministrov tudi posrečilo. S tem je Zahod računalo, da bo "pomiril" tudi Kitajsko. Ta ima v okviru Varnostnega sveta pravico veta in torej lahko prepreči ali vsaj ohromi nastop Združenih narodov, ki edini lahko "legitimirajo" vojaški poseg Atlantske zveze. V to smer je dejansko vodil načelni sporazum, ki so ga sklenile najbolj razvite države na svetu, z Rusijo vred.

Kot kaže zadnji razvoj dogodkov, je rusko politično vodstvo ohranilo mirne živce, saj njegov posebni odposla-

nec Černomirdin nadaljuje svojo težavno in kočljivo nalogo. Pridružil pa se mu je nemški kancler Schröder, ki bo odletel v Peking z očitnim namenom, da bi pogasil novi nevarni požar ali vsaj omilil njegove posledice. V Peking pa se je že podal Černomirdin.

Medtem se bombardiranje Srbije nadaljuje, hkrati pa ni konca rekam beguncev s Kosova. Tolikšno število beguncev že resno ogroža narodnostno sestavo Makedonije in delno tudi Črne gore, da humanitarnega vidika tega pojava niti ne omenjamo.

V to že tako zapleteno stvarnost je prejšnji teden treščila novica, da je s posebnim italijanskim letalom prišel v Rim voditelj zmernega političnega krila Albancev s Kosova Ibrahim Rugova z družino.

STRAN 2

03 Danijel Devetak / intervju
SIJAVUŠ GADŽIJEV

04 Ivan Žerjal / pogovor
MARIJ GERDOL O LJUDSKEM MISIJONU

05 Sergij Pahor
OB SVETOVNEM DNEVU POKLICEV

06 Iva Koršič
KOMEDIJA ZA KONEC SEZONE SSG

06 IFŽ
ŠTUDIJA O GOTSKI ARHITEKTURI

07 Danijel Devetak / pogovor
HILARIJ LAVRENCIČ O PODVIGU HRASTA

09 Rossana Paliaga / pogovor
TATJANA JERCOG

10 LEPA SVEČANOST NA PEČI

14 ŠE O ZDRUŽITVI ZADRUŽNIH BANK

15 Igor Cotič / pogovor
MARKO LUTMAN O ZŠSDI

SVET OKROG NAS

S 1. STRANI

SLOVENSKA POT...

Letošnje bodo že pete neposredne volitve v evropski parlament. Italijanski volilni zakon za evropske volitve prinaša ugodnost, ki teži k uresničevanju pravice do zadržanega zastopstva narodnih manjšin. Za stranke, ki so izraz francoske, nemške ali slovenske manjšine, je izrecno predvideno, da se lahko povežejo s kako drugo stranko. Simbola in kandidadni listi ostanejo ločeni, pri preštovanju glasov in delitvi mest pa lista narodne manjšine, ki sama ni dosegla zadostnega števila glasov za izvolitev evropskega poslanca, "odnese" zadnje mesto listi, s katero se je povezala, če je seveda vsaj ta lista uspela koga izvoliti. Pogoj za manjšinsko listo pa je, da njen vodilni kandidat zbere vsaj 50.000 preferenc. To je bilo očitno pisano na kožo le Južnih Tirolcev.

Za prve evropske volitve leta 1979 se je zato oblikovala široka lista manjšinskih strank (vodilni sta bili Valdostanska zveza in Sardinska akcijska stranka) in avtonomistov, pri kateri je od začetka sodelovala tudi Slovenska skupnost. Verjetno se bo kdo spomnil, da se je skušala s svojim vabljenim številom glasov vrniti vanjo tudi takratna Lista za Trst, a so jo na zahtevo SSK zavrnili.

V takšni ali drugačni obliki se je lista manjšin predstavila na vseh evropskih volitvah. Dvakrat je izvolila enega poslanca. Zadnjih deset let je bila znana pod imenom Federalizem. Južnotirolska ljudska stranka pa je od začetka ubrala drugačno pot. Na podlagi omenjenega zakona se je povezovala s Krščansko demokracijo in vsakokrat z lahkoto izvolila svojega evropskega poslanca.

Po potresu v italijanskem političnem sistemu, pomladitvi vodstva Južnotirolske ljudske stranke in dolgoletnem plodnem sodelovanju med Slovensko skupnostjo, Valdostansko zvezo in Južnotirolsko ljudsko stranko je prišlo letos do kvalitetnega premika. Na Prodijevo pobudo so se Demokrati v seve-

rozahodnem okrožju povezali z listo Valdostancev, Okcitanecv in Frankoprovancev z italijanskim in francoskim imenom Federalizem v Evropi. Nosilec liste je veliki prijatelj Slovencev v Italiji, valdostanski poslanec Luciano Caveri. V severovzhodnem okrožju pa so se povezali z Južnotirolsko ljudsko stranko, ki bo imela pod simbolom planike za nosilca spet drugega velikega prijatelja naše skupnosti, dosedanega evropskega poslanca in predsednika odbora evropskega parlamenta za stike s Slovenijo Michla Ebnerja. Na drugem mestu bo za Slovensko skupnost prof. Jože Pirjevec, na tretjem ladinski predstavnik.

Kot je nekdo učinkovito povedal, je na teh volitvah Slovenska skupnost v res dobri družbi. Njej kandidat izrecno nastopa kot Slovenec zato, da v široki javnosti opozori na naše probleme. Njegova kandidatura bo za marsikoga preizkusni kamen, saj so znane brezkompromisna narodna zavest, zvestoba narodni istovetnosti, neodvisnost, kritičnost in strokovna usposobljenost prof. Pirjevca, ki pa je obenem pravi kozmopolit in poliglot.

Na teh volitvah se bo še utrdilo prijateljstvo z ostalimi narodnimi manjšinami v Italiji. Obnovilo se bo volilno sodelovanje iz leta 1924, ko so naši ljudje izvolili v rimski parlament poslanca Vilfana in Besednjaka pod skupnim simbolom lipove vejice in planike. Slovenska manjšina bo imela odprta vrata do Prodi v Bruslju, in to v času, ki bo pomemben ne le za reševanje naših manjšinskih vprašanj, temveč tudi za utrjevanje Evropske zveze, stopanja republike Slovenije vanjo in krepitev demokratične vloge evropskega parlamenta.

DEŽELNA KOMISIJA ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

Na podlagi deželne zakona 46/91 se je 10. t.m. prvič sestala novoimenovana deželna komisija, ki je pristojna za obravnavo prošenj slovenskih društev in organizacij, ki jih isti zakon predvideva. Komisiji sestavljajo poleg odbornika za kulturo in funkcionarjev predstavnikov Slovencev.

S 1. STRANI
NA KVIRINAL

Kakšne so glavne funkcije predsednika republike? Najprej je najvišji predstavnik države in simbol državne enotnosti. Predsednik republike imenuje novega ministrskega predsednika in sprejema njegov odstop. Nadalje državni poglavar v soglasju z vlado in parlamentom napove vojno stanje. Predsednik države je tudi predsednik Višjega sodnega sveta, prav tako je tudi vrhovni poveljnik oborožene sile. Lahko pošilja poslanice parlamentu o perečih tekočih zadevah. Sprejema tudi poverilna pisma članov diplomatskega zbora (veleposlanikov), ki so akreditirani v Italiji. Skupno z vladnim predsednikom podpisuje uradne akte, ki s tem dobijo svojo polnomočje.

Kdo pa voli predsednika republike? Ustavna določila dajejo to pravico parlamentu (senatu in poslanski zbornici), ki na skupni seji izvoli nato državnega poglavarja. Parlamentarcem se pridružijo še delegati avtonomnih dežel (po tri za vsako deželo), ki prav tako glasujejo za novega predsednika. Tako je skupno kakih tisoč volivcev, ki sodelujejo na teh pomembnih volitvah.

Kako je pa s predsedniško izbiro v bližnjih državah? V Sloveniji volijo predsednika republike neposredno volilci sami, prav tako v Avstriji. V Nemčiji ga voli parlament. Francozi imajo splošne predsedniške volitve. V Švici se predsednik konfederacije pravzaprav zamenja vsako leto, saj gre tam za nekake rotacije (podobno kot v dobi zadnje Jugoslavije po Titovi smrti).

KANDIDATJE ZA NOVEGA PREDSEDNIKA

Za Kvirinal ni skoraj nikdar uradnih kandidatov, saj se pogovori oz. pogajanja med strankami in političnimi silami odvijajo šele v zadnjem ča-

su. Imena seveda že krožijo, nekateri so tudi nakazali zlasti podobo bodočega predsednika republike in njegove zaželene lastnosti. Tak identikit pa nujno potrebuje konkretni izraz v določeni osebnosti. Zaenkrat so najbolj kvotirana imena notranje ministrice Rose Russo Jervolino in finančnega in zakladnega ministra Azeglia Ciampija, ki je bil tudi že predsednik vlade. Gotovo so med možnimi kandidati še drugi. Nekateri menijo, da bi bil državni poglavar lahko sedanji tajnik Ljudske stranke Franco Marini, sicer že minister, prej pa še več letni glavni tajnik sindikata CISL. Med kandidati se omenja tudi predsednik poslanske zbornice Luciano Violante. Obstaja tudi določeni krog zagovornikov ponovne izvolitve predsednika Scalfara. In tako bi lahko šli naprej.

Zaustavimo se za trenutek pri ministrici Jervolino. Je vsekakor močna politična osebnost iz vrst Ljudske stranke, ki je zlasti na Viminalu pokazala odločno politično roko. To še zlasti z albanskimi približniki, zdaj pa z begunci s Kosova.

V naslednji številki bomo nedvomno lahko že obširneje pisali o novem italijanskem predsedniku. Volitve predsednika republike pa so gotovo že same po sebi pomemben mejnik v notranjem pa tudi zunanem političnem življenju Italije. In to še zlasti danes, ko se Evropa vedno bolj dejansko politično oblikuje in ne nazadnje, ko je prav italijanski politik (Romano Prodi) na vrhu nove evropske vlade.

S 1. STRANI

JE NATO...

Slobodan Milošević in njegovi sodelavci so s tem očitno hoteli Zahodu posredovati določen znak, njegovega resničnega pomena pa ni lahko razbrati. Po drugi strani ostaja zagonetna novica o nasilni smrti najožjega sodelavca Ibrahima Rugove. Gre za 65-letnega profesorja sociologije v Prištini Fehmija Aganija.

Na strani Albancev s Kosova predstavlja velik in zelo kočljiv problem nadaljnja usoda Osvobodilne vojske Kosova (OVK ali UCK), katere pripadnike oziroma bojovnike bi morali po sporazumu najbolj razvitih držav razorožiti. OVK se namreč bojuje za popolnoma neodvisno Kosovo, to je za neodvisno državo. Tako sporazum iz francoskega Rambouilleta kot dogovor zunanjih ministrov najbolj razvitih držav jasno predvidevata nedotakljivost sedanjih meja republike Srbije, znotraj katere bi Albancem bila priznana široka avtonomija, kot tudi nedotakljivost sedanjih meja ZR Jugoslavije. To je nov problem, ki gotovo teškoča rešitev sedanje hude krize na Balkanu.

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

ZAVEDAJMO SE NEIZKORIŠČENIH MOŽNOSTI

Grenko je dejstvo, da dežela Furlanija-Juljska krajina pred nedavnim ni med petimi novinarji za svoje informativne službe namestila niti enega, ki bi obvladal slovenščino. Zamujena je bila priložnost, da bi na deželi z malo dobre volje prispevali k oplenitvi življenjskega stika med večinskim narodom in našo manjšino. Umestno je, da ob tej in podobnih priložnostih, za katere si upravičeno želimo, da se ne bi več zgodile, kot manjšina dvignemo svoj glas in se sklicujemo nase, na primerno upoštevanje naše vraččnosti v ta prostor in ne nazadnje na sposobnosti, ki jih premoremo na vseh strokovnih ravneh. Umestno je, da opozarjamo večinski narod na njegovo izjemno pomembno kulturno izročilo, ki ga krasi široko po Evropi in po svetu. Vsakršno kulturno in človeško izročilo pa se zares pokaže v vsakdanosti, pri povsem stvarnih odločitvah, ki nekoga lahko prizadenejo ali pa mu odprejo prostore srečnejšega sobivanja.

Istočasno tudi ni mogoče mimo ugotovitve, da se kot manjšina zavemo svojega ne-lahkega položaja šele, kadar smo oškodovani. Ko se nezadovoljstvo ali ogorčenje poležeta, se pomirimo in, ko se pomirimo, se nam polagoma zdi, da se je vse uredilo. Toda naše stanje ostaja slej ko prej isto in žal kar kliče po dodatnih neprijetnih presenečenjih. Pustimo ob strani dej-

stvo, da nam deželne vlade niso kdo ve kako naklonjene, ne glede na njihov politični predznak. Nemara smo se delno uspavali v času Prodijeve oziroma D'Alemove vlade, ki bi nam morali po vseh političnih izračunih nuditi še nekaj več, kot sta nam nudili. Nemara se je isto zgodilo tudi z državo Slovenijo, ki pa je vsaj dosegla vidne rezultate na svoji poti v Evropo. Dejstvo je, da smo kot manjšina hitro pripravljene pozabiti na neizkoriščene možnosti, ki se tičejo samo nas, namreč na uresničitev učinkovitejša lastne organiziranosti. Vsi naši očitki drugim so seveda bolj kot upravičeni, toda ob naši sedanji organiziranosti ostaja naša moč ali nemoč slej ko prej ista. Kar naprej ostajamo razdrobljeni, brez glasu, ki bi nas predstavljal kot celoto, s premalo soglasja v bistvenih vprašanjih, ki nas zadevajo v celoti. Navedeno stanje razdrobljenosti ostaja ves čas enako in isto, v premorih med enim in drugim dogodkom zaradi prešibke manjšinske organiziranosti nismo več kot toliko prodorni. Brez t.i. skupne zunanje politike hočeš nočeš le čakamo novih dogodkov, ki nas bodo spet lahko prizadeli, saj bodo spet bolj ali manj odvisni od drugih. Prav bi torej bilo, da bi se svojih nepotrebnih šibkosti močnejše zavedeli, prepoznali škodljivost svoje razdrobljenosti in jo odločno odpravili.

človekovih pravic in sodelovanje med suverenimi državami.

Vodilne osebe živo spodbujava, naj naredijo preroške geste, da se na Balkanu, zemlji, ki jo tako ljubiva, omogoči nov način življenja. Pred očmi vsega sveta bo to močan znak, da ozemlje FR Jugoslavije, skupno z vso Evropo, lahko postane za vse prebivalce kraj miru, svobode in razumevanja".

JANEZ PAVEL II. - TEOCTIST

Silno težko je tudi tolmačiti zadnji znak, ki je prišel iz Beograda. Tiskovna agencija Tanjug je namreč v ponedeljek popoldne (10. t.m.) objavila novico, da se je jugoslovanska vojska začela umikati s Kosova. Umikale naj bi se tudi nekatere policijske enote. Agencija je pristavila, da je vojska izpolnila svojo nalogo: zadušila je upor OVK, to je albanskih gverilcev. V krogih Atlantske zveze pa so izjavili, da najavljene umikale ni; predsednik Clinton je pripomnil, da ga novica iz Beograda ne zadovoljuje, saj mora Milošević sprejeti vse zahteve Atlantske zveze. Medtem se pustošenje po Srbiji žal nadaljuje.

NOVI GLAS

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEODNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,
INOZEMSTVO 110.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 140.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 533177

FAX 0481 536978

E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 365473

FAX 040 775419

E-MAIL nglasts@tin.it

INTERVJU / SIJAVUŠ GADŽIJEV

IZOBRAZBA JE VELIK KAPITAL

DANIJELO DEVETAK

Ste pripadnik maloštevilnega naroda in tudi zato lahko dobro razumete Slovence, zamejce in njihovo ogroženost. Kaj lahko poveste o svojih koreninah?

Po rodu sem Azer, rojen v dvomilijonskem mestu Baku, kjer sem ostal do 18. leta. V Bakuju je močno prisotna umetnost, imamo teater in tri simfonične orkestre. Že od otroštva me je zanimala glasba in sem jo veliko poslušal. Oče je bil inženir, mati učiteljica literature in prevajalka. Moji strici in strice staršev so se veliko ukvarjali z umetnostjo: bili so veliki dramski igralci, en stric je bil dirigent simfoničnega orkestra, drugi skladatelj, bratranec znan pianist. Pogosto sem hodil na vaje simfoničnega orkestra in opernega gledališča, zato že od takrat dobro poznam simfonično in operno glasbo. Tudi zato se na otroštvo spominjam z velikim veseljem. Imel sem veliko prijateljev, v glavnem med umetniki, ki so zahajali v našo družino ali pa mi k njim. V Bakuju sta se rodila npr. Rostropovič, Davodovič, ki sta vsako leto prihajala v svoje mesto; v družinskem okolju sem te ljudi spoznal. V primerjavi z drugimi narodi so Azeri razmeroma maloštevilni narod, saj nas je v Azerbajdžanu šest milijonov, več kot deset pa po svetu. 24 let sem nato študiral in delal na centralni šoli pri moskovskem konservatoriju. Po vsem svetu se čutim enako in se ne čutim ogroženega. Seveda, po eni strani sem vedno emigrant, po drugi pa sem po značaju odprt, hitro stopim v stik z ljudmi in drugimi kulturami. Če živiš sredi kulture velikega naroda, moraš to razumeti in sprejeti. Človek se pa ne sme sramovati svojih korenin, kulture, jezika, svojega bistva. Če je prepričan v svoj jaz, ga bo drugi, če je inteligenten, razumel. Glavno je, da sam nima kompleksa malega naroda. Mene absolutno ni sram govoriti po slovensko ali rusko; če koga to moti, ni moj problem. Zaradi tega se ne bom čutil ogroženega. Sram mora biti človeka, ki ne razume druge kulture.

Ste se dobro znašli med Slovenci na Goriškem?

Slovenec sem spoznal, ko sem od leta 1983 dalje hodil predavat v Jugoslavijo in sem imel seminarje tudi v Ljubljani in Trstu. Tja me je povabil prof. Kodrič z Glasbene matice. V Moskvi sem imel med gojenci veliko tujcev, edini Slovenec je bil Erik Šuler, ki me je presenetil s svojo delavnostjo. Ne maram lenih ljudi, ker sem celo življenje veliko delal. Zato to kvaliteto pri Slovencih poleg poštenosti in ustvarjalnosti zelo cenim; brez nje ne bo nikoli nič. Na Goriškem me je presenetilo to, da se veliko ljudi ukvarja z zborovstvom in slikarstvom. Tega ni veliko videti po svetu. Nisem več rosno mlad in zato rad razmišljam o bistvu, vsebini in ne samo o zunanjosti ljudi ali narodov.

Že dolgo let poučujete. Prešli ste od slavne šole za mlade talente do naših glasbenih ustanov. Kaj vam pomeni poučevanje?

Poučujem več kot 25 let, začel sem še kot študent. Glede poučevanja mislim to: ustanove so ljudje;

Pianist in glasbeni pedagog Sijavuš Gadžijev se ukvarja s koncertiranjem in poučevanjem. Šolal se je na prestižnem moskovskem konservatoriju Čajkovski pri priznanih docentih in nato na visoki šoli za izpopolnjevanje. Pozneje je poučeval na slavni šoli za mlade talente. Poglobil je poznavanje sovjetskih skladateljev, njegov repertoar pa obsega najvažnejše klavirske skladatelje. Dosti je koncertiral že v nekdanji Sovjetski zvezi, v državah nekdanje Jugoslavije in drugod po Evropi. Že več let poučuje na Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel v Gorici, na Primorskem in še kje. Kot osebnost je zanimiv tudi zato, ker gleda na našo stvarnost zelo odprto, veliko razmišlja o njenem razvoju tudi v mednarodnih okvirih.

nikdar nisem poučeval po pravilnikih. Poznati sicer moraš različne modele šol. Da improviziraš, moraš dobro poznati teme, nato si izbereš svojo temo in na to temo začneš svoje variacije. Modela ene šole ne moreš ponoviti drugje, saj je vse odvisno od okolja in ljudi. Talent? Vse je odvisno od njegovih razsežnosti. Iz nič ne narediš nič, iz malega lahko dosežeš nekaj več, iz dobrega zelo dobro, iz zelo dobrega odlično. Talent je ali ga ni. Obrti se človek nauči. Ustvarjalnost, domišljija, vizija, stik z Bogom, kozmosom ali s čimer hočete, to pa je ali ni od rojstva. Če to je, a človek nič ne dela, iz talenta ne bo nič. Čajkovski je vsak dan od 6. do 8. ure zjutraj pisal glasbo. Vsi veliki ljudje so veliko žrtvovali. Richter se je učil po šest ur eno samo pasajo. Talent je tudi v tem, da je človek pripravljen veliko žrtvovati.

Glasbena šola mora nuditi resne osnove glasbene zgodovine in kulture. Italijanski glasbeni sistem je grozota, ni produktiven, ne daje nobene osnove. V Italiji veliko ljudi konča konservatorij in v curriculumu vsem piše "diplomato brillantement". Če pa jih poslušate, je katastrofa. Ogromno je brezposelnih glasbenikov in, ko bi jaz bil delodajalec, bi jim ne dal službe, kajti med njimi srečaš le tri do pet odstotkov profesionalnih glasbenikov. Po konservatoriju bi morali študirati še najmanj štiri leta.

Mladi pianisti takoj napredujejo, komaj pridejo študirat k vam. Katera je vaša "skrivnost"?

Nimam skrivnosti. Vsak človek ima svoje sposobnosti. Verjetno imam sposobnosti v pedagogiki. Mogoče ni skromno, je pa najbolj enostavno: to delo mi je všeč, me ne utruja, delam ga z lahkoto. Rad imam ljudi, z učenci imam dobre odnose. Niso pa vsi veliki pianisti tudi dobri profesorji. Posredovati znanje drugemu ni enostavna zadeva. To je poklic. Znati se moraš približati vsakemu učencu, saj je vsak goj-

nec svet zase. Razumeti moraš njegovo psiho, najti ključ do njega. Izvajalec je pogosto egoist. Če pianist je egoist, je bolje, da ne poučuje, ker bo ljubosumen na uspehe učencev. Mene veseli, če dosežejo moji učenci večje uspehe kot jaz; dva sta docenta na moskovskem konservatoriju, tretji je zmagal na velikem italijanskem tekmovanju Casagrande, koncertira več kot jaz. Na to sem ponosen. Dobrih pedagogov res ni dosti. Glede učenja in Gorice pa bi rad povedal tole: 80% velikih ruskih umetnikov je prišlo s podeželja. Če v otroštvu dobiš dobrega profesorja, je to velik kapital. Ni pa vsak dober profesor primeren za vse gojence. K meni prihajajo iz Ljubljane, Zagreba, Rima, Catanie. V dobi po 18. letu starosti je prav, da gre mladi glasbenik v velik svetovni center, kot so lahko Pariz, London, New York ali Moskva, kjer naj ostane vsaj pet let. Vsrkati mora veliko kulturo. Razvoj talenta je dolg proces, ki ga ne more zgraditi en sam profesor. Pri vzgoji ene osebnosti morajo biti vsaj dva oz. trije profesorji. Vsak talent je božji dar, bogastvo, ki ga nosiš s sabo in ga ne smeš trošiti; moraš ga uresničiti, razviti. Ne smeš misliti samo na materialno stran življenja, ker boš bolj zadovoljen s svojim duhovnim bogastvom kot z materialnim stanjem.

Katera je klavirska "šola", ki ste ji predani? Katere so njene glavne značilnosti?

Sem predstavnik ruske klavirske šole. Ne morem pa reči, da name niso vplivale tudi druge šole. Veliko sem potoval in najprej veliko poslušal pianiste iz drugih šol. Mislim, da je treba biti pri tem elastični, odprti. Osnovna lastnost glasbenika je razvoj. Sama ruska klavirska šola pa pomeni odnos do glasbe kot do umetnosti. Vse, kar delam, je umetnost. To je ruska šola. Druga lastnost ruske šole je odnos do klavirja kot do instrumenta, ki poje: tonski problem klavirja, sproščeno zvoka, lepota tona. Tretja značilnost je artizem: tudi tukaj moraš biti umetnik. Artizem ni to, da človek dela, kar želi. Artizem predpostavlja veliko discipline.

V zadnjem letu ste nastopili v Novi Gorici, na sezoni šole Lipizer, v Ljubljani, Turinu, Milanu,

meseca marca pa še na sezonah SCGV Komel v Gorici in Glasbene matice v Trstu. Poleg tega ste tudi član žirij državnih in mednarodnih tekmovanj. Kako gledate na italijanski in slovenski svet koncertiranja?

Vedno sem igral malo, ker veliko poučujem. Ne moreš imeti 50 koncertov in zraven petnajst učencev. Zanima me tudi umetniška kariera. Zato rad koncertiram, kolikor morem. Danes je sicer težko priti do odrov, ker je pianistov več, kot bi jih bilo potrebno. In žal igrajo vsi, tudi slabi. To ni demokracija, to je kaos. V Rusiji npr. ni mogoče, da bi igrali vsi, ker je publika zelo zahtevna; ne bo šla poslušat pianista, ki nastopa samo zato, ker ima poznanstva med organizatorji koncertov. V Milanu in Turinu in po Sloveniji sem doživel krasne kritike, obljubili so mi druge koncerte, vabili na festivale; običajno pa se od desetih vabil uresniči le eno. Vsako leto pripravim nov program. Ritm mojega življenja je sicer zelo intenziven. Igram s triom, s prijatelji iz Kvarteta Glasbene matice iz Trsta. Dela imam dosti. Sedaj tudi predavam na konservatoriju v Vidmu in Trstu; povabili so me tudi drugi italijanski konservatoriji, da bi predaval o ruskih glasbenikih. Veseli me, da tudi publika na Goriškem postaja zahtevna in kritična. Če ljudje ne zahtevajo, se umetniki ne bodo razvijali.

Kako ocenjujete glasbena prizadevanja na Goriškem in v zamejstvu? Se ne čutite utesnjenega v tako majhnem kotičku?

Ko sem pred petimi leti prišel v Slovenijo, sem najprej nekaj mesecev opazoval, kaj se tukaj godi na glasbenem področju. Nato sem predlagal nekaj sprememb. Rekli so mi, da ne razumem razmer, da moji načrti niso uresničljivi. Po nekaj letih je v Kopru začela delovati srednja šola in uresničilo se je, kar sem svoj čas predlagal. Videl sem veliko različnih šol in sistemov po Nemčiji, Avstriji, Italiji, Madžarski, Sovjetski zvezi. Sistemov ne maram, ker potrebuje vsak gojenec svoj sistem. Treba pa je gledati naprej, načrtovati progresiven sistem, ki omogoča razvoj. Okrog šole Komel je zdaj neka kriza, ker je prišlo do sprememb. To pa ne sme vplivati na delo. Pri takem delu je treba misliti pozitivno, ker gre za skupno stvar, posebno ko gre za šolo. Ta namreč oblikuje kadre, ki so prihodnost naroda.

S čim se v zamejstvu ne morete sprijazniti?

Na Goriškem mi ni všeč pasivnost mladih. Ti so razočarani, ker nimajo možnosti izraziti svojih sposobnosti. O tem bi morali razmisliti vsi, zlasti politiki. Čas je drugačen, psihologija se je spremenila, ni moč več iti naprej po starih tunicah. Čim več mladih izobražencev in kulturnikov bi moralo dobiti možnost pokazati svoje sposobnosti na različnih nivojih. Drugače ni možen razvoj Slovencev na Goriškem. Ko je prišel Gorbačov, novi človek, ki je "pospravil" z vsemi dosmrtnimi generali in partijskimi tajniki, so ljudje končno začeli dihati drugače... Moti me tudi to, da je v zamejstvu neka-

ko tako, kot je bilo v komunističnem sistemu v Rusiji: vse se dela za zaprtimi vrati. Nihče nič ne ve. Tu manjka Gorbačovova "glasnost".

Kaj pa menite o svežih razpravah glede povezovanja zamejskih glasbenih šol?

Evropa se združuje, toda vse je odvisno od tega, na kakšni podlagi se to dogaja. Kot vidim, je GM v krizi, šola Komel je v zadnjih dveh letih tudi v krizi; nima denarja, kar vidim tudi po svoji plači. Kaj se lahko reši, če združita moči dva reveža? Če je razlog povezovanja ekonomski, mora vsaka šola najprej popraviti svoje finančno stanje. Verjetno pa je vmes politika. S to pa se jaz ne ukvarjam. Če bi hoteli združiti šole iz strokovnih razlogov, bi morali sklicati sestanek profesorjev, ki bi se izrekli za ali proti predlogu, bi analizirali perspektive, programe, metode. Toda tega ni, o tem ne vedo nič ne moji kolegi ne prijatelji na GM. Kako je sploh mogoče govoriti o povezovanju šol, če nihče ne govori o profesionalnem vidiku zadeve? Osnovna dolžnost obeh šol je poučevanje, ne Komel ne GM nista stranki. Ne morejo politiki reševati problemov glasbenih šol.

Govori se tudi o potnem razvoju srednjega glasbenega šolstva na Primorskem.

Kaj menite o tem?

To je krasna ideja. Če je v Italiji sistem neumen, je možno, da se vsaj v Sloveniji naredi kaj boljšega. V Kopru se je, hvala Bogu, nekaj začelo. Tudi Goriška bi morala imeti svojo umetniško gimnazijo, možnosti za podiplomski študij in višje izpopolnjevanje. Veliko ljudi bi se v njej lahko zaposlilo, postala bi zanimiva za mlade. Treba je imeti perspektive razvoja, ki pomenijo razvoj vse slovenske kulture.

Kaj je za vas umetnost glasbe?

Umetnost je govorica. Nekdo govori v literarnem jeziku, kdo drug v glasbenem, da izrazi svoje misli in čustva drugim. To je odvisno od sposobnosti vsakogar: bolj si močan duhovno, več poslušalcev te bo razumelo. V mojem življenju je glasba nekaj osnovnega, saj je vse povezano z njo. Tudi matematika mi je od vedno všeč. Zanimam me glasbeni izraz števil. Kaj je sploh glasba? To je umetnost, obenem pa tudi znanost. Več študiraš, več odkriješ novega. V prizadevanju za to nas mora zanimati, kakšno izobrazbo bodo prejeli mladi. Danes ljudje iščejo kvalitete stvari. Pragmatično razmišljam: izobrazba je velik kapital. Profesorji morajo biti izobraženi, okolje mora biti zdravo, iskati moramo poti za prihodnost. Možgani ljudi, ki se ukvarjajo z glasbo, so dosti bolj razviti. 90% teh ne bo glasbenikov; bodo pa bolj izobraženi, odprti, znali bodo delati karkoli na drugi stopnji. Kako lepo je videti npr. inženirja, ki je pri svojem delu tudi umetnik, ne samo pedanten uradnik! Vse to daje izobrazba, stik z glasbo. Tega ne smemo podcenjevati. Umetnost in ekonomija: to drži pokonci našo družbo. Kjer ljudje dosti vlagajo v umetnost, tam cvete tudi ekonomija.

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA
 OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
 V LITURGIČNEM LETU A

 ZLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
 NEDELJO ZA NEDELJO

ZVONE ŠTRUBELJ

 .....
GOSPODOV VNEBOHOD

Enajst učencev se je odpravilo v Galilejo na goro, kamor jim je Jezus naročil. Ko so ga zagledali, so se mu do tal priklonili, nekateri pa so dvomili. Jezus je pristopil in jim spregovoril: "Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence. Krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih izpolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal! In glejte: jaz sem z vami vse dni do konca sveta." (Matej 28, 16-20)

MOČ IN OBLAST CERKVE? LE KADAR JE V KRISTUSOVEM STILU

Marsikdaj in marsikoga slišimo godrnjati nad močjo in oblastjo Cerkve. V preteklosti, pravijo, je Cerkev izrabljala svoj družbeni položaj in krepila svojo strukturo na škodo podložnikov. Uporabljala je tudi represivna sredstva in omejevala svobodo posameznika. Večkrat je bilo to tudi res. Papež Janez Pavel II. je že večkrat pogumno izprašal vest Cerkve in prosil za odpuščanje. Jubilejno leto 2000 naj bi bilo tudi leto sprave v tem smislu.

Ob tem kočljivem zgodovinskem vprašanju, ki od Cerkve zahteva poštenost in iskrenost, pa ne smemo pozabiti, da so v vsakem zgodovinskem obdobju, še zlasti, ko so cerkveni predstavniki nosili preveč zemeljsko in posvetno obleko, vstajali preroki evangeljskega uboštva in solidarnosti. Koliko redov je nastalo prav z namenom doslednega pričevanja za Kristusa, ki je bil ubog med ubogimi, pripravljen sleči svoje božje dostojanstvo, kot pravi apostol Pavel, in si privzeti podobo hlapca. To gibanje v prid in v oskrbo najbolj preizkušanih bratov in sester se v Cerkvu nadaljuje in dobiva vedno nove in sveže oblike. V Rimu je pred kratkim nastal nov red, ki se v imenu evangelija posveča izključno obolelim za aidsom. Obstajajo torej žene in možje, redovnice in redovniki, laiki in duhovniki, ki posvečajo vse svoje življenje skrbi za najbolj potrebne, za tiste, ki jih nihče več ne mara in jih tudi pes več ne povoha.

Moč in oblast Cerkve? Da, njena prava moč in oblast je le Kristus. To nam zelo jasno nakaže praznik Gospodovega vstajenja. V sklopu Matejevega evangelija beremo o Jezusovem odhodu iz sveta. Matej, ki je v svojem evangeliju predstavil Jezusa kot novega Mojzesa, dogodek predstavi na gori v Galileji. Gre za neznano goro, ki pa je lahko tudi simbol Sinaja, gore Tabor, kjer se je Jezus pred učenci spremenil (na sliki), ali pa tudi gore blagrov, kjer je Jezus izrekel zapovedi božjega kraljestva. Na gori torej! Na gori, ki je bližja nebu kot ravnina, na kateri nam je ljudem dano živeti. Tako, kot je bila gora prizorišče največjih in najglobljih odkritij zaveze med Bogom in človekom, je sedaj prizorišče najgloblje povezave med Kristusom in njegovo skupnostjo, Cerkvijo. Kristus učencem izpove: "Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji." V enem stavku je tako povzel ves napor evangelista Mateja, s katerim je sorojakom iz judovstva želel dopovedati, da je Kristus Mesija, ki so ga pričakovali. Če bi imel čas in prostor, bi to trditev zagotovo podkrepil s citatom iz Postave, kot je storil na vsaki strani svojega spisa. Kakor da se mu mudi skleniti svoje pisanje, tej Jezusovi izjavi pristavi še zadnje naročilo: "Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence. Krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih izpolnjevati vse, kar koli sem vam povedal! In glejte: jaz sem z vami vse dni do konca sveta."

Jezusova duhovna oblast je sedaj v rokah njegovih učencev, pričevalcev zanj in za evangelij. Zagotovilo, da je z njimi vse dni, do konca sveta, postane za učence in za celotno Cerkev naloga oznanjevanja in delovanja v njegovem imenu in tudi v njegovem stilu. Če ima Cerkev moč in oblast, jo ima od Kristusa. Seveda ne tako, kot jo radi vidimo in izvajamo in kot se je žal tolikokrat v zgodovini Cerkve pokazala. Prava moč in oblast Cerkve v Kristusovem imenu je karizma služenja in svoboda Duha, ki oživlja, kar je mrtvega, ozdravlja, kar je bolnega, krepča, kar je oslabelega, dviga, kar je padlega. Kristusov vnebohod je smerokaz novih nebes in nove zemlje, začetek nove zgodovine, zarja novega veka odrešenja.

LJUDSKI MISIJON KOT PRIPRAVA NA JUBILEJNO SVETO LETO 2000

IVAN ŽERJAL

V soboto, 15. maja, se bo v cerkvi pri Sv. Jakobu v Trstu slovesno začel ljudski misijon, ki ga - zlasti za slovenske vernike v tržaškem mestu - prireja Slovensko pastoralno središče v Trstu. Tisti dan bo ob 19.30 v šentjakovski cerkvi maša, ki jo bo vodil tržaški škof Evgen Ravignani. Ob tej priložnosti bodo izročitev misijonskega križa, blagoslov misijonskih sveč in pozdrav misijonarjev. Ljudski misijon, ki bo trajal do binkoštno nedelje, 23. maja, bodo vodili štirje slovenski patri minoriti, p. Danilo Holc, p. Maks Klanjšek, p. Janez Šamperl in p. Mirko Veršič, ki jim bodo pomagale še tri sestre. O pomenu ljudskega misijona in o verskem življenju med Slovenci na Tržaškem smo se pogovorili z ravnateljem Slovenskega pastoralnega središča, g. Marijem Gerdolom.

Kdaj in kje je nastala pobuda za ljudski misijon in zakaj?

Pobuda je nastala v Slovenskem pastoralnem središču v Trstu, in sicer že pred dvema letoma, ko smo se začeli pripravljati na sveto leto 2000. Ko sem izvedel, da bodo po številnih župnijah v Sloveniji imeli ljudske misijone, sem se pomenil z našimi misijonarji in je prišla ta misel, da bi bilo pametno, če bi tudi v Trstu imeli ljudski misijon prav zato, da bi se čim lepše pripravili na veliki jubilej. Povedati moram, da sem že od leta 1988 v stalnem stiku s slovenskimi minoriti, ki so l.

1989 v Trstu vodili ljudski misijon v Slovenskem pastoralnem središču. Z njimi sem navezal stalne stike, da so mi prišli vsako leto pomagat k raznim pobudam. Tako so npr. prišli v Trst za obnovo ljudskega misijona že l. 1990, leta 1992 smo imeli spet misijon ob prihodu sv. očeta v Trst, potem smo imeli tridnevno za duhovne poklice, v letu družine pa smo prav s pomočjo slovenskih minoritov ustanovili skupino mladih zakoncev v Trstu, ki se odtlej redno zbirajo vsak mesec. Ker sem z minoriti v stalnem stiku, sem tudi zvedel, kako se bodo v Sloveniji pripravljali na sveto leto, sem želel, da bi se tudi v Trstu pripravili s posebnim misijonom v ta namen.

Vsak dan misijonskega tedna ima svoje geslo. Kakšen pomen imajo ta gesla in katere obravnavane tematike mislite, da so najpomembnejše?

Gesla so izbrana tako; da se stopnjuje neko poglobljanje vere in verskega življenja. Prvi dan nosi naslov *Živa vera bodi vam luč*, že naslednji dan pa *Kaj pa vi pravite, kdo sem?* To pomeni, da moramo Kristusa spoznati in se ga okleniti, če hočemo, da bo naša vera res živa in da bomo zares krščansko živeli. V torek, ki je spraven dan, nas naslov spodbuja, naj bi gledali predvsem na svoje napake in pomanjkljivosti in ne na svojega brata, zato je naslov *Kaj pa gledaš iver v očesu svojega brata?* Sreda nosi naslov *Da bodo vsi eno*. To je Jezusova želja in molitev pri zadnji večerji. Sam je rekel, da, če hočemo biti verodostojni kristjani, moramo zares biti skupnost in živeti v skupnosti, torej si drug drugemu pomagati v rasti v krščanskem življenju. Vmes imamo še en marijanski dan z geslom *Za Bogom najrajši Marijo častim*, torej pogled na vlogo Marije v našem krščanskem življenju in v Cerkvu. Petek nas spodbuja, naj bi se opogumili, ker je Kristus vedno z nami in je tudi obljubil, da nas ne bo zapustil, ampak da nas bo spremljal v življenju. In zato pravi naslov *Ne boj se, mala čreda*.

SVETI OČE V ROMUNIJU ZA ZBLIŽANJE CERKVA

Sveti oče je bil konec prejšnjega tedna na pastoralnem in prijateljskem obisku v Romuniji, ki je sicer pravoslavna država. Poznavalci Wojtylovega načina zblíževanja pravoslavne in katoliške Cerkve trdijo, da je bil tridnevni obisk v Romuniji samo generalka pred obiskom v Rusiji, ki si ga sv. oče zelo želi že pred tretjim tisočletjem, saj bi rad videl, da bi prišli kristjani v tretje tisočletje dosti bolj združeni, kot pa smo sedaj.

"Veseli sem tega obiska," je dejal v nedeljo svojim najožjim sodelavcem, potem ko sta z romunskim patriarhom Teoctistom darovala skupno mašo, pri kateri se je zbralo več kot stotisoč pravoslavnih vernikov, ki so navdušeni vzklicali papeževo ime in mu želeli obilo zdravja, saj se tudi oni zavedajo, da je prišel enak k enakim ali, kot rad pravi sv.

oče: "Vsi kristjani verujemo v enega Boga in moramo zato tudi biti združeni v Edinem." "Med vami sem zato, ker se resnično zavzemam za edinost med kristjani," je dejal in patriarh Teoctist mu je odvrnil: "Združimo razpršene moči in sile, pokesajmo se norosti in neumnosti iz preteklosti, pojdimo na skupno pot k Bogu združeni!"

Oba sta tudi ostro obsodila vsako nasilje v bližini Romunije, na jugoslovanskih tleh in v Srbiji. Sv. oče se je celo na glas vprašal: "Kaj pomeni, da bodo bombardirali do končne zmage? Kaj to pomeni?" Med drugim je med popoldansko mašo, ki jo je daroval pred dvesto tisoč verniki, Wojtyla dejal: "Mladi, osvobodili ste se komunistične diktature, ne pustite se zavesti nevarnim sanjam konsumizma!"

JUP

Sobota, proti koncu tedna, nas spodbuja, naj prejemamo zakramente, ki nam jih je Kristus dal, ker tam je vir naše moči, našega krščanskega življenja, zato govori o *Studentih žive vode*. Zadnji dan, nedelja, nosi naslov *Pojdite in oznanjujte evangelij*. To pomeni, da moramo kot kristjani pričati v današnjem svetu. Poleg tega bodo potem še številna važna srečanja z različnimi stanovmi, da bi vsakdo na svojem področju uresničeval božje načrte. Pomembna se mi zdijo srečanja z družinami in zakonskimi pari, z mladimi, z izobraženci ter s kulturnimi in prosvetnimi delavci.

Misijon je namenjen slovenskim vernikom v tržaškem mestu. V čem se razlikuje potrebe vernikov v mestu od potreb vernikov v okolici?

Misijon bo potekal v Trstu, toda ne bo namenjen le vernikom, ki živijo v Trstu. Mnogi naši rojaki, ki živijo na podeželju, imajo stik s Trstom, prihajajo v Trst zaradi dela, so vključeni v razne organizacije itd. Vsem tem, ki prihajajo v Trst, je namenjen ta misijon, torej vsem tistim, ki so vključeni v dejavnosti ustanov. Zato velja misijon za vse Slovence, čeprav bo samo v mestu. Glede potreb vernikov mislim, da so iste na podeželju in v mestu. Seveda, verniki v okoliških župnijah živijo bolj strnjeno, medtem ko so v mestu razpršeni, kar ustvarja drugačna vprašanja. Drugače pa mislim, da so vsi enako potrebni poglobljanja v veri.

Vsi vemo, da stanje verskega življenja na Tržaškem ni dobro. Kako bi ga, izhajajoč iz lastne izkušnje, ocenili vi? Mislite, da bi v prihodnosti lahko prišlo do sprememb na boljše?

Zdi se mi, da je v zadnjih letih versko življenje še upadlo in da je po naših cerkvah pravzaprav vedno več praznih mest. Moramo pa tudi priznati, da se krči tudi naša manjšina, zlasti v mestu. Mesto postaja vedno bolj mesto ostarelih. Jaz lahko sicer govorim le o Slovenskem pastoralnem središču. Tu vidim, da v cerkvah, kjer obhajam vsak dan slovensko službo božjo, se je zelo zmanjšala prisotnost naših vernikov. Mladih in otrok skorajda ni. To tudi zato, ker se je veliko mladih oz. mladih družin izselilo. Je pa res, da je nastalo nekaj skupin mladih, kot npr. skupina Shalom, ki je zaživela s pomočjo sester pri Sv. Ivanu. V letu družine se je oblikovala skupina mladih zakoncev, ki se mesečno srečujejo in poglobljajo vprašanja zakonskega življenja. Potem ne smemo pozabiti na močno skupino skavtov, ki delujejo že skoraj petdeset let. Upajmo, da je to seme za živahnije versko življenje v prihajajočem tretjem tisočletju.

OB SVETOVNEM DNEVU POKLICEV

NESLUTENI UČINKI ZDRAVEGA OKOLJA

Objavljamo aktualen in prodoren govor Sergija Pahorja na slovesnosti ob svetovnem dnevu poklicev v Nabrežini 25. aprila.

Dan duhovnih poklicev je priložnost za skupno razmišljanje o naši skupnosti in o tem, kaj pravzaprav želimo in kaj hočemo: kaj hočemo, da postane ta skupnost, in kako si zamišljamo to našo skupno prihodnost mi, ki bolj ali manj redno najdemo pot v cerkev, ki se - skratka - imamo za sinove Cerkev.

Odveč se mi zdi poudarjati, da to velja tako za našo širšo družbo kot za našo skupnost v malem, bodisi da jo jemljemo kot manjšino v celoti ali kot škofijsko ali župnijsko okolje. Prav tako je odveč opozarjati na splošno krizo duhovnih vrednot, ki je opazna v vsem svetu, posebej v tistem, ki mu rečemo razviti svet, ki je nakopičil pretežno sebi v prid blagostanje in tehnični napredek. To kopičenje nas oddaljuje od skupnega življenja, vse manj mislimo na druge in vse manj smo sposobni solidarnosti. Zato tudi vse manj razmišljamo o skupnih vprašanjih in problemih. Obnašamo se kot utrujeni ljudje, ki so se naveličali neprestanega jadikovanja in opozarjanja in ki niso več pripravljene nobene želje, nobene cilja dejansko tudi uresničiti. Svet nas bombardira z vsemi mogočimi informacijami, potrebnimi in nepotrebnimi, pretresljivimi in zastrašujočimi, kar nam jemlje optimizem in pozitivno pričakovanje, ki je predpogoj za vsako upanje. Kar še delamo

skupno, delamo iz navade, kar jemlje mnogim dobrim potezam resnično vrednost. Tudi če hodimo k maši iz navade, navsezadnje ne more imeti tistih učinkov, ki jih pričakujemo. In vendar nimamo prehudih vzrokov za viktimizem, za družbeno jezo ali za hud občutek ogroženosti.

Mi smo v zadnjih 50 letih bili deležni največjega tehnološkega napredka, kar jih je doživel človek v svoji večstični zgodovini, in tudi blagostanja, ki ga je ta razvoj prinesel skupaj z obdobjem relativnega miru. Res je, da smo zdaj priče veliki človeški stiski na balkanskem jugu in da nas zaprepaščajo slike nasilja proti človeku in proti celemu narodu na Kosovu, kot smo tudi ogroženi zaradi posledic bombardiranja Srbije. Mnogi trpijo zaradi brezumlja malostevilnih. Pred vsem tem nasiljem nismo in ne smemo biti brezbrizni, toda zavedati se moramo, da vse to izvira pravzaprav zato, ker so duhovne vrednote in ideali stopili v ozadje in jih nadomestila samo želja po človeški nadvladi za vsako ceno, kakor na drugih področjih prevladujejo želje in težnje po ekonomski nadvladi in učinkovitosti. Slovenija se je hvale Bogu rešila najhujših posledic razpada prejšnje države... Pred vsem tem nimamo druge izbire, kakor da začnemo spet uveljavljati tiste vrednote, ki so našim prednikom omogočile, da so preživeli v

mного težjih razmerah. To so bile vrednote, ki so bile intimno povezane z njihovim življenjem tako v družinah kot v širši skupnosti. V družini, ki je postala tarča in cilj tako ideologij kot potrošništva, gojimo vedri pogled na svet, zaupanje v prihodnost, spoštovanje drugih, smisel za brezplačno delo v korist skupnosti, pripravljenost na pomoč sosedu, skratka solidarnost. S tem bomo dali mladim tisti optimizem, ki je potreben, da si tudi sami ustvarijo družinsko okolje, tisto celico, ki je osnova za vsako družbo in za vsako organizirano življenje, tudi za župnijske skupnosti, ki so odigrale tako pomembno vlogo v zgodovini slovenskega naroda, še preden so - med drugim - postale prva stopnja šolskega izobraževanja.

Ljudje dobre volje naj spet najdejo priložnost za aktivnejšo prisotnost v župnijskih skupnostih. Delovnih področij je veliko, saj ni treba biti ekskluzivisti, pač pa se lahko lepo in koristno dopolnjujemo s kulturnimi, vzgojnimi, političnimi in športnimi organizacijami. Ustvarjati moramo zlasti prijazno okolje za vse pripadnike naše narodne in splošne skupnosti, saj bomo s takim delom in spoštovanjem do drugih spodbujali tudi spoštovanje drugih do nas.

Mimogrede, vse, kar nas obkroža, tudi ni tako črno, kot se na prvi pogled zdi, tudi za našo narodnostno skupnost, čeprav še vedno čakamo na zakonsko ureditev naših upravičenih zahtev in prav ta

ko upravičenih pričakovanj. Če do tega ne bo prišlo, bomo pač počakali še malo, pomembno pa je, da se ne vdajamo malodušju. Navsezadnje smo razvita skupnost, ki razpolaga z mehanizmi, društvi, ustanovami in sredstvi, da lahko skrbimo za lastni razvoj in za preživetje. Posvečajmo pozornost mladim in mladinskim organizacijam, pomagajmo jim, spodbujajmo jih s pozitivno mislijo, ne samo s kritikami. To podpora potrebujejo in si jo tudi zaslužijo. Prav danes poteka ta blizu pomembnejša prireditelj slovenskih skavtov, ki so odigrali v povojnem času neprecenljivo vlogo za ohranjanje zdrave mladine. Pomagajmo jim, da bodo s tem lahko nadaljevali in da bodo pri tem še učinkovitejši. Niti sami se ne zavedamo, kaj to pomeni za zdravo okolje.

Če bomo ustvarili vzdušje, ki bo vodilo v sodelovanje med nami, in če bomo znali ponovno ustvariti v tej naši nekoliko otopeli skupnosti vzdušje optimizma in vedrega pogleda v prihodnost, če se bomo znali otresti pretiranega individualizma in sebičnosti, ki sta prisotna v nas in naši družbi, bomo gotovo ustvarili pogoje tudi za duhovno rast skupnosti in posameznikov v njej, kar je predpogoj za perspektivo našega skupnega življenja. Edino v takem okolju bo lahko spet zacvetelo naše skupno drevo in dalo tiste sadove, ki si jih tako želimo. Pred koncem še drobec, ki pa je po mojem pomembnem, pravzaprav bistven potreben: mislim na molitev, na katero večkrat pozabljamo ali pa ji ne pripisujemo velikega pomena: nesluteno je, kakšne energije lahko sproži skupna in prepričana molitev.

SVETNIK TEDNA

11. MAJ

SILVESTER ČUK

MAMERT, ŠKOF

Dnevi pred praznikom Gospodovega vnebohoda se imenujejo "križev teden". Ime so dobili po prošnjih procesijah med polji, ko so se ljudje zvrstili za križem. "Teden" pravimo zato, ker so nekdanj prošnji obhodi trajali cel teden pred vnebohodom, zdaj so ostali samo trije prošnji dnevi: ponedeljek, torek in sreda neposredno pred praznikom. Procesije so se obrabile le malokje, verniki se k prošnjim pobožnostim zbirajo po cerkvah in prosijo Boga, naj odvrne zaslužene kazni in blagoslovi rast poljskih pridelkov pa tudi vse njihovo delo. Te prošnje procesije je uvedel sveti Mamert, današnji godovnjak, ki je bil med letoma 461 in 477 nadškof mesta Vienne v vzhodni Franciji.

Zakaj je to storil, zveemo iz poročila, ki sta ga zapisala njegov sodobnik in prijatelj Apolinarij Sidonij ter njegov drugi naslednik nadškof sv. Avit. Francoski pokrajini Dofineja in Savoja sta v tistem času zelo trpeli zaradi raznih nesreč. Izčrpani sta bili spričo preseljevanja narodov, pogostih vojsk in verskih preprirov. Temu so se pridružili še pogosti potresi, požari, napadi divjih zveri, ki so se zelo razmnožile in so pribajale v bližino mest ter napadale ljudi. Zlasti mesto Vienne je hudo trpelo.

Višek strahu so ljudje prestali leta 469, ko so s svojim škofom ravno obhajali Veliko noč v mestni stolnici. Med mašo se je po cerkvi razlegel klic: "Gori! Gori!" Gorelo je lepo poslopje mestne hiše na griču. Ljudje so se bali, da bo ogenj zajel vse mesto, in so drli iz cerkve, da bi zavarovali svoje domove. Škof Mamert je ostal sam pri oltarju. Vso noč je molil; ko se je zdanilo, se je ogenj nenadoma polegel. Ljudje so se pomirjeni vrnili v cerkev. Nadpastir se je obrnil k vernikom in jih prosil, naj se spokorijo in poboljšajo, da se jih Bog usmili in obvaruje nesreč. Povedal jim je, da je ponoči napravil zaobljubo, da bo imel jokorne procesije, če Bog mestu prizanese. Zanje je določil tri dni pred Kristusovim vnebohodom. Pri procesijah so molili in peli psalme. Procesije so šle v tri cerkve zunaj mesta. Ljudje so te tri dni posvečevali s postom in z dobrimi deli. Odtlej so nesreče ponehale, versko življenje se je prerodilo, v mesto in vso deželo se je vrnil mir.

Naškof Mamert je sklical v Vienni sinodo, na kateri je podložnim škofom svetoval, naj vpeljejo te procesije. Kmalu so se razširile tudi drugod. V Rimu je to pobožnost vpeljal papež Leon III. okoli leta 800 in zaukazal prošnje procesije za vso Cerkev. Mamert je po tem dogodku vodil Cerkev še kakšnih sedem let. V veliko veselje mu je bilo, ko je videl, kaj je dosegel z gorečo molitvijo in s prizadevanjem za prenovitev verskega življenja.

Telega svetnika upodabljajo z gorečo lučjo v roki. Časte ga kot patrona dojlj (zaradi imena!) - in gasilcev. Tudi ob suši in ob boleznih mrzlice se zatekajo ljudje v molitvi k njemu.

Najbrž bi težko našli na Slovenskem kakšnega človeka, ki bi mu bilo ime Mamert. Pač pa ima nekaj varovancev pri nas drugi svetnik, čigar ime vidimo na koledarjih. To je sveti Sigismund ali Žiga, ki je bil burgundski kralj in je umrl leta 523. Sveti Žiga ima na naših tleh celo eno cerkev, in sicer na Polhovici, ki je podružnica župnije Šentjerneje na Dolenjskem.

ODLIKOVANJA DUHOVNIKOM KOPRSKE ŠKOFIJE

Janez Pavel II. je odlikoval 14 duhovnikov koprskе škofije. Za prelata sta bila imenovana gen. vikar mag. Renato Podbersič in profesor na Škofijski gimnaziji v Vipavi ter župnik na Slapu Franc Kralj. Za monsinjorje so bili imenovani misijonar na Slovenokoščeni obali Ivan Bajc, spiritual v bogoslovju in profesor na Teološki fakulteti v Ljubljani dr. Jurij Bizjak, župnik v Godoviču Vinko Kobal, župnik v Biljah Ljubo Marc, rektor semenišča in gimnazije v Vipavi Vinko Lapanje, škofijski ekonom in župnik v Kortah mag. Alojz Milharčič, župnik v Solkanu in dekan no-

vogoriške dekanije Vinko Paljk, profesor na Urbaniani in podravnatelj Slovenika v Rimu dr. Joško Pirc, župnik in dekan v Vipavi Franc Pivk, župnik župnije Kristusa Odrešenika v Novi Gorici Gašper Rudolf, župnik v Kobaridu Franc Rupnik, regens chori v ljubljanski stolnici in predavatelj na Teološki fakulteti v Ljubljani mag. Jože Trošt.

Čestitkam škofa Piraha, da bi vsak v svoji službi naredil čim več dobrega za koprsko škofijo, za Cerkev na Slovenskem in za vesoljno Cerkev, se pridružuje uredništvo našega lista.

DUHOVNOST IN KULTURA (2)

DR. FRANC RODE

KRŠČANSKO POJMOVANJE KULTURE

S krščanstvom se v svetu pojavi nekaj novega in izvirnega v primerjavi z vsem, kar vsebujejo druge religije. "Neki posamezni zgodovinski primer ima vesoljno normativno vrednost" (Romano Guardini, *Christianisme et culture*, Paris 1967, 161). Jezus Kristus je osrednja, bistvena kategorija krščanstva. V njem je Bog navzoč med nami. Kako se ta Bog obnaša v svetu? Kakšno je njegovo stališče do zemeljskih stvarnosti? Kakšen odnos ima do kulture?

Kristus je pred svetom povsem svoboden in suveren. Njegove sodbe niso odvisne od okolja in ne podlegajo javnemu mnenju. Njegove odločitve so popolnoma svobodne in nepogojene od ljudi. Njegovo edino vodilo je Očetova volja. Tako se v njem odraža absolutna transcendenca Boga, ki je bistveno drugačen od sveta in je od njega neodvisen. Hkrati pa s svojo osupljivo bližino slehernemu človeku

ku razodeva novo imanenco, kajti on je "prava luč, ki razsvetljuje vsakega človeka". In tistemu, ki jo sprejme, omogoča dostop do nove, doslej neslutene intimnosti z Bogom.

S Kristusom in v Kristusu je kristjan v novem razmerju do sveta. Je zunaj sveta, suveren in neodvisen od njegovih sužnosti, in vendar znotraj sveta, odgovoren za svet, solidaren z vsemi ljudmi in bratski do vsega stvarstva.

V tem razmerju zunaj in znotraj sveta se zrcali sama skrivnost učlovečene Besede. V osebi besede sta namreč združeni božja in človeška narava "nepomešana, nespremenjena, nerazdeljena in neoločena" (inconfuse, immutabiliter, indivise, inseparabiliter), kot pravi kalcedonski koncil.

Tu smo v direktnem nasprotju s poganskimi religijami, kjer je vse "pomešano in spreminjeno", kot tudi s sekularnimi ideologijami, kjer je vse "razdeljeno in ločeno". Religije, ki mešajo božje in človeško, nebeško in zemeljsko, tlačijo človeka s svojo difuzno

in vsenavzočo sakralnostjo in ne pospešujejo osebne odgovornosti in svobode. Sekularne ideologije, ki temeljijo na razdeljenosti in ločenosti svetnega in duhovnega, se odcepijo od transcendentnega vira in delajo nasilje nad človekom, ki "se neskončno presega". (Pascal)

Krščanstvo je drugačno. V skladu z dvema naravama, ki sta nerazdeljeni in neoločeni, toda nepomešani in nespremenjeni v edini osebi Besede, priznava lastno vrednost profani, svetni kulturi, neodvisno od njenega razmerja do religije. Priznava torej kulturi "pravo svodobo, da se more razvijati, in zakonito možnost, da v skladu s svojimi načeli samostojno deluje". (CS 59, 2)

Krščanstvo nedvomno relativizira naravne vrednote, vendar jim priznava njihovo lastno vrednost. Na tem načelu o dveh naravah v Kristusu, ki sta "nepomešani", a "neoločeni", se odvija dialog med vero in umetnostjo.

Načelo "nepomešanosti" pomeni, da za krščanskega umetnika stvarnost tega sveta ohranja svojo resničnost in težo, lepoto in smisel, neodvisno od religioznega pomena, ki

ga lahko imajo. To načelo je bistveno pomembno za pristno umetniško ustvarjanje. Brž ko umetnik izgubi smisel za zdravo zemeljskost, brž ko hoče vse reducirati na religiozno, se njegova umetnost spridi in zvedeni, postane brezkrvna in dolgočasna. Taka umetnost se je razpasla v Evropi predvsem v 19. in prvi polovici 20. stol., ko je pristno krščansko izkustvo postalo vse bolj slabotno. Srednji vek, renesansa in barok take umetnosti niso prenašali, ker so bili krščansko in človeško bolj zdravi in polnokrvni.

Druga zabloda, hči totalitarnih idej novega veka, je tista, ki hoče ustvarjati po načelu "ločenosti in razdeljenosti". Ta pojmuje svet kot samozadosten, absolutno avtonomen, brez korenin v transcendenci, ločen od svojega Počela. Iz te sekularizirane vizije se je rodila umetnost, ki je našla svoj zadnji izraz v tako imenovanem socialističnem realizmu. Umetniška vrednost teh prenapihnenih in pretencioznih izdelkov je največkrat enaka ničli.

Samo zdrava zemeljskost, odprta v večnost, ustvarja dela trajne vrednosti.

DALJE

5

ČETRTEK
13. MAJA
1999

"je, kar je"

SRBSKI PARADOKS

Akcija proti Jugoslaviji se nadaljuje in je že dosegla svoj petdeseti dan. Kaj je Nato dosegla? Še ničesar. Milošević se še ne misli umakniti, Srbi še bolj samomorilsko vztrajajo pri svojih mitih in legendah, stvarnosti pa še vedno ne znajo pogledati v oči. Zahod je porabil ogromno denarja, ni pa še dosegel svojega cilja: ustaviti pokol Albancev na Kosovu in spraviti Srbijo na pot demokratizacije.

V takem času se pojavlja vedno več kritikov in pametnih ljudi, ki imajo sedaj odlično priložnost, da lahko kritizirajo in pokažejo, kako so v resnici pametni. Natova akcija je, pravijo, bila slabo načrtovana, nepremišljena. Preveliki so ekonomski interesi Združenih držav Amerike in proizvajalcev orožja. To bi bili morali narediti že toliko let prej in kdo ve še kaj. Zelo močno moram poudariti tudi dejstvo, da imajo vsi ti ljudje dejansko prav in se z njimi strinjam. Toda vse to ne sme biti ovira za sedanje delovanje. Sicer bi bili kot psihološki bolniki, ki se toliko sprašuje, odkod mu želja po dihanju, da pozabi dihati.

Obstajajo pa določene pripombe, ki se na prvi pogled zdijo umestne in resnične, dejansko pa izražajo pravo izmed napak, ki jih je storila Evropa od samega začetka. Pravijo, da se svet ni dovolj potrudil, da bi dojel Balkan, da bi razumel njegovo kulturo, zgodovino, tradicijo, napetosti med narodi itd.

To pa ni res. Zahod se je še preveč potrudil, da bi razumel Balkan. Preveč se je spuščal v razprave in diskusije o zgodovini, kulturi in običajih Srbov, o njihovih razlogih za vojno in legalnih vidikih nekega miru, ki ga ni bilo od nikoder. Pojavljale so se razne "uglajene" osebnosti, kot lord Carrington, Owen, Westendorp, Hurd, ki so se prav tako uglajeno pogovarjali z Miloševićem, Karadžićem in ostalimi zločinci, medtem ko so ti oziroma njihovi ljudje nemoteno pobijali. Pomislite, kako bi bilo, ko bi imeli v Gorici serijskega morilca, ki bi vsak dan ubil po nekaj oseb v mestu in bi se z njim začeli pogajati župan in predstavnik policije in orožnikov ter prometnikov, kako naj neha ter bi psihologi in sociologi organizirali okroglice mize na temo: "Kako je ta in ta postal serijski morilec". Tu bi potem razpravljali o njegovem otroštvu in starših, o travmah, ki jih je doživel in o njegovi srčni kulturi, nihče ga pa ne bi preprosto aretirali. Vsi zahodni pogajalci so se leta in leta pogajali z Miloševićem in podobnimi morilci in skušali razumeti srbsko kulturo in zgodovino, nihče pa ni ničesar naredil, da bi ta hudodelstva ustavil. Vsaj do danes ne.

Če Zahod ni razumel Balkana, ni razumel morda le ene reči. Ni razumel, da se s serijskimi morilci, kot so Milošević in njegova žena ter predstavniki največjih srbskih strank - Arkan, Šešelji, Draškovići in ostali - ni možno in ni moralno pogajati. Zahod ni razumel, da ima opraviti z morilskimi diktatorji (Milošević), prekupčevalci z mamili in mafijskimi vodjami (Arkan), voditelji posebnih morilskih enot (Šešelji in Arkan), banalnimi oportunisti (Draškovići) in psihološkimi bolniki (Karadžić in Mira Marković). Zahod je menil, da ima opravka s politiki in se je z njimi začel neuspešno pogajati. Mislil je, da gre za ljudi, ki poznajo vrednost dane besede in podpisanega papirja. Dejansko pa razumejo le govorico strelne orožja in nožev. Za to pa ni potrebno razumevanje srbske kulture, saj je prava srbska kultura, kolikor je poznana, izraz krščanske tradicije gostoljubnosti, radodarnosti in iskrenega prijateljstva.

PETER SZABO

SSG: RADOŽIVA KOMEDIJA ZA KONEC SEZONE

IVA KORŠIČ

Novi umetniški vodja in ravnatelj Slovenskega stalnega gledališča Marko Sosič je kljub vsem težavam, ki so letos pestile edino poklicno gledališko hišo v zamejstvu - zaradi nujnih popravil v tržaškem Kulturnem domu so se morali gledališčniki že od novembra zatekati v razne druge dvorane -, je z dobršno mero poguma in brez dvoma ob pomoči vseh sodelavcev in celotnega mladostno zagnanega igralskega ansambla varno pripejal v pristan svojo prvo sezono v našem zamejskem umetniškem hramu.

V petek, 7. maja, je bila namreč v Prešernovem gledališču v Boljuncu zadnja predstava v letošnji abonmajski ponudbi, ki je sicer po sili razmer doživela nekaj sprememb, le-te pa so gledalci sprejeli z razumevanjem in simpatijo do mladega umetniškega kadra, ki se je izkazal za zelo delavnega in polnega ustvarjalne moči.

Namesto *Pasijona iz Abruškega rokopisa*, katerega premiera je bila načrtovana v aprilu in bi ga SSG uprizorilo s Stalnim gledališčem Furlanije-Juljske krajine - projekt je za sedaj zamrl zaradi neskladnosti terminov oz. organizacijskih težav - ponudilo gledalcem sproščujočo komedijo *Sladke*

šibkosti žena, edino dramsko delo francoskega avtorja Renéja Claira, velikega filmskega režiserja, v slovenskem prevodu Aleša Bergerja. Za svojo odsko izkušnjo je Clair izbral kot osnovo igro Shakespeareovega sopotnika Johna Marstona. Dogajanje te igrive, sočne komedije je postavil v čas baroka, rokokaja.

To je igra o ženskih, a brez dvoma tudi moških šibkosti, o človeških slabostih, ki se jim smejemo, a prav tem sami marsikdaj podležemo, o ljubezni, tudi tisti čutni, ki se ji ne moremo zoperstavljati, ko nas povleče v svoj vrtinec. Skratka zelo prijetna komedija, ki nas v elegantnem, precizno-finem režiskem prijemu Dušana Mlačkarja - prav v našem gledališču je ponudil nekaj uglajenih, nepozabnih odskih mojstrov kot npr. Millerjevo *Razbito steklo*, *Tri sestre* A. P. Čehova -, lahko popelje v elizabetinske čase, v krog mladih, bogatih, napudranih, razvajenih mladeničev in mladenk, katerih največja skrb je osvojiti srca izvoljenih. Mladeničem pa poganja kri v žile tudi lepa Francesca-vlačuga, katero je zvodnica Marion uvedla v ta prastari poklic; v Francescine očarljive mreže se ulovi še sodnik Timotej, ki rad trosi krepostne nauke.

Komedijske like so jasno in izredno privlačno tipizirali Vesna Pernar-

čič, Gregor Gec, Maja Blagovič, Danijel Malalan, Vojko Belšak, Janko Petrovec, Aleš Kolar, Barbara Cerar, Lučka Počkaj, Stojan Colja. Kot gost je nastopil nekdanji član ansambla Livij Bogatec.

Premierska publika se je ob iskri, sveži uprizoritvi prijetno zabavala in uživala ob pogledu na bogate, lasvite kostume in skladno izbrane lasulje kostumografije Svetlane Visintin, ki so prešerno izstopali na sivih odtenkih podlage scenskega prizorišča, s katerim je scenograf Marjan Kravos tako dognano "podaljšal" in požlahtnil sicer pust in brezizrazen oder večnamenske boljunske dvorane. Funkcionalno izdelana scena se bo z lahkoto prenašala in prilagajala različnim odrom. Z besedilom so se ujemali songi, ki jim je duhovito pero Miroslava Košute prililo dokaj iskri, glasbena žilica skladatelja Aleksandra Vodopivca pa primerno glasbeno spremljavo. Prav ti peti trenutki - čudovito komičen je bil Gregor Gec-Caquetur v svojem solospjevu - so izvaljale tople aplavze že pri samem izvajanju.

Pesem o igralcih, ki je sklenila igro, in uprizoritev samo so premierski gledalci nagradili s prirčnim dolgotrajnim ploskanjem.

V LIKOVNEM CENTRU ŠKERKOVIH

V SPACALOVEM IMENU

FOTO KROMA

V soboto zvečer, 8. t.m., je bila v Bajti, v Trnovci na Krasu, slovesnost, na kateri se je zbralo veliko ljubiteljev likovnih stvaritev starostne slovenskih umetnikov Lojzeta Spacala, saj so z lepim kulturnim večerom počastili umetnika in tudi slovesno otvorili razstavo njegovih del iz zadnjega ustvarjalnega obdobja.

Zakonca dr. Jože Škerk in Zora Koren Škerk sta svojo domačijo že pred časom uredila tako, da postaja mednarodni likovni center, saj je njuna galerija Bajta ena najlepših pri nas. Okrog galerije nastaja sklad, ki naj bi skrbel za galerijo in mednarodne razstave likovne umetnosti v njej. Na to se je na dan otvoritve spomnil gostitelj dr. Jože Škerk, ko je pozdravljal številne ugledne osebnosti političnega, kulturnega in javnega življenja v naši deželi in iz sosednje Slovenije. Povedal je, da je bila Bajta - domačija, kjer je sedaj galerija in njegov dom - vedno odprta vsem ljudem, ne glede na narodnost, saj so se v njej od vedno srečevali

Slovinci, Italijani, Furlani in Nemci. Toplo je pozdravil tržaškega umetnika in tudi glasbenika, violinista Črtomirja Šiškočiča in njegovo ženo harfistko Simono Malozzi, ki sta po predstavitvi razstave poskrbela za prvovrsten glasbeni utrinek. Prireditve se je udeležil tudi slovenski minister za kulturo Jože Školjč, bili pa sta tudi prisotni prihodnja generalna konzulka v Trstu Jadranka Šturm Kocjan in sedanja generalna konzulka republike Slovenije Vlasta Valenčič Pelikan. O starosti slovenskih umetnikov je spregovoril likovni kritik dr. Zoran Kržišnik (na sliki z umetnikom), ki je omenil predvsem izrazito ujetost umetnika Lojzeta Spacala v kraško ozemlje, a obenem tudi omenil njegovo kozmopolitsko razgledanost v slikarstvu. Dejal je, da se iz umetniških del lepo vidi, kako se Spacal pri svojem ustvarjanju navezuje na lepo kamnoseško obrt, ki je lastna slovenskemu Krasu. Izpostavil je Spacalovo veliko pretanjenost in velik občutek pri izbiri barv na svojih delih in vrhunsko izdelavo grafičnih listov. Za razstavo v galeriji v Bajti je dr. Kržišnik dejal, da je izbor najzlahtnejših del iz slikarjevega ateljeja. Nikla Panizzon je občuteno prebrala odlomek kritičnega zapisa o Spacalovem delu pokojnega Franca Solmija in kasneje še dve Kosovelovi pesmi.

Priložnostne pozdrave sta izrekla tudi devinsko nabrežinski župan Marino Vocci in slovenski minister Jože Školjč, ki je pohvalil zamisel in izvedbo likovne galerije Škerkovih, kjer naj bi se srečevali umetniki z vsega sveta. Ob Spacalovi razstavi, ki bo v Bajti na ogled od 3. julija letos, in to vsak četrtek, petek in soboto od 18. ure do 20.30 ter v nedeljah od 10. do 13. ure, je bil izdan tudi ličen katalog razstavljenih del.

JUP

RENOIROVA MUZA S PLACUTE

Nedavno smo v pogovoru z Joem Valencičem, ki raziskuje filmske poti Slovencev v Hollywoodu, zvedeli za Noro Gregor, katere ime se je pokazalo, potem ko je vpisal v internetov iskalnik geslo *Gorica*. Od tega trenutka dalje so pri goriškem Kinoateljeju, kateremu je Valencič zaupal odkritje, začeli podrobno zapisovati življenjsko zgodbo igralka nemškega rodu, ki ji je nesrečna zgodovina Goriške po prvi vojni odvzela ne le bivališče, temveč tudi pravico do spomina. Zaradi italijanskega nacionalizma se je Gorica delno "etnično izčistila" in se tudi odrekla spominu na Eleonoro Hermino - Noro Gregor, ki se je tu rodila 3. februarja 1901 v ulici della Scala št. 6 na Placuti, prav blizu našega goriškega uredništva, bila krščena v cerkvi sv. Vida in Modesta in živela do svojega 17. leta. Njena nemirna zgodba se močno navezuje na zgodovino Evrope v vojnih časih. Kljub njihovim grozotam se je Nora zapisala na trak nekaterih prelepih filmov. Mordaje najbolj znan Renoirov *La règle de jeu* (1939): Norin obraz izstopa tudi z letaka (na sliki).

IDE

POGLOBLJENA STUDIJA O GOTSKI ARHITEKTURI NA GORIškEM

Knjiga Roberta Peskarja *Gotska arhitektura na Goriškem. Stavbarske delavnice (1460-1530)* je zanimiv prispevek k temeljitejšemu poznavanju razvoja gotske arhitekture na naših tleh in vplivov, ki so temu razvoju botrovali. Svojo studijo je Peskar osredotočil na območje nekdanje goriške grofije in na obdobje med leti 1460-1530, to je na čas, ko je slovenske dežele zaznamovala izredno živahna gradbeno dejavnost in je bila na naših tleh zgrajena večina poznogotskih cerkva.

Umetnostni procesi in premiki, ki se kažejo v času poznega srednjega veka v srednjeevropskem prostoru, so seveda zajeli tudi slovenske dežele, kar je še posebej opazno na področju arhitekturnega snovanja. To, kot poudarja avtor sam, je razvidno tudi iz pregleda delovanja stavbarskih delavnic v času pozne gotike na območju nekdanje goriške grofije.

Peskar prav na podlagi skrbne obravnave približno štiridesetih cerkva na tem območju, z upoštevanjem drugotnih, a izredno pomembnih nadržbnosti, kot so kamnoseški znaki, in z uporabo arhivskih virov, rekonstruiral delokrog posebnih anonimnih stavbarskih delavnic in nakaže smerice, po katerih se je poznogotska arhitektura razvijala pri nas. S pomočjo te analize še jasneje izstopa pomen vpliva gorenjskih spomenikov, točneje župnijske cerkve v Kranju in njene škofjeloške filiacije, na arhitekturno snovanje na področju nekdanje goriške grofije in pri tem tudi izvor nekaterih glavnih posebnosti pozno gotske arhitekture na Slovenskem. To so predvsem komplicirane obočne sheme, okrašene z bogatim figuralnim okrasom, katerih izvor tiči nedvomno v krogu mojstrov, ki so se izsolali pod vplivom znamenitega kiparja in stavbarja Petra Parlerja. Vendar, kot ugotavlja avtor, je bila še osebnost Mojstra krajskega ladijskega oboka v tretji četrtini 15. stoletja toliko izrazita, da je s svojim delovanjem ustvarila pravo arhitekturno šolo.

Kot je v predgovoru zapisal Sergio Tavano, je pred nami knjiga s podatki, ki so v glavnem novi in dobro utemeljeni. Predvsem pa se delo uvršča med tiste knjižne izdaje, ki so v zadnjih letih skušale vrniti Gorici in njeni pokrajini spet pravo zgodovinsko podobo, ki ima bolj razčlenjeno in znanstveno resno osnovo.

Peskarjeva monografija se vključuje v projekt *Gorica in Goriška stičišče narodov in kultur*, ki ga izvaja Goriški muzej. Slovenski tekst je v odličnem prevodu Joška Vetrliha v celoti preveden tudi v italijanščino, spremljata pa ga predgovora Janeza Höflerja in Sergia Tavana. Delo je opremljeno s katalogom, v katerem je vsak arhitekturni spomenik na kratko opredeljen z zgodovinskega in umetnostnega vidika ter pojasnjen z grafično dokumentacijo in bogatim fotografskim gradivom.

IFŽ

PASTIRČEK ODHAJA NA ODDIH

Medtem ko maj z lahkimi koraki stopa čez trate in ob njegovem rahlem dotiku se trave bujno razbohotijo in cvetke razprejo svoje pisane sladko dišeče čašice, se najzvestejši prijatelj zamejskih otrok Pastirček poslavlja za letošnje šolsko leto. Pred slovesom poklanja bralcem majsko številko; v njenih pesmicah in kratkih pripovedih se zrcalijo vse lepote tega prelepega meseca, ki je posvečen Mariji, kot občuteno izpovedujejo stihni pesnice Ljubke Šorli v pesmi *Njej Najlepši*. O pomladnih rožičah govori za pis L.P., ki osvetli ljubka domača, že pozabljena imena za cvetje, ki v tem času razveseljuje naše oči, še bolj pa dušo. V rubrikah se tudi neustavljivo oglašajo klic počitnic, ki skoro že trkajo na šolska vrata. Seveda vztrajni pisci revije vabijo, da otroci še zadnjič preberejo njihove prispevke o čudoviti naravi, otrocih, otroških igrah, sončku, ki boža rožico, o svatbi muhe in komarja, o gozdnem glasilu... Detektiv Muc se resno odpravlja na oddih in je od 62 nasvetov za počitnice izbral kar tri, in sicer tiste, ki so jih predlagali Martina Quaggiato in Oleg Blažič OŠ F. Erjavca iz Štandreža ter Maja Pahor OŠ O. Župančič iz Gorice. Tudi Packo pričakuje konec pouka v družbi svojih groznih jezikovnih spak.

S pesmico *Jes bi rad chajnar biu* se bodo otroci odpravili, vsaj v mislih, na zeleno Koroško; morda se bo kralj Matjaž vendarle prebudil... Kot bodo mali in veliki bralci med listanjem lahko sami spoznali, je tudi zadnja številka vsestransko privlačne revije zelo pestra in polna raznovrstnih risbic in pisemc marljivih dopisnikov. Tudi letos jih je bilo veliko in oglašali so se iz vseh goriških in tržaških osnovnih šol.

Naslov časnikarja meseca je tokrat prejela Danijela Gajič, 5 r. OŠ O. Župančič-Gorica, s svojim zapisom o kruti vojni, zaradi katere je morala zapustiti drage sorodnike in domači kraj.

Mladi bralci naj ne prezrejo, da do 31. maja lahko pošljejo na uredništvo svoje likovne izdelke za naslovno stran Pastirčka za leto 1999/2000 in do 15. junija prispevke za prvo številko prihodnjega leta in seveda še to, da bo v sredo, 9. junija, v župnijski dvorani A. Gregorčič v Štandrežu predstavitev zbirke pesmi Pastirčkove zveste sodelavke Ivanke Zavadlav *Tonček na luni*, ki so jo ilustrirali učenci 1. r. OŠ F. Erjavca iz Štandreža. Septembra pa bodo izšle pesmarica, kasetna in zgoščena *Eno si zapojmo... ali pa vse!* zamejskih otroških zborov. Pastirček bo te svoje novice predstavil v drugi polovici septembra.

IK

IZŠLA JE REVIJA MLADIKA

Prejšnji teden je v Trstu izšla četrta številka revije Mladika in letošnjem letu. V njej najdemo večje število zanimivih prispevkov z različnih področij (literature, likovne ustvarjalnosti, družbenih in političnih problemov idr.). Med temi naj omenimo samo uvodnik, ki je posvečen vojni na Balkanu, pa intervju z dr. Marjanom Šefom, jezuitom, ki od leta 1995 deluje v Sarajevu, intervju z bivšim članom britanske misije med partizani med drugo svetovno vojno Johnom Earlom, spominski prispevek o nedavno preminuli pisateljici Branki Jurca ter običajne Mladikine rubrike, pisma in ocene. Skupaj z Mladiko je izšla tudi njena mladinska priloga Rast, ki tudi prinaša veliko zanimivih prispevkov, ki so jih napisali mladi sodelavci: med temi naj omenimo uvodnik Zulejke Paskulin in pogovor z Matteam Dimaiem, ki, čeprav dijak, se je že uveljavil kot mlad in obetaven pesnik. Več o novi številki Mladike prihodnjič.

AKADEMIK FRANCE BERNIK SPET PREDSEDNIK SAZU

Na občnem zboru Slovenske akademije znanosti in umetnosti je bil za predsednika te najvišje znanstvene in umetnostne ustanove Slovenije spet izvoljen France Bernik. To bo že njegov tretji mandat. Za podpredsednika za področje humanistike, družboslovja in umetnosti je bil izvoljen Kajetan Gantar, za podpredsednika za področje naravoslovja, tehnike in biomedicine pa Alojz Kralj. Za člane predsedstva Sazu so bili izvoljeni Janez Batis, Lojze Vodovnik in Ciril Zlobec. Slednji je bil v prejšnjem mandatu podpredsednik Sazu, a je vnovično kandidatura za to mesto zavrnil.

Dr. France Bernik je v svojem poročilu o delovanju Sazu zavrnil očitke o odmaknjenosti Akademije od aktualne družbene in nacionalne problematike. Opozoril je na nevarno težnjo zastajanja znanosti v Sloveniji in kritično ocenil novoustanovljeno častno razsodišče na znanstvenoraziskovalnem področju. Sazu ima sedaj 70 rednih in 23 izrednih članov, v kakovostnem pogledu pa je ostala zvesta najstrožjim strokovnim merilom pri izboru novih članov. Akademija sodeluje s 24 tujimi akademijami v Evropi in zunaj nje. Slovenski akademiki se kot posamezniki močno uveljavljajo v svetu. Številni člani Sazu so tudi člani tujih akademij, nekateri so člani dveh ali več akademij znanosti oz. mednarodnih znanstvenih društev. Člani Sazu so v minulih treh letih prejeli okoli 90 visokih nagrad in priznanj, od tega nekaj manj kot polovico mednarodnih.

M.

PODVIIG ZBORA HRAST

DANIJEL DEVETAK

Na začetku stoletja so se zbori z Goriškega enakovredno kosali z ljubljanskimi. To se spet dogaja, saj je mešani pevski zbor Hrast iz Doberdoba na vsedravnem tekmovanju Naša pesem v Mariboru že drugič v treh letih dokazal, da spada na sam zlati vrh današnjih slovenskih zborovskih sestavov. O uspehu smo se pogovorili z dirigentom Hilarijem Lavrenčičem.

Kako gledaš na slovensko zborovstvo in na tekmovanje Naša pesem 99? Ste našli kvaliteto? In konkurenco?

Na letošnjem tekmovanju je nastopilo 33 zborov. Čudno je, da je bilo tokrat, v primerjavi z zadnjo izvedbo, kar deset mešanih zborov več (leta 1997 15, letos 25), dosti manj pa moških in ženskih. Oslabela je torej značilna prisotnost moških in ženskih zborov, z druge strani pa smo naleteli na krepkejšo konkurenco mešanih. Letos je žirija podelila sedem zlatih nagrad, dvanajst srebrnih, trinajst bronastih in eno priznanje, kar kaže na to, da je bila letos strožja kot predlanskim. Vtis sem imel, da je imelo več zborov premalo tehnično-vokalne priprave. To se še najbolj vidi pri dinamiki in pri nekaterih samoglasnikih, ki v višjih legah povzročajo težave z intonacijo. Glede kvalitete gledam s svojega zornega kota: ko mislim na kakovosten zbor, imam v mislih takega, ki je boljši od mojega. Pri zboru Hrast smo po naravi zelo samokritični, kar nam z druge strani omogoča, da se nenehno izpopolnjujemo. Če smo torej mi prejeli drugo najvišjo nagrado, bi si pričakovali tudi višjo splošno raven. Žirijo se strinjam, da je APZ Tone Tomšič prejel kar 98,2 točk zlasti zaradi zahtevne Lebičeve skladbe. Z druge strani sem bil iskreno zadovoljen, da smo prejeli mi prvo nagrado za obvezno pesem. Prvič se je na tekmovanju Naša pesem zgodilo, da je isti dirigent dvakrat zaporedoma prejel prvo nagrado za obvezno pesem. To smo skušali pripraviti najbolje, ker ta je nekako merilo in vizitka zbora.

Kako misliš, da gleda Slovenija na zbor Hrast, ki je že dvakrat dokazal, da je najboljši oz. drugi najboljši slovenski zbor?

Zbore je težko primerjati. Zadovoljen pa sem, če se govori o tem, da spadamo med najboljše slovenske zборе. Za nas je bilo letošnje tekmovanje zelo težko. Enkrat se lahko posreči, da zbor doseže 95,6 točk; če se pa to ponovi, to že nekaj pomeni.

Kako doživljaš vse to kot dirigent?

Zame kot dirigenta je bilo največje zadoščenje to, da smo spet prejeli prvo nagrado za obvezno skladbo, kar pomeni, da sem pravilno, logično in analitično razčlenil pesem; pa tudi zbor se je na primeren način odzval na to.

Ste se počutili bolje na mariborskem ali na italijanskih tekmovanjih?

Kot zbor ne tekmujemo veliko. V zadnjih treh letih smo trikrat tekmovali in trikrat dosegli najvišja mesta. Lani smo tekmovali v mestu Vittorio Veneto. V Mariboru je vse boljše organizirano, je več možnosti za koncentracijo, ki je zelo pomembna. Vse je tudi prozorno: takoj po tekmovanju so nam dali posnetek, po pošti pa bomo prejeli vse ocene vseh.

Značilnost vašega zbora je zvočnost. Za kateri program si se glede na to odločil?

Spored sem dočel glede na neko pravilno razporeditev pesmi. Poleg obvezne sem postavil klasično, pa še eno novo, značilno za kraj, od koder prihajamo, in eno novo priredbo. Žirija je ocenila izvedbo, pa tudi težavnost in logiko repertoarja. Letos smo predstavili dve noviteti: prva je bila Jericijeva skladba *Noč na gori's* precej bitonalnimi in kontrastnimi stavki, ki izražajo tudi ostro trdoto, ko npr. govori o "granitnih piščalih". Druga novost je bila priredba *Tana Sarte*, ki jo je napisal Pavle Merku za nas. Klasično delo je bil Brucknerjev *Graduale*. Vokaliteta nam je še vedno prinesla največ točk. To ne pomeni samo intenzivnost pri dinamiki, ampak tudi to, da smo znali najti značilno barvo za posamezne skladbe.

Se udeležujete mednarodnih zborovskih tekmovanj?

Mednarodnega tekmovanja smo se udeležili l. 1990 v Maasmehelnu, ko je zbor komaj začel rasti; dosegli smo četrto mesto. L. 1994 smo doživeli pri zboru krizno obdobje zaradi porok, rojstev itd. Počasi smo si z dobro voljo opomogli in prišli do rezultatov. Zdi se mi pravilno razlikovati med tekmovanji in krajevnimi prireditvami, npr. Cecilijanko. Opazil sem, da tega marsikdo verjetno ni dojel. Naša moč je bila v tem, da smo se zavedali tega, čemu gremo naproti. Imel sem občutek, da se je zbor pred nastopom, ko je prešel od bele sobe do šok sobe, znal dobro koncentrirati, da je mnemonsko vse ponovil. Iz srca moram pohvaliti pevce, ker so bili celo uro v popolni tišini, kar je za Kraševce nekaj izjemnega.

Nismo akademski zbor, ki lahko dela selekcije in načrtuje tekmovanja. Zanimivo bi bilo, če bi nastopili še na kakšnem mednarodnem tekmovanju, da bi spoznali tudi boljše zборе in ponese v širšo javnost naše zamejstvo.

Je vaše zadovoljstvo torej "polno"?

Skoraj. Zahvaljujem se Novemu glasu, saj je edini medij, ki se je zauzstavil ob tem dogodku. Dnevnik nas je razočaral, saj je objavil samo agencijsko novičko. Pogrešamo to, da nas tisk in javnost ne spremljata. Prepričan sem, da bi si zaslužili veliko pisanja in celo barvno sliko na prvi strani dnevnika, če bi nastopili npr. na Prešernovi proslavi. Če pa kdo na tekmovanju doseže kaj velikega, ni o tem niti vejice, da o piki, ki verjetno več velja, niti ne govorimo. In vendar je bil dogodek pomemben, saj so se tekmovanja udeležili kar štirje zamejski zbori, kar pomeni: veliko ljudi, še več vloženega truda.

Veseli smo, da smo prejeli tudi denarno nagrado, ki vsaj delno krije potne stroške. Mislim, da bi bilo pravilno, ko bi imela krovna organizacija za take podvige več posluha. Po zadnjih treh letih uspešnega dela bi si želeli tudi vsaj enkrat priti v stik s predsednikom naše krovne organizacije. Ni nam še uspelo. Občutek imamo, da delujemo izolirani. Zdi se, da ima krovna organizacija opravka samo z ustanovami, ki "škrpajo"; če eni gre dobro, je najbolje, da se ta tusti na cedilu, dokler tudi tam ne bo "zaškripalo"... Javno pa želim pohvaliti našega dr. Damjana Paulina, ki je bil prisoten z dušo, telesom in aparatom. Prepričan sem, da bi se dalo to, kar delamo, še bolj razviti. Kot je v zamejstvu možno, da se katerakoli stvar v hipu izniči, je pa tudi možnost, da iz vsake stvari lahko še kaj zraste.

NOVA KNJIGA PRIMORSKEGA PISATELJA SAŠA VUGE

NA ROŽNATEM HRBTU FARAONIKE

JURIJ PALJK

Tako nevsakdanji je naslov novega romana lanskega Prešernovega nagrajenca, primorskega pisatelja Saša Vuge, ki ga je pred kratkim izdala Mladinska knjiga iz Ljubljane.

Saša Vuga je izjemen pisec, saj velja v slovenskem slovstvu za enega najboljših stilistov vseh časov. Njegov jezik je tudi v prozi čista lirika, saj se bralec lahko zaustavi pri vsakem stavku in prav zares v vsakem stavku najde kakšno tako slogovno različico, zaradi katere je slog Saša Vuge razpoznaven. Njegovo prozo odlikujejo kratki, premišljeni stavki, metafore so nevsakdanje, včasih vzete iz življenja, gotovo pa jim je osnova govorica slovenskega ljudstva. Ko boste vzeli v roke roman *Na rožnatem hrbtu faraonike*, boste takoj opazili, da Vugovo pisanje odlikujejo tudi nevsakdanje in v današnjem slovstvu zelo malokrat rabljene metafore. Tudi pridevniki so izjemno "prečesani", slog pisanja pa je zgodba zase. Kot da bi hotel pisatelj bralca z vsakim stavkom zaustaviti, naj premisli, kaj je hotel reči. Zgodba romana je postavljena v začetek 17.

stoletja na Tolminsko, tridesetletna vojna je pred vrati, glavni junaki pa so ljudje Tolminske in seveda tudi duhovščina, saj se v neki vasi namerava zidati zvonik. Roman je dokaj kratek, saj ima knjiga 220 strani dobrega branja. Vešč bralec bo roman *Na rožnatem hrbtu faraonike* lahko prebral v enem večeru in mu bo še dolgo ostal v spominu, h knjigi pa se bo še vračal, in to zaradi pisateljevih misli in pa predvsem zaradi njegovega izjemno lepega sloga. Za pokušino te odlične dovršenosti zares kratek odlomek:

"V rebrih mu je migetalo kot od majcenih jegulj.

Z reke k vrbam so se spleтали soparni venčki.

Vstal je. Križem, kot pod križem šel navzgor.

Postal, ko da bo zlesnel v slabost. Spet šel, z vzdihom. Se seznanjal s hropcem - kaj bi rekel Bog, če bi ga prosil, naj se me vendar usmili, siromaka, v teh rečeh?"

Mojstrsko pisanje, ni kaj! Če to ni čista poezija, ki kaže na izjemno plastičnost slovenskega jezika, potem ne vemo, kaj je poezija.

M.

IN MEMORIAM

STANE RAZTRESEN

V nedeljo, 9. maja, je v Trstu umrl Stane Rztresen, gledališki igralec, dolgoletni član ansambla Slovenskega stalnega gledališča v Trstu in ena markantnejših osebnosti naše skupnosti.

Rodil se je 12. aprila 1913 v Tolminu, šolal se je v Ajdovščini in Ljubljani, že leta 1933 pa je začel igrati. Od sezone 1937-38 je bil profesionalni gledališki igralec. Bil je član Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, kjer je ostal do jeseni leta 1945, ko je prišel v Trst k takratnemu Slovenskemu narodnemu gledališču za Tržaško ozemlje (kasnejšemu Slovenskemu stalnemu gledališču). Tam je nepretrgoma igral do 31. maja 1973, ko je stopil v pokoj.

Stane Rztresen je svoj igralski talent prenesel tudi izven zidov tržaškega slovenskega teatra, šel je med naše učence in dijake, v naša društva, videli smo ga na mnogih kulturnih prireditvah. Pripravil je več samostojnih recitalov in zrežiral nad sto celovečernih ama-

terskih gledaliških prireditiv. Dvajset let je kot recitator nastopal skupaj s Tržaškimi partizanskim pevskim zborom.

Za svoje delo je prejel več nagrad, med katerimi umetniško prvomajsko Zdrženja gledaliških igralcev Slovenije leta 1965, Severjevo nagrado leta 1974 in nagrado Prešernovega sklada leta 1975. Prizadeto je sledil tudi življenjskemu utripu naše narodne skupnosti, še posebej pa si je prizadeval za lepoto in pravilno izgovarjavo slovenskega jezika. Ravno lani je praznoval svojo 85. letnico s pristrčnim večerom v Gregorčičevi dvorani v Trstu, ki se ga je udeležilo večje število prijateljev.

Ob težki izgubi izreka prizadetim svojcem iskreno sožalje tudi naše uredništvo.

V PRIČAKOVANJU NA VOLILNO PREIZKUŠNJO 13. JUNIJA

POGAJANJA IN PRVE PRIPRAVE NA OBČINSKE VOLITVE V DOLINI, ZGONIKU IN NA REPENTABRU

13. junija ni samo dan, ko bomo poklicani, da s svojim glasom obnovimo evropski parlament, pač pa tudi dan, ko bo vrsta volilnih preizkušenj na krajevni ravni. Tako bodo obnovili občinske uprave tudi v treh občinah na Tržaškem, in sicer v Dolini, Zgoniku in na Repentabru.

V občini Dolina se bo spet predstavila koalicija *Skupaj-Insieme*, ki je premočno zmagala na volitvah l. 1995. Koalicijo sestavljajo Slovenska skupnost, Levi demokrati, Stranka komunistične preno-ve, Slovenski in italijanski komunisti ter gibanje za Dolgo krono; ni gotovo, če bodo pristopili še Ljudska stranka in Zeleni. Še do nedavnega je bila obnovitev dosedanje občinske koalicije vprašljiva zaradi razhajanj med različnimi političnimi komponentami, na koncu pa je prevladala želja, da se nadaljuje z upravno izkušnjo zadnjih štirih let, ki se je po splošnem mnenju izkazala za pozitivno. Županski kandidat koalicije bo dosedanji župan Boris Pangerc.

V repentabrski in zgoniški občini pa ni prišlo do oblikovanja širših levosredinskih koalicij. Na Repentabru bo dosedanji župan Aleksij Križman, ki je v zadnji mandatni dobi vodil občinsko upravo na čelu z levičarsko Napredno listo, še enkrat kandidiral. SSK pa se bo spet predstavila samostojno, županskega kandidata bo izbrala v kratkem.

Večjo polemiko je povzročil položaj v občini Zgonik, kjer SSK zelo ostro negativno ocenjuje dejstvo, da ni prišlo do oblikovanja širokega levosredinskega zavezništva med levičarskimi komponentami in slovensko stranko. Levičarske stranke (LD, SKP, Demokrati forum in SIK) so se povezale v koalicijo *Skupaj-In-*

sieme, h kateri pa so pristopili tudi neodvisni kandidat Ljudske stranke in še nekateri drugi neodvisni, županski kandidat pa je dosedanji predsednik Športnega krožka Kras Mirko Sardo, saj se je dosedanja županja Tamara Blažina odpovedala ponovni kandidaturi. Po mnenju levih komponent do skupne koalicije s SSK ni prišlo zaradi pomanjkanja programskega sporazuma. Drugi razlog, ki ga navajajo leve politične komponente, ki sestavljajo koalicijo *Skupaj-Insieme*, pa je ta, da bi bil skupni nastop politično negativen in nepraktičen, saj naj bi volilno soočenje med dvema blokoma lahko izpadlo kot etnična kontrapozicija. Razloge liste *Skupaj-Insieme*

v prid ločenega nastopa ocenjuje SSK kot neutemeljene in celo smešne. V ostrem komuniciraju trdi pokrajinsko tajništvo slovenske stranke, da za odklonitvijo sodelovanja stojijo verjetno drugačni politični cilji. Tu je SSK ostra zlasti do stranke Levih demokratov. Le-ti naj bi po mnenju slovenske stranke skušali prikazati SSK kot nacionalistično stranko in jo tako delegitimirati ter razbiti politično enotnost Slovencev. SSK pri tem navaja kot dokaz volitve v občini Devin-Nabrežina, trenja okoli oblikovanja koalicije *Skupaj-Insieme* v Dolini, nazadnje pa tudi sodelovanje z Ljudsko stranko, ne pa s SSK, na bližajočih se volitvah v zgoniški občini.

Vsekakor naj na koncu omenimo, da bo županski kandidat SSK v Zgoniku ponovno njen sekcijski tajnik Joško Gruden.

STARODAVNI PRAZNIK POMLADI V DOLINI

TUDI LETOS JE MAJENCA DOŽIVELA USPEH

V torek, 11. maja, se je s podiranjem maja na vaškem trgu v Dolini končala letošnja Majenca, starodavni vaški praznik, vezan na prihod pomladi; ta je v dolinski vaški skupnosti od vedno močno občuten.

Ko se bliža Majenca, postane v Dolini vse živahno, saj se vaške organizacije že precej pred praznikom začno pripravljati nanj. Pri tem ne gre le za pripravo veselice s tradicionalno dobro založenimi kioski in plesom. Majenca je namreč bistveno drugačna od drugih vaških veselic oz. šager, kot jim pravimo pri nas. Prireditelji poskrbijo namreč za bogato kulturno ponudbo, ki priča o živahnosti in življenjskosti domačih ustvarjalcev.

Tako je bilo tudi letos. Že v sredo, 5. maja, so na sedežu društva Valentin Vodnik ob številni udeležbi predstavili knjigo o vaškem gozdu nad Dolino. V petek, 7. maja, pa so v cerkvi sv. Martina odprli razstavo domačih umetnikov in umetnostne obrti v sodelovanju s Slovenskim deželnim gospodarskim združenjem. Na razstavi je sodelovalo kar 32 domačih umetnikov vseh starosti, ki so prikazali res kakovostne izdelke od

slik do vezenin, umetniško oblikovanega lesa idr. Sodelovali so tudi obrtniki, člani SDGZ Pavel Hrovatin, Gabrijele Ozbič (Ars cretaria), Bogomila Doljak (Lesnina Bor), Magda Starec in Aleksij Gulič (Zlata kapljica). Ob tej priložnosti so tudi predstavili pesniško zbirko Danile Tuljak Bani *Zrjavka pud papelon*. Gre za pesniški prvenec Danile Tuljak oz. Danice, kot ji vsi pravijo v Dolini, ki je izšel pri društvu Capris v Kopru. Avtorica je namreč doma iz Koštabone pri Kopru, že več let pa živi v Dolini; njene pesmi, tako v knjižnem jeziku kot v koštabonskem in dolinskem narčju, poudarjajo navezanost na obe domovini, na dva sveta in govorici, ki se prepletajo. Kot je v predstavitvi povedal Boris Pangerc, izpoveduje Danila Tuljak v svojih pesmih ljubezen do obeh domovin in ohranjanje pristočnosti. Izbor pesmi so podale Nerina Švab, Ester Kočevnar in Mirela Arzenšek. Večer je

oplemenitil nastop moškega zbora in dekliške skupine Valentin Vodnik pod vodstvom Ignacija Ote in Tatjane Jercog, ki sta v moški, ženski in mešani zasedbi ubrano podala vrsto skladb.

V soboto, 8. maja, so v zgodnjih večernih urah odprli 43. občinsko razstavo domačih vin. Na njej je sodelovalo 13 vinogradnikov, ki so se predstavili s 13 vzorci belih in 8 vzorci črnih vin ter z dvema

PROFESORJI KONSERVATORIJA TARTINI SOLIDARNI Z GM

Profesorji, ki poučujejo na tržaškem glasbenem konservatoriju Giuseppe Tartini, so s sredstvom javnega obveščanja posredovali izjavo o kritičnem stanju, v katerem je Glasbena matica. V krajši izjavi se 31 podpisanih profesorjev zavzema za to, da se sprejmejo primerni ukrepi za rešitev problemov GM. To, piše v izjavi, jim narekuje dra-

zorcema za belo in črno DOC vino. V noči od sobote na nedeljo pa so kljub deževnemu vremenu dvignili maj.

V nedeljo, 9. maja, je Majenca doživela svoj višek s prihodom domačih fantov in deklet - parterjev in parterc - na vaški trg, kjer so pod majem zapeli in odprli ples, ki se je nadaljeval do poznih večernih ur ob zvokih Zamejskega kvinteta. Še prej, v popoldanskih urah, pa je stekel kulturni spored, ki sta ga oblikovala pihalni orkester iz Slovenskih Konjic in folklorna skupina iz Pazina. Tudi v ponedeljek, 10. maja, je bil v večernih urah ples z ansamblom Tri bote, še prej pa so nagradili udeležence likovno-literarnega natečaja Moja domača vas, ki se ga je udeležilo 113 učencev dolinskega didaktičnega ravnateljstva.

V torek, 11. maja, se je Majenca '99 končala. Najprej je bil na sporedu v zgodnjih večernih urah koncert pihalnega orkestra Breg, nato pa je steklo slovesno podiranje maja.

Tudi letos je torej Majenca doživela velik uspeh, saj se je v Dolino podalo res veliko število ljudi od blizu in daleč. To je praznik, ki je po svoji doživetosti znan daleč naokrog.

IŽ

matično stanje, v katerem so se znašli kolegi GM v zadnjem mesecu, in zato se obračajo tako na politične predstavnike kot tudi na celotno tržaško javnost, da pride do primerne rešitve težav.

Na naše uredništvo je malo po zaključku redakcije prišlo tudi daljše tiskovno sporočilo upravnega odbora GM, ki pa ga tokrat zaradi pomanjkanja prostora nismo mogli objaviti. K vprašanju GM se bomo še vrnili.

IN MEMORIAM

SILVIJA REGINA SIRK

V soboto, 24. aprila, je nenadoma umrla gospa Silvija Regina Sirk vdova Mariotto. Rodila se je v Sv. Križu pri Trstu pred šestinsosedesimi leti. Službovala je v Tr-

stu. Tam je bila članica slovenske Marijine družbe s sedežem v ulici Risorta. Leta 1939 se je poročila s Hannibalom Mariottom. Imela sta dve hčeri. Kmalu po smrti moža leta 1970 se je vrnila v našo vas in župnijo ter se naselila v hišo svoje pokojne matere. Kot globoko verna žena se je kmalu vključila v župnijsko življenje. Do nekaj dni pred smrtjo je vsak dan prihajala k sv. maši in k sv. obhajilu. V župniji je vedno rada pomagala, kjer je bilo treba pomagati. Posebno rada je obiskovala bolnike in jim po svojih močeh pomagala. Več let je bila članica župnijske Marijine legije. Ker je bila dobra pevka - imela je lep sopran - je tudi več let pela pri našem cerkvenem pevskem zboru.

Pogreb je bil v četrtek, 6. maja, ob 13. uri v župnijski cerkvi. Udeležilo se ga je veliko faranov, še posebej tistih, ki zahajajo v cerkev. Pogrebno mašo je daroval domači župnik. Ob koncu nagovora se je zahvalil pokojni za lep zgled krščanskega življenja, ki nam ga je zapustila. Obenem pa jo je tudi prosil, naj prosi Boga za mir na svetu, pa tudi za naše farane, da bi se bolj zavedali smisla svojega življenja na tem svetu in začeli resneje jemati svoj krščanski poklic. Med sv. mašo so udeleženci lepo zapeli nekaj velikonočnih pesmi in Slomškovo *V nebesih sem doma*. Osmi dan po smrti pa je pel pri sv. maši domači cerkveni pevski zbor.

JK

V DEVINU SE BODO SPOMNILI 10-LETNICE SEDEŽA

V letošnjem delovnem letu so pevci in pevke, ki se zbirajo pri Otroškem zboru Ladjica, pri Dekliškem zboru Devin in pri Fantih izpod Grmade, že priredili nekaj pobud, ob katerih so se spomnili, da so pred desetimi leti, natančneje 13. novembra 1988, predali namenu, se pravi društveno-prosvetni uporabi, obnovljeni grajski rastlinjak, ki je tako postal novi dom devinskega pevskega in kulturnega snovanja. V teh prostorih se vsa ta leta na vajah zbirajo omenjeni zbori, v njem pa prirejajo tudi druge kulturne večere, predstavitve, razstave in okrogle mize. Zgradba, ki so jo pevci obnovili s prostovoljnim delom in ob finančni podpori slovenskih denarnih zavodov in številnih zasebnikov ter podjetij, je dejansko omogočila določeno delovanje, ki bi bilo sicer v tem delu devinsko-nabrežinske občine povsem nemogoče.

Devinski zbori se bodo te okrogle obletnice posebej spomnili s koncertom vseh zborov in glasbenih skupin, ki uporabljajo te prostore, v soboto, 22. maja, ob 20.30, ko bodo prav na sedežu priredili priložnostni koncert z družabnostjo.

"ZAUPANJE VASE JE POMEMBNEJŠE OD KATEREKOLI NAGRADE"

ROSSANA PALIAGA

Mlada zamejska pianistka Tatjana Jercog se je pred kratkim uveljavila kot ena najboljših udeležencev na mednarodnem tekmovanju Nikola Rubinstein, ki je potekal v prostorih Slovanskega konservatorija v Parizu od 19. do 30. aprila letos.

Predstavila se je v najvišji kategoriji in prejela četrto nagrado. Ta dosežek je zelo pomemben, če upoštevamo, da na tem nivoju komisija podeli samo štiri nagrade in ne ocenjuje s točkami kot običajno. Tatjana je nastopila 30. aprila in zaigrala Sonato v C duru Franza Josepha Haydna, Prokofievo Sedmo sonato, štiri preludije Sergeja Rahmaninova in prvi del zbirke Goyescas Henriqueja Granadosa; obvezna skladba je bila Balakireva Islamey. Tatjana Jercog, doma iz Doline, je študirala klavir s prof. Xenijo Brass na šoli Glasbene matice Marij Kogoj v Trstu, kjer je tudi diplomirala leta 1994. Izpopolnjuje se s prof. Igorjem Lazkom v Parizu. Koncertira kot solistka in v raznih komornih zasedbah. Ob tem pomembnem mednarodnem priznanju smo se pogovorili z njo.

Kako si spoznala Igorja Lazka in zakaj si se odločila, da boš zaupala njemu svoj izpopolnjevalni študij?

Profesorja Lazka sem spoznala pred desetimi leti, ko sem se udeležila njegovega seminarja na šoli GMV Trstu. Leto po diplomu pa me je prof. Kodrič vpisal na tečaje, ki jih ima prof. Lazko v Parizu. Njegov način dela in njegov značaj sta mi odgovarjala. Ta pedagog zna odkriti in obogatiti tvojo muzikalnost in ti daje veliko energije, a vedno z umirjenim pristopom. Razlikuje se od drugih profesorjev po barvitosti podajanja.

V tvojem curriculumu zasledimo, da si se že enkrat predstavila na pariškem tekmovanju N. Rubinstein. Prvič si prejela diplomu in pobvalo komisije, tokrat pa si se uvrstila med najboljše udeležence. Katere so bile razlike v tvojem pristopu do tega drugega in bolj uspešnega poskusa?

Ko sem se prvič predstavila, je bil zame sam nastop že velik dosežek; jaz nisem bila prepričana v udeležbo, a moj profesor je dokazal veliko zaupanje vame s tem, da me je vpisal. Letos pa sem sama odločila, da grem na tekmovanje. Hotela sem preizkusiti svoje sposobnosti, ne da bi ciljala na kako nagrado.

Tekmovanje je tudi srečanje različnih narodov in kultur. Si izkoristila to priložnost primerjave in izmenjave?

Na tem tekmovanju sem spoznala predvsem ruskoklavirsko šolo, ker je bilo veliko predstavnikov iz bivše Sovjetske zveze. Nastopili pa so tudi pianisti iz Hrvaške, Nemčije in Francije. Pri Rusih sem opazila, da so pris-

top do dela, priprava, odnos do instrumenta in disciplina drugačni od naših. Imela sem pa premalo časa, da bi se pogovorila z drugimi tekmovalci. Prijateljske stike lahko lažje navežeš na tečajih, kjer lahko veliko odneseš ob poslušanju in opazovanju drugih bolj kot ob pogovoru.

Pravilo tekmovanja ni razdelilo udeležencev po starosti, temveč po njihovi sposobnosti. V kategoriji Excellence, v katero si pripadala, so nastopili tudi starejši izvajalci. Je bilo zate soočanje z bolj izkušenimi pianisti problematično?

Moj profesor trdi, da je odločitev kategorije, v katero spadaš, dokaz zrelosti in sposobnosti avtokritične presoje. Primerjava s pianisti, ki so na višjem nivoju, je bila zame spodbudna. Zmagovalka me je presenetila, ker je bilo pri njeni izvedbi občutiti umirjenost in zrelost, ki ju lahko dosežeš samo z izkušnjo. Prepričana sem vsekakor, da kakovost izvedbe ni odvisna od starosti, temveč od tega, kar čutiš in želiš podati drugim.

Udeležila si se raznih tekmovanj v Italiji in Sloveniji. V čem se pariška izkušnja razlikuje od drugih?

Pogledi so drugačni. V Italiji in v Sloveniji sem opazila, da smo bili vsi tekmovalci na istem nivoju. V Parizu pa sem čutila veliko vrzel med sabo in drugimi; tudi pianisti v nižjih kategorijah so pokazali odlično pripravo. Prav zaradi tega me je četrta nagrada zelo presenetila.

Misliš, da tekmovalni dosežki vplivajo na razvoj kariere glasbenika, ki se želi uveljaviti?

V zgodovini ne manjka primerov priznanih pianistov, ki se niso nikoli uveljavili na tekmovanjih. Tekmovalna izkušnja je predvsem osebni izziv, ker te lahko podere ali spod-

buja k nadaljnjemu delu, ne glede na uvrstitev. Jaz ne gledam na rezultat, ampak skušam odnesti čimveč tako z glasbenega kot tudi s človeškega vidika. Zaupanje vase, ki ga pridobiš, je pomembnejše od katerekoli nagrade.

Kakšne delovne perspektive obstajajo za mlade pianiste, ki bi se radi poklicno posvetili koncertni dejavnosti?

Odvisto je od značaja bolj kot od talenta. Ponudbe obstajajo, a večinoma ne predvidevajo takih dohodkov, s katerimi bi lahko preživel. V umetnosti samo daješ; z materialnega vidika pa dobiš malo. Če misliš na resno zaposlitev, postane vse zelo problematično, ker je veliko konkurence na visokem nivoju.

Tvoj angažma na glasbenem področju je res mnogostranski; poleg koncertiranja se ukvarjaš tudi s poučevanjem in z zborovodstvom. Kako gledaš na svojo prihodnost?

Rada bi vztrajala na vseh področjih. Klavir ostaja bistvo mojega življenja. Nimam visoko letečih ciljev, a igrala bom do zadnjega, če bom le zmogla. Vseč mi je tudi komorna glasba in vedno rada sprejemam tovrstne ponudbe. Zborovska izkušnja mi je dala novo samozavest in veliko zadoščenja. Na amaterskem nivoju je najbolj pomembno to, da obstajaš in da si sposoben ustvarjati prijetno vzdušje in lep odnos s pevci v okviru skupnega dela. Pevkam zbora Valentina Vodnika skušam podati določeno glasbeno vzgojo in upam, da bodo v prihodnje odkrile, da so nekaj odnesle. V delu z gojenci na Glasbeni matici pa sem na začetku odkrila, kaj pravzaprav znam, ker tvoja priprava pride na dan, samo ko jo moraš posredovati drugim. V to delo vlagam veliko truda in energije; jaz si namreč zelo jemljem k srcu vsako izkušnjo. Moj cilj je vlti mladim v srce ljubezen do glasbe in jih vzgajati k poslušanju. Če imajo zelo mladi danes dober odnos z mano, upam, da bodo jutri imeli dober odnos do glasbe.

SLAVJE V BOLJUNCU

MARIJA MAURI 80-LETNICA

V sredo, 5. maja, je bil v Boljuncu prazničen dan. V tej breški vasi so namreč počastili svojo dolgoletno organistko - pa tudi najstarejšo organistko na Tržaškem - gospo Marijo Mauri, ki je prav tisti dan praznovala osemdeset let življenja.

Gospa Marija Mauri se je namreč rodila 5. maja 1919 v Boljuncu, v znani in spoštovani družini, ki ji po domače pravijo pri Mežnarjevih. Prvič se je usedla k orglam leta 1932, ko ji je bilo trinajst let. Orgljanje jo je poučeval takratni boljunski organist Josip Bolčič, pozneje pa je obiskovala tudi glasbeno šolo S. Cecilia v Trstu. Vadila je kar na orglah v domači cerkvi sv. Janeza Krstnika ali pa na majhnem harmoniju na domu organista Bolčiča, saj si pri njej doma niso mogli preskrbeti instrumenta. Najprej je pri orglah spremljala šmarnične pobožnosti, potem je nadomeščala odsotnega org-

nista, nazadnje pa je postala redna organistka, ki vsako nedeljo in ob praznikih ter vseh drugih priložnostih spremlja službo božjo. Tako je tudi danes, 67 let po tem, ko se je prvič usedla k orglam. V vseh teh desetletjih ji ni nič preprečilo, da bi bila odsotna, ne družinske skrbi in niti hudi časi, ki so zaznamovali naše kraje zlasti v obdobju druge svetovne vojne. Ob orgljanju pa se gospa Marija Mauri posveča tudi petju, saj je istočasno tudi pevka domačega boljunskega ženskega cerkvenega zbora.

Za svoje delovanje je gospa Marija Mauri prejela 21. septembra 1992 priznanje in

ČESTITKE

V petek, 14. maja, bosta praznovala v Dolini biserno poroko **VIDA IN MILAN BEVK.**

Ob izrednem življenjskem skupnem jubileju jima čestitajo ter voščijo še mnogo srečnih skupnih let: Giorgio z Marto, Tatjana z Antkom, vnuki Mitja s Saro, Aljoša s Saro, Edvin ter predvsem pravnik Jakob.

Čestitkam in voščilom se pridružuje tudi Novi glas.

OBVESTILA

ŠE NAPREJ poteka pobuda slovenskih duhovnikov za pomoč kosovskim beguncem. V ta namen je bila pri Zadrudni kraški banki odprta posebna hranilna knjižica, kjer zbiramo prispevke za begunce. Številka hranilne knjižice je: D/R n. 76-610. Kdor želi, lahko svoj prispevek odda tudi v vseh podružnicah Zadrudne kraške banke. Obrnete se lahko tudi na vaše duhovnike. Za morebitne dodatne informacije se lahko obrnete na dekana openske dekanije Zvoneta Štrublja (tel. 040 211276).

SINDIKAT SLOVENSKE šole obvešča, da je Deželni šolski urad dne 28. aprila 1999 objavil razpis rednega natečaja, po naslovih in izpitih, za stolice in dosego habilitacije za poučevanje na slovenskih nižjih in višjih srednjih šolah. Prošnje sprejema Deželni šolski urad, trg Sv. Antona, 6, do petka, 28. maja 1999. Informacije nudimo v uradu SŠŠ, ul. Carducci, 8, ob torkih in četrkih, od 16. ure do 17.30 (tel./fax 040 370301).

TAJNŠTVO SINDIKATA slovenske šole obvešča učno osebje, da je Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije raz-

medaljo papeža Janeza Pavla II. Izročil ji jo je takratni, danes že pokojni tržaški škof Lovrenc Bellomi. 6. decembra 1998 pa je na 33. reviji Zveze cerkvenih pevskih zborov, ki je bila v gledališču France Prešeren v Boljuncu, iz rok predsednika dr. Zorka Hareja prejela priznanje ZCPZ skupaj z Milkom Cibicem, Matijo Hrvatinom in Dragom Petarosom.

Ob praznovanju visokega življenjskega jubileja ji iz srca čestitata in voščita vse najboljše tudi uredništvo in uprava Novega glasa.

pisalo za akademsko leto 1999/2000 na podlagi 8. člena Osimske pogodbe in Zapisnika za področje izobraževanja za manjšine osem študentskih stipendij za izpopolnjevanje v slovenskem jeziku in stroki na Univerzi v Ljubljani. Prošnje z razčlenjenim programom dela sprejema Deželni šolski urad, trg Sv. Antona, 6, do vključno 25. maja 1999.

URA MOLITVE z mašo za duhovne poklice, mladino in družine v Barkovljah je za mesec prenesena na četrtek, 13. maja, in je združena s šmarničami. Začetek je že ob 17. uri. K udeležbi toplo vabi Slovenska Vincencijeva konferenca.

SLOVENSKO STALNO gledališče. Renè Clair, *Sladke šibkosti žena* v režiji Dušana Mlakarja. V nedeljo, 16. maja, ob 16. uri abonma red C; v sredo, 19. maja, ob 20.30 abonma red B. V gledališču *Cristallo* v Trstu.

KONCERTINA POBUDA/Rojan. V nedeljo, 16. maja, bo v Rojanu Cerkevni ženski pevski zbor Andrej Vavken iz Cerkelj na Gorenjskem. Ob 9. uri bo pel pri sv. maši, ki jo prenaša tržaška slovenska radijska postaja, popoldne pa bo ob 17. uri v rojanski cerkvi izvajal spored sakralne glasbe. Ženski zbor, ki ga vodi dirigent in skladatelj Damijan Močnik, nam bo predstavil skladbe slovenskih in tujih avtorjev.

PRAZNOVANJE SV. Leopolda Mandiča pri Domju. V nedeljo, 16. maja, v kapeli ob 9.30 redna nedeljska sv. maša, ob 16. uri praznična sv. maša ob sodelovanju deklškega vokalnega terceta *Ver laetum* z Opčin. Sledi kulturni spored v znamenju mladine. Nastop otroškega zbora *Fran Venturini* od Domja pod vodstvom Suzane Žerjal in otroškega zbora *Kraški cvet* iz Trebč pod vodstvom s. Karmen. Priložnostna misel Matejka Bukavec. Vabi cerkvena skupnost pri Domju.

DRUŠTVO SLOVENSkih izobražencev v Trstu vabi v ponedeljek, 17. maja, na predavanje p. Maksa Klajnska, rektorja samostana in božje poti na Ptujski gori. Govoril bo na temo *S Kristusom v tretje tisočletje*. Predavanje bo v Peterlinovi dvorani, Donizettijeva ulica 3, s pričetkom ob 20.30. Vabljeni!

VABIMO VSE udeležence potovanja po Sveti deželi in na goro Sinaj, ki smo ga z Novim glasom opravili v mesecu februarju, na prijateljsko srečanje v četrtek, 27. maja, v restavraciji Vogrič v Števerjanu pri Gorici (Klanec št. 23). Zbiranje ob 20. uri. Prinesite s seboj fotografije in filme s potovanja!

KLUB PRIJATELJSTVA prireja v soboto, 29. maja, izlet v Sečovlje na ogled solin in muzeja solin ter v Portorož in Piran. Vpisovanje do 20. maja v trgovini Fortunato, na novem naslovu v ul. Valdirivo 23/C v Trstu. Zvečer tudi po telefonu na številki 040 43194 ali 040 639949.

SCGV KOMEL / SREČANJE Z GLASBO

VLOGA PRIMORSKIH GLASBENIKOV

V letošnjem goriškem glasbenem koledarju se je prejšnji teden iztekla koncertna sezona Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel.

Na vrsti je bilo namreč zadnje Srečanje z glasbo, ki je v letošnjih koncertnih predlogih imelo več zanimivih večerov. Zadnji je imel naslov Slovenski skladatelji na Primorskem ob koncu 19. in v začetku 20. stoletja. Pripravila ga je Luisa Antoni.

Glasbeni večer v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž je privabil lepo število poslušalcev in ljubiteljev predvsem komorne vokalne kot instrumentalne glasbe. Na sporedu so bila dela, ki so jih napisali Saša Šantel, Hrabroslav Volarič, Anton Hajdrih, Vasilij Mirk, Jožko Jakončič in Marij Kogoj. Nastopali so razni solisti in komorna skupina Ženskega zbora Glasbene matice iz Trsta, ki ga vodi Tamara Stanese.

Najprej so iz glasbenega ateljeja Emil Komel nastopili Jerica Rudolf (sopran), Martin Srebernič (tenor), Valentina Pavio (klavir), Peter Gus (violina) in Andreja Konjedic - Leonardič (klavir). Nato je samostojno nastopila znana pianistka Neva Merlak iz Trsta, ki je potem tudi spremljala žensko vokalno skupino. Ob njej je nastopila še Martina Ozbič (flavta).

Vmes je zgodovinar prof. Jože Pirjevec predstavil koprsko revijo *Annales* in se zlasti zaustavil ob prispevku Luise Antoni o glasbenem življenju v Trstu med 19. in 20. stoletjem. Kasneje je sama avtorica dopolnila njegova izvajanja.

Izbira skladateljev med 19. in 20. stoletjem je sicer smotrna in gotovo osnovana na virih in objektivnih merilih glasbene zgodovine. Vseka-

kor pa bi verjetno ta izbira lahko obsegala tudi druge slovenske glasbenike, posebno na Goriškem, ki so s svojim bogatim in razvejanim delom obogatili muzikalno ustvarjalnost med Slovenci, tako v svetni kot v nabožni glasbi.

Vokalni solistični del je obsegal samospesve naših preteklih in polpreteklih avtorjev. V pesmih *Oj rožmarin*, *Biser ali Čolnč* je predvsem lepo zazvenel naš "lied"! Pri širše malo poznanem, a prodornem Jakončiču pa smo lahko poslušali glasbene misli za klavir in violino. Vse to so izvedli v glavnem prej omenjeni goriški izvajalci.

Trst pa se je predvsem poklonil svojemu Vasiliju Mirku pa tudi Mariju Kogoju (ki je sicer tudi več časa plodno deloval v Gorici). Mirkovo klavirsko literaturo je kleno in obenem občuteno predstavila pianistka Neva Merlak, tako tri romance, chanson in etudo. Tu smo lahko vsaj delno spoznali Mirkovo ustvarjanje za klavir, saj je drugače skladatelj nedvomno poznan po svojem zborovskem delu. Za zaključek pa je komorna skupina ženskega zbora Glasbene matice iz Trsta pod vodstvom Tamare Stanese v rafinirani interpretaciji podala Kogojev glasbo za igro *V kraljestvu palčkov* (za zbor, flavto in klavir). Pri izvedbi tega dela se predvsem lepo in smotrno prepletata zbor in klavirska spremljava, ki je sicer samostojen del, saj presega navadno spremljavo.

Vsi izvajalci so za svoj trud in prizadevanja želi prav spontan in lep aplavz.

AB

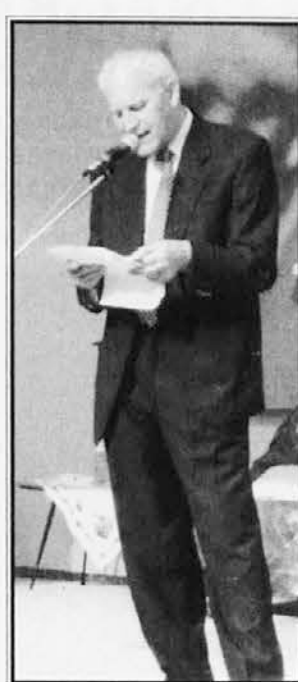
KONČAL SE JE PRAZNIK FRTALJE

POZIV K ENOTNOSTI

V pestrem programu letošnjega Praznika frtalje, ki so ga na društvenih prostorih že devetindvajsetič priredili člani PD Rupa-Peč, ni manjkal niti resnejši trenutek. Prvega maja je namreč po krajši uvodni misli Tanje Kovic ob mednarodnem dnevu dela in po prisrčnem nastopu moške vokalne skupine Chorus 97, ki združuje mirenske može in nekaj sosedov na naši strani meje, spregovoril časnikar in predsednik Sveta slovenskih organizacij Sergij Pahor (na sliki).

"Živeti hočemo skupaj, v organiziranem življenju," je na začetku pribil govornik in podčrtal pomen enotnosti zamejskih Slovencev v trenutku, ko smo bolj kot kdaj prej "žrtve dolge in sistematične italijanske zamaskirane raznarodovalne politike." Zato potrebujemo zakon, ki bi nas po 50 in večletni zamudi končno primerno zaščitil. Kljub razumevanju sedanjih evropskih in mednarodnih problemov naše mačehovske domovine "ne moremo biti ne razočarani nad zamudami", je še pritril tržaški gost. "Potrebna je samo politična volja... Slovenija naj opozori Rim na neizpolnjene dolžnosti... Smo neorganizirani izseljenci sredi morja drugačnosti. Naša moč pa je v skupnosti." Premalo nas je, da bi si privoščili se ločevati in ne združevati.

Po govoru, ki je dal popoldnevni ton in spodbudil prisotne k razmisleku, so prišli na svoj račun ljubitelji dramske umetnosti. Tej sta z običajno spretno učinkovitostjo vdahnili dokajšnjo mero hu-

morja in ironije vsem prav dobro znana člana dramskega odseka PD Štandrež Majda Zavadlav in Božidar Tabaj. Pobrskala sta po svojem repertoarju zabavnih enodejank in izbrala igro *Tat s čimom* judovskega pisca E. Kishona. V režiji Janeza Starine sta delo duhovito prelila v štandreško narrečje oz. zabavno zmes poslovenjenih italijanskih besed.

V večernih urah so se prisotni pomudili na plesu z ansamblom Happy days. Ta je zabaval tudi dan kasneje, ko se je z nastopom otroškega zbora Štmaver, moškega zbora Paglavca iz Podgore in pevске skupine Šavrinske pupe enragaconi iz Šmarij ob bogato obloženem bifeju sklenil tudi letošnji praznik frtalje.

BLAGOSLOVITEV PRENOVLJENE CERKVE

SVEČANOST NA PEČI

V nedeljo, 9. maja, smo kronali dela prenovitve cerkve naše zavetnice sv. Katarine Aleksandrijske. Najprej smo obhajali evharistijo, t.j. zahvalo v cerkvi sami, praznovanje pa smo sklenili z družabnostjo v KŠD Vipava. Bogoslužje je vodil goriški nadškof A.V. Bommarco, pel pa zbor Rupa-Peč.

Ze pred leti smo se lotili popravil zvonov. Napeljali smo vodo v zakristijo, prenovili električno mrežo po predpisih, postavili smo ogrevalno napravo, uredili ozvočenje cerkve; pod cerkveno loposta izkušana moža preučila pravilno namestitve osvetlitve; ista sta poskrbela za primerno stojalo za velikonočno svečo. Sledilo je pleskanje cerkve in zvonika, še prej ureditev žlebov okrog zvonika ter kropilnika v cerkvi; tudi okno podstrešja je bilo potrebno popravilo. Inženir, tehniki, pleskarji, električar, rokodelci, zidarji, zlasti pa domačini so prostovoljno, tako ženske kakor moški, žrtvovali ure in ure dela in s tem krili stroške, ki bi dosegli zelo visoke številke, ko bi najeli druge. Poleg tega so še darovali in še darujejo, vse družine s Peči, prispevke v denarju. Tako smo si lahko nabavili kip Jezusovega srca, ki krasi ladjo na desni strani. Tudi oglasna deska pred cerkvenim vhodom služi svojemu namenu. Celotno prenovitev cerkve si je zamislil akademski slikar Lojze Čemažar.

FOTO BUMBACA

Ohranil je lepi križ v apsidi prezbitarija. Ta je delo Toneta Kralja iz l. 1965. Na stropu prezbitarija pa je odkril božje jagrnje, ki ga je popravil in prenovil. Na strop ladje je umeštil moderno Vnebovzeto, v sredino kora pa Vstalega, ki je nekak zaključek križevega pota. Vsa našeta dela so na platnu. V apsidi je ustvaril štiri čudovite freske, in sicer sv. Katarino Aleksandrijsko na levi strani, na desni pa sv. Mohorja in Fortunata; nad vhodom v zakristijo in naprej, pred sv. Katarino, angela in Marijo, t.j. Gospodovo oznanjenje. Med obiskovalci so nekateri strokovnjaki pripomnili, da bi kazalo odpraviti oltar, kar bi dalo lep prostor prezbitariju.

Hvaležni smo vsem, ki so kakorkoli pomagali uresničiti načrt prenovitve in olepšave bogoslužnega prostora. Saj se zavedamo, da so cerkve od začetka ohranjale spomin na Gospodovo naročilo in izročilo božje ljubezni. To je več kot kulturno obhajanje božje Besede, je pesem, je veselje, je življenje.

VŽ

JURJEVANJE SLOVENSkih GORIŠKIH SKAVTOV

OBRED, KI NEKAJ POMENI

SRČKANA MRAVLJA

V petek, 30. aprila, so se izvidniki in vodnice SGS zbrali na Largi (Vrh sv. Mihaela), si postavili šotore in se preizkusili v skalpiranju in približevanju pod luninimi žarki. V soboto zjutraj so prišli na kraj obljub ostali skavti, starši, sorodniki in prijatelji. Pevskim vajam je sledila maša, ki jo je daroval cerkveni asistent goriških skavtov Marjan Markežič. Petje, prošnje in zahvale so pripomogle k temu, da je bila maša čimbolj skavtska, saj smo jo sami pripravili in animirali.

Osemindvajset novink in novincev je s trepetajočim se glasom izreklo svojo zvestobo Bogu in domovini, pomoč bližnjemu in obljubilo izpolnjevanje skavtskih zakonov. Skavti smo ob darovanju položili na oltar, poleg Kristusovega telesa v obliki kruha in njegove krvi pod podobo vina, to, kar nas spremlja na skavtski poti: twist in čutaro z vodo (skavtski kruh in voda sta osnovna hrana in pijača na taborih); rute VV, IV in

NoRP predstavljajo različna obdobja rasti (otročka in z igro zaznamovana srečanja, mladostniške pustolovščine in čas iskanja prave poti. Njihovo skupno izhodišče pa je obljuba, ki smo jo nekoč izrekli); križ, izdelek otroških rok nas spominja na očetovsko ljubezen našega Boga in stvaritelja čudovite narave, ki je vsakemu vir občudovanja in spoštovanja; slovenski šopek (nagelj, rožmarin in roženkrav) pa ponazarjajo našo pripadnost slovenskemu narodu in vzgojo k ljubezni do te-

ga); kraški kamen (naše delovanje je povezano z okoljem, v katerem živimo. Kakor je kraški kamen del prostora, v katerem smo, tako je naša prisotnost nujno vezana na vas, mesto in župnijo, v katerih delujemo); prvi krog goriških skavtov označuje pripadnost organizaciji, ki zbira mladino že 35 let in jo vzgaja k vrednotam ljubezni do bližnjega, domovine in Boga.

Po zaključni pesmi je vse prisotne čakalo kosilo. Pavel je presenetil vse prisotne s pravim nedeljskim kosilom,

saj ni primanjkovalo niti jagod s smetano! Popoldanski program se je pričel takoj po kosilu. Volčiči in volkuljice so se veselili skupaj s starši in stariimi volki (voditelji) ob živahnih in zabavnih igrah. Posameznim vodom so prišli na pomoč v veliki igri še prijatelji in starši, da bi s skupnimi močmi čimbolje opravili naloge iz topografije, tehtanja, ocenjevanja višine, poligona, žaganja drv in celo pospravljanja šotorov. Zadnja preizkušnja pa je bila priprava skeča za taborni ogenj. Med pesmimi in zabavnimi prizori so se predstavili tudi tržaški skavti, ki so bili z nami že od začetka srečanja. Ob koncu tabornega ognja so voditelji proglasili zmagovalca velike igre, vod Modrasov iz Doberdoba, ki si je na letošnjem jurjevanju zaslužil kupon za nakup malega šotora.

Temni oblaki in neprijetno grmenje niso dopustili, da bi sklenili praznovanje s pesmijo slovesa. Nič hudega, saj je naslednja priložnost že pred vrati. Trinajstega junija se bomo spet zbrali vsi skavti in skavtinje, starši in prijatelji, da bi skupaj praznovali 35-letnico goriških skavtov. Vsi, ki vam je geslo "Enkrat skavt, vedno skavt" posebno pri srcu, toplo vabljeni!

MLADINSKI DAN IN POSEBEN DOGODEK

IZREDNE BINKOŠTI V ŠTANDREŽU

V Štandrežu so že vajeni različnih cerkvenih in kulturnih pobud. Velikokrat obnavljajo stare navade in običaje, večkrat pa nas razveselijo z novimi. V to obliko se vpletata tudi praznika, ki bosta oživila letošnji binkoštni dan.

Dopoldne vabi krščanska skupnost na mladinski dan, ki se bo začel s sveto mašo ob 9.30 v župnijski cerkvi, nadaljeval pa z igrami, kosilom in posebno zabavo (ki je še skrivnost). Štandrežci pripravljajo letos že petič Binkoštni mladinski dan, nanj pa vabijo vse otroke in mladino tudi od drugod.

Popoldne bo v štandreški cerkvi posebna slovesnost. Nadškof bo podelil službo mašnih bralcev in mašnih pomočnikov trem bogoslovcem in dvema možema: prvi se

pripravljajo na duhovništvo, med njimi je tudi štandreški "vajenec" Ernest Roca, druga pa se pripravljata na stalni diakonat. Nadškof bo ta dan izročil tudi nekaterim laikom pooblastilo, da lahko delijo sv. Evharestijo. K slavlju, ki se bo začelo ob 17. uri, ste vabljeni vsi verniki štandreške dekanije, saj bo Ernest Roca naš prihodnji novomašnik. Duhovniki so povabljeni k sodelovanju. S seboj naj prinesejo albo in rdečo štolo. Zberejo naj se ob 16.30 v župnijski kapeli v Štandrežu.

Zaradi preobilice gradiva bomo nekatere članke in darove objavili prihodnjič. Bralce prosimo za razumevanje. / URED.

PRAZNIČEN DAN ZA MALE GLEDALIŠKE NAVDUŠENCE

IVA KORŠIČ

Vsakič nam je bilo ob predstavah Goriškega vrtiljaka v Gorici toplo pri srcu, ko smo se ozrli na dvorano, polno malih zvedavih obrazov, in si na tihem rekli: "Še lahko z optimizmom gledamo na jutrišnji slovenski dan v zamejstvu". Take svetle misli so nas obšle tudi v soboto, 8. maja, ko so v popoldanskih urah otroci, njihovi starši, sorodniki, učitelji in gospe ravnateljice Mirka Brajnik in Nataša Paulin popolnoma zasedli veliko dvorano Kulturnega centra Lojze Bratuž, da bi prisostvovali in sooblikovali slovesne trenutke podeljevanja nagrad ob sklepu likovno-literarnega natečaja *En dan z mojim najljubšim gledališkim junakom*. Natečaj - likovni je bil namenjen otrokom iz vrtcev in prvošolčkom, literarni pa učencem do četrtega razreda, a udeležili so se ga tudi nekateri petošolci in celo dijaki nižje šole - so razpisali prireditelji Goriškega vrtiljaka, ki se je letos že tretjič veselo vrtel s svojimi očarljivimi igrkami v organizaciji KC Lojze Bratuž, Primorskega dramskega gledališča, katerima sta se letos pridružila še Slovensko stalno gledališče in goriški Kulturni dom, in seveda v sodelovanju z goriškimi in doberdobskim ravnateljstvom.

Otroci so z velikim veseljem sprejeli povabilo in sprostil svojo domišljijo v risanju in pisanju. Mladim ustvarjalcem so se pridružili tudi vrstniki onstran meje in tako obsuli likovno komisijo, ki so jo sestavljali režiser Emil Aberšek, umetnika Hijacint Jussa in Franko Žerjal, s 175 risbami v najrazličnejših tehnikah in pa literarno komisijo - dramaturginja Tea Rogelj, časnikar Igor Devetak in režiser, kulturnik Janez Povše - pa z

244 spisi. Kot sta na slavnostnem popoldnevu povedala predstavnika obeh komisij Franko Žerjal in Janez Povše, je bilo zelo težko izbirati nagrajence, saj so se vsi potrudili in pokazali pestrost domišljjskega poleta; prav gotovo se med njimi skriva še kak bodoči umetnik.

Najbolj priljubljeni junaki za otroke onstran meje so bili Pika Nogavička, Vilinček z Lune, Kralj v časopisu; zamejskim otrokom pa so se najbolj prikupili Tacamuca, Pepelka, Gusar Berto in Pobegli robot. Slednji je z izumiteljem profesorjem Raztresenom zabaval malčke s svojimi neugnanimi nagajivostmi med podeljevanjem nagrad. Res razgiban in spontano prisrčen popoldan je s klavirsko spremljavo ob projekcijah likovnih izdelkov - razstava le-teh je bila v predvorju KC Lojze Bratuž - uvedla pianistka Alessandra Schettino. Na oder je prišel v pisani obleki povezovalc Jan Leopoli, ki se je kaj kmalu spremenil v princa Lepotca. Zazveneli so glasovi zbora učencev OŠ O. Zupančič iz Gorice in F. Erjavec iz Štandreža pod taktirko učiteljice Ketty Tabaj. Po pozdravnih, zahvalnih in pohvalnih besedah predsednice KC Lojze Bratuž Franke Žgavec, namenjenih organizatorjem, komisijama, mentorjem in učencem, je čestitke in nekaj misli o ustvarjalnosti in zlaht-

nosti gledališke umetnosti in kulturi nasploh, ki nas plemeniti, podal podžupan občine Gorica. Za njim pa je na oder stopila še učiteljica Barbara Rustja, ki je vse leto pripravljala šolarje na ogled predstav in jih navduševala zanje. Najlepši trenutki svečanega po-

poldneva pa so gotovo bili tisti, ko so mali nagrajenci stopali na oder po zaslužena priznanja. Bilo jih je kar 40 iz šol in vrtcev tostran in onstran meje, tri dijakinje nižje šole Trinko iz Gorice ter dve petošolki iz OŠ Dornberk. Skupinske nagrade so prejeli vrtci iz Pevme, Doberdoba, iz ul. Brolo v Gorici, drugošolci OŠ Voranc iz Doberdoba ter učenci OŠ Črnice in Bukovica.

Ob koncu je spet zadonela priljubljena pesmica *Enkrat je bil en škrat* z željo, da bi prihodnje leto otroci ravno tako in še bolj navdušeno spremljali igrice in se še v večjem številu udeležili nagradnega natečaja.

VELIK USPEH POPEVKARSKE SKUPINE

ČUKI PRI NAS

HARJET DORNIK

Da Čuki hitro vžgejo, to se pokaže na vseh njihovih nastopih. Da pa so tako vžgali pri nas, je bilo res presenečenje. V petek zvečer, ko nas je obiskala ta priljubljena popevkarska skupina, je bilo vzdušje enkratno. V Kulturni center na drevoredu so Čuki privabili veliko mladih, pa tudi manj mladih, ki si zadnja leta požvižgavajo njihove simpatične hite.

Priljubljenost Čukov se je pokazala takoj, ko so stopili na oder. Vidno presenečeni nad navdušenim sprejemom, so člani ansambla igrali ves večer s posebnim veseljem, kot bi se znašli sredi dolgotrajnih prijateljev, s katerimi je treba zapeti z užitkom. Zaradi feelinga, ki se je takoj vzpostavil z občinstvom, zlasti z mladimi v zadnjih sedežih, so svoj nastop tudi podaljšali za celo uro. Prigovarjanje vodje Jožeta Potrebuješa, naj prisotni manj ploskajo, sicer "bodo imeli bolj malo od tega koncerta", ni dosti zaleglo. Publika je toplo spremljala vsako pesmico, od umirjenih do bolj razgibanih, od evergreenov drugih slovenskih kantavtorjev do drugih znanih melodij: vsaka pesem je izvenela s svojim prisrčnim odmevom v ozadju. Publika je bila enkratna, "super občinstvo", takšnega bi si želel vsak nastopajoči. Kot je rekel vodja skupine ob slovesu, je bil to skupni nastop.

Čuki so se pojavili na slovenski popevkarski sceni pred kakimi petnajstimi leti. Izdali so osem kaset in zasloveli s popevkami *Rdeča mašina*, *Krokodilčki*, *Hugo*, *Črne očiči*, *Zanzibar*, *Pozdrav s planin*, *Kavbojci in Indijanci*, *Vsepovsod ljubezen*, *Zobar*, *Hozentregarji*... V njihovem repertoarju so pesmice za otroke, mlade in bolj romantične duše. Poleg vodje Jožeta, ki je prisrčno kramljal z občinstvom in igral solo kitaro, sestavljajo skupino še kitarist Marko Vozelj in bas-kitarist Vinko Cankar. Klaviature odlično obvlada Matjaž Končan, nova pridobitev ansambla, pred kratkim pa sta se skupini pridružila tudi bobnar Aljoša Jerič in tolkalec Blaž Celavec. Njihov nastop so tudi tokrat spremljali štirje "svetovni" rekorderji, ki so Čuke gledali v živo čez dvestokrat.

Vodja je sredi koncerta tako zaupal publiko: "Jaz dan's neizmerno uživam, t'ko mi je fino, nekaj posebn'ga. Bomo še pršli..." Tudi mi si to želimo. Takšno navdušeno publiko je res težko najti v našem prostoru. Tudi ni običajno videti toliko in tako sproščene mladine in toliko neobičajnih obiskovalcev. Občuteno glasbeno izvajanje, prijateljsko kramljanje vodje, topel odziv publike, prisrčno vzdušje, vse to je omogočilo, da je bil petkov večer posrečen kot malokateri. Kako zelo prijajo sredi zamejskih napetosti in resnobne taki osvežitni trenutki!

SREČANJE V ZAGRAJU

OTROCI, GLASBA IN MIR

Spoznavanje različnih kultur, poudarek na medsebojnem spoštovanju, navezovanje prijateljskih stikov, vse to je bilo povod prvega srečanja glasbenih in pevskih skupin, ki je potekalo 17. aprila v prostorih OŠ Zagraj v priredbi domačega kulturnega krožka in občinske uprave. Na njem so se prepletale slovenske, furlanske, italijanske in angleške pesmi, ki so jih izvajale glasbene oz. pevске skupine La Foirarola iz Zagreja pod vodstvom Lucie Vinzi, Piccolo coro iz Vidma s pevovodkinjo Giovanno Bortolussi ter MIPZ Vrh sv. Mihaela, ki ga vodi Marja Feinig-Tavčar.

Delovanje MIPZ Vrh sv. Mihaela je prisotnim predstavila Debora Brumat. Zbor je nato številnemu občinstvu ubrano zapel nekaj slovenskih pesmi. Zbor sta spremljala

Sara Devetak (klavir) in Matija Cotič (flavta). Ljubezen in prijateljstvo prihajata iz srca in se prelivata v srca, saj ne poznata ne jezikov ne meja. S sporočilom pesmi *Prijateljstvo*, ki je v sedanjih časih žal še posebej aktualno, je MIPZ Vrh sv. Mihaela sklenil svoj nastop in zaslužil topel aplavz. Pevskim točkam je sledila predstavitev knjige *Din Don*, ki je izšla pri založbi zadruga Lipa iz Špetra in Furlanske filološke družbe. Skupina otrok je ob klavirski spremljavi Davida Klodiča zapela pesmi v furlanskem in italijanskem jeziku ter v beneškem narečju.

Srečanje se je končalo s skupnim nastopom treh zborov. Razposajenost in igrivost, ki ju je bilo zaznati na otroških obrazih, sta bili najvidnejši dokaz uspešnosti srečanja.

KULTURNO DRUŠTVO SABOTIN

ŠTMAVER OB PETJU IN GLASBI

ob 10-letnici KD Sabotin, 40-letnici MoPZ Štmaver in ob 10-letnici otroškega zbora Štmaver

SODELUJEJO: OPZ Štmaver, MoPZ Štmaver, Ansambel Shudders, Veseli bratci

Kulturni center Lojze Bratuž, sobota, 15. maja, ob 20.30.

TOPLO VABLJENI!

OBVESTILA

PD ŠTANDREŽ prireja srečanje s pesnikom Jurijem Paljkom v četrtek, 13. maja, ob 21. uri v mali dvorani župnijskega doma A. Gregorčič. Vsi toplo vabljeni.

SLOVENSKI FARANI župnije sv. Nikolaja v Trziču obveščajo, da se bo g. Armando Zorzin poslovil od svojih vernikov v nedeljo, 16. maja, pri sv. maši ob 11. uri. Izkažimo mu spoštovanje in zahvalo s svojo prisotnostjo!

MIPZ VRH sv. Mihaela prireja Gregorčičevo proslavo *Po Gradnikovih poteh* v dvorani KSD Danica na Vrh sv. Mihaela v torek, 18. maja, ob 20. uri.

VABIMO VSE udeležence potovanja po Sveti deželi in na goro Sinaj, ki smo ga z Novim glasom opravili v mesecu februarju, na prijateljsko srečanje v četrtek, 27. maja, v restavraciji Vogrič v Števerjanu (Klanec št. 23). Zbiranje ob 20. uri. Prinesite s seboj fotografije in filme s potovanja.

ROMANJE V MARIBOR ob beatifikaciji A.M. Slomška. ACM Gorica v sodelovanju z župnijami Zgonik, Mavhinje in Nabrežina prireja dvodnevno romanje v Maribor ob Slomškovi beatifikaciji. Odhod z avtobusom v sob., 18. septembra, in obisk Slomškovih krajev; v nedeljo, 19. sept., udeležba pri beatifikaciji, ki jo bo vodil Janez Pavel II. Zagotovljena dvodnevna oskrba. Akontacija pri vpisu 50.000 lir. Prijave sprejemata uprava Novega glasa (tel. 0481 533177 ali 040 365473) in župnija Zgonik (tel. 042 229166).

RAZSTAVA SAFEIA Zeca v KC Lojze Bratuž je odprta do 16. maja po naslednjem urniku: od ponedeljka do sobote od 17. do 19., ob nedeljah od 10.30 do 12.30.

DAROVI

ZA BEGUNCE s Kosova: Nada Budin Čevdek ob 1. obl. Jožeta Čotarja 50.000 lir.

VPOČASITIEV spomina na pok. Rajka Pipana darujejo družine Škerk, Milkovič in Žužek za zgoniško cerkev 200.000, za samatorsko cerkev 200.000 in za zgoniški cerkveni pevski zbor 200.000; druž. Sveta, Jus in Slavko Škrli 100.000 lir za samatorsko cerkev.

ZA CERKVENI pevski zbor v Štandrežu: Anita in Marko 100.000; druž. Tabaj 100.000; druž. Lupin-Bon 200.000; ob poroki Pavo-Quinzi svojci 100.000 lir.

ZA MePZ Rupa-Peč: Jolanda Pahor 50.000 lir.

ZA CERKEV v Števerjanu: namesto cvetja na grob Štefana Černica L.J. 50.000 lir.

ZA CERKEV na Vrh: Miran ob krstu hčerke Karin 50.000; botra Susy ob krstu Karin 50.000.

ZA CERKEV na Peči: Zora Cotič 50.000; Zadržna kreditna banka Sovodnje 2.000.000 lir.

ZA CERKEV v Gabrjah: L.Š.F. 5.000; Darko ob krstu hčerke Maje 125.000; botra Pavla ob krstu vnukinje Maje 60.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: hčerka in žena ob 1. obl. Jožeta Čotarja 50.000; Darko ob krstu hčerke Maje 125.000; botra Pavla ob

krstu vnukinje Maje 60.000 lir.

ZA CERKEV v Štandrežu: v spomin na Pavlo Ipavec sestra 50.000; ob krstu Alice Pischiutta svojci 150.000; ob krstu Jane Tabaj svojci 200.000, druž. Lutman 100.000; ob pogrebu Danila Nanuta Lilijana 500.000, Milka in Emica 100.000, Doro, Rena in Rado 300.000, Zdenka 100.000, Elvira 100.000, Stana 70.000, Max in Nada 500.000; ob pogrebu Slavka Lupina svojci 300.000, Stano in družina 150.000; Lojzka 100.000; Gizela B. 100.000, Tiziana 50.000, druž. Brisko 40.000, skupina Marta 110.000, Pepca 200.000, Olga 300.000, Vida 150.000, N.N. 50.000, druž. Cantarut 100.000; ob pogrebu Ane Pisk svojci 100.000, N.N. 100.000, Emica 100.000, Ema in Rado 100.000, Stana 70.000, Zdenka 100.000; ob pogrebu Perine Zavadlav Pepca 200.000, druž. Del Negro 100.000, Stana 70.000, Lojzka B. 100.000, Graziella in Sara 50.000, Ema B. 100.000; ob pogrebu Dore Petejan svojci 100.000; ob pogrebu Nele Bragini svojci 100.000, Jolanda 100.000, prijateljice 140.000; ob pogrebu Albine Zavadlav svojci 200.000, druž. S. Zavadlav 50.000, Gizela 50.000; ob biserni poroki Milka in Peter Brisko 100.000, svojci 400.000, Viktorija 30.000; v spomin na pok. Rudija Ivanka 100.000; v spomin na očeta Giovannija Loris Pertoldi 100.000; v spomin na Nadijino staro mamo Tiziana, Daniela in Elena 30.000; v spomin na drago Anko Miladin 300.000; ob krstu Chiare Virginio svojci 300.000; ob poroki Pavo-Quinzi svojci 150.000; za pleskanje cerkvene notranjosti druž. Pischiutta 50.000, druž. Grendene 35.000, V.R. 100.000, D. 100.000, N.N. 85.000, N.N. 30.000, N.N. 85.000, D. Brisko 50.000, N.N. 50.000, N.N. 20.000, N.N. 50.000, N.N. 100.000, N.N. 50.000, Dolfo 50.000, Dragica 100.000, Mariša 100.000, Rita 100.000, Pahor 100.000, Colella 50.000, Nanut 100.000, Bernarda 100.000, N.N. 100.000, Obljubek 100.000, Mira 100.000, N.N. 100.000, Jolanda 50.000, N.N. 50.000, N.N. 30.000 lir.

ZAHVALA

Bratje in sestre Markotini v Vrh sv. Mihaela so ob pogrebu našega ŠTEFANA ČERNICA namesto cvetja darovali lepo vsoto denarja za pevski zbor in cerkveno na Vrh, ki je bila našim starim staršem Kermelovim in Markotinovim tako draga. Lepa vam hvala, Markotini, za to plemenito dejanje. Ada in vsi njeni domači.

ČESTITKE

Roberti, Antoniu in malemu Samuelu se je pridružil MATIJA. S srečno družino se veseli zbor Rupa-Peč.

Uredništvo in uprava naše lista se veselita z ravnateljico Nadjo Marinčič, možem Mariom in Ivančkom ob rojstvu SARE.

SKRD JADRO IN ŽENSKI PEVSKI ZBOR IZ RONK

vabita na

KONCERT

NASTOPILO BOSTA: mešani pevski zbor Lipa iz Bazovice, ki ga vodi Tamara Ražem, zbor Societä filarmonica G. Verdi iz Ronk pod vodstvom Elise Ulian. Na klavir bo spremljala Fulvia Minussi

Nedelja, 16. maja, ob 20. uri, v cerkvi sv. Lovrenca v Ronkah.

NATEČAJ ZA ŠTUDENTE NA TROMEJI

POBUDA V LUČI PRELOMNIH DOGODKOV

ERIKA JAZBAR

Občinska uprava na Trbižu se je že večkrat izkazala za iniciativami, ki si prizadevajo za ovrednotenje bogate geopolitične in kulturne realnosti, ki jo predstavlja Tromeja. V zadnjih mesecih lanskega leta so npr. izdali dve trojezični publikaciji, od katerih so eno napisali sami otroci, ki obiskujejo tamkajšnje osnovne šole in pripadajo različnim narodnostnim skupnostim. V tem zadnjem obdobju pa se uprava, ki jo vodi sicer desnosredinska koalicija, predstavlja z mednarodnim natečajem za višje srednje šole z naslovom *Tarvisio, Tarvis, Trbiž*, ki je namenjen študentom s Trbiža, iz Beljaka in z Jesenic.

Odgovorni pri projektu je trbiški odbornik za kulturo, ki je med drugim poskrbel tudi za lanskoletne publikacije; med tiskovno konferenco se je tako izrazil: "S knjigami smo nameravali ovrednotiti našo specifično multikulturno stvarnost z neposrednimi pričevanji pripadnikov različnih skupnosti, ki živijo v Kanalski dolini, z natečajem pa

V obdobju, ko se naše obmejno območje pripravlja na prelomne zgodovinske trenutke, ki ga čakajo v bližnji prihodnosti, se nekateri bolj, drugi manj izkažejo s pobudami ali visokodonečimi besedami, ki zazvenijo ob slovesni priložnosti in potem utihnejo v vsakdanjosti.

želimo omenjeni model ponuditi širšemu obmejnemu oziroma srednjeevropskemu območju."

Ob samem natečaju, ki ga je omogočilo sodelovanje med šolami, se pripravljajo daljnosežni projekt medsebojnega spoznavanja in sodelovanja na obmejnem območju. Na koroškem oziroma slovenskem liceju bodo lahko študentje sledili poučnim lekcijam o večkulturni stvarnosti Kanalske doline, za katere bodo poskrbeli domači predstavniki omenjenih skupnosti, ob tem pa so predvideni tudi izleti v najznačilnejše kraje Tr-

biža oziroma Kanalske doline. Za natečaj ima vsaka šola čas do 15. maja letos, da predstavi dva najboljša prispevka na tematiko Trbiža oziroma meje v evropskih integracijskih procesih; posebna komisija bo novembra letos nagradila zmagovalce, njihova dela bodo izšla v posebni večjezični brošuri.

Trbiška občinska uprava se zaveda, da bo z vstopom Slovenije v Evropsko zvezo padla še zadnja meja na njenem območju, obmejni prostor bo dejansko izginil. Za marsikoga, ki doživlja mejo kot branilni zid pred različnim, bo lahko zgodovinska prelomnica travmatična. Ovrednotiti lastno specifično pomeni čakati pripravljeni na kratkoročne dogodke, pomeni ohranjati svojo samobitnost v širšem morju ter v njem polnopravno zaživeti.

Graditi vse to na mlajših generacijah, ki bodo brezmejno Evropo doživljale v vsakdanjem življenju, pomeni razmišljati v luči dolgoročnih projektov, katerih temelji se pripravljajo že danes.

PREDSTAVITEV PREŠERNA V ČEDADU

Zadnji petek, 7. t.m., je bila v zelo primerni in zbrani dvoranci Delavskega društva v Čedadu predstavitev monografije o Francetu Prešernu, ki jo je napisal akademik prof. Boris Paternu iz Ljubljane, izdala pa Goriška Mohorjeva družba. Gre za italijanski prevod knjige, ki je pred časom že doživela svoje predstavitev v Gorici in Trstu. Prevedel jo je prof. Paolo Privitera. Za GMD je bila na čedadski predstavitvi prisotna prof. Marija Češčut.

Knjigo je - kot že drugje - predstavila prof. Lojzka Bratuž z videmske univerze, ki je prikazala pomen te izdaje in sploh pesnikovo vlogo v slovenskem literarnem pa tu-di kulturnem svetu. Prav tako je poudarila veliko važnost italijanske izdaje te knjige, ki bo gotovo odigrala svojo pomembno vlogo med slavisti in slovenisti na italijanskih univerzah. Še prej pa je v imenu prireditelja društva Ivan Trinko iz Čedada spregovoril njegov predsednik prof. Marino Vertovec. Prikazal je med drugim svoj odnos do širšega slovenskega kulturnega sve-

ta in pomen tega večera v videmski pokrajini, kjer beneški in ostali Slovenci brez svojih šol v domačem jeziku (danes to opravlja le zasebna šola v Špetru) ohranjajo svoj jezik in svojo kulturo.

O knjigi je nato obširno spregovoril sam avtor Boris Paternu, eden najboljših prešernoslovcev v našem času. Knjiga je izšla najprej v nemškem jeziku, nato pa v slovenskem originalu. Sedaj je italijanski prevod nedvomno zapolnil vrzel, ki je bila vsekar zelo vidna na italijanskem kulturnem in akademskem področju. Prof. Paternu je nadalje še zlasti spomnil na zanimive aktualne povezave s časom, v katerem danes zlasti Slovenci v Italiji živimo. Delo, ki obravnava velik pomen slovenske vrhunske poezije, je izšlo pri nas zlasti sedaj, ko je v pripravi zaščitni zakon za našo manjšino.

Spregovoril je še prevajalec prof. Privitera, ki je omenil predvsem veliko odgovornost oziroma težave v prevajalskem delu, saj je iz objektivnih razlogov to povezano z naporom, kot ga pač zahteva znanstveni literarni jezik.

Po teh nastopih se je razvila živa in plodna razprava. Vanjo so posegli tako slovenski kot italijanski oz. furlanski udeleženci, ki so s tehničnimi prispevki pokazali svoje zanimanje za Prešerna, slovensko literaturo in kulturo nasploh.

AB

OBVESTILA

RAI ZA BENEČIJO. Planinska družina Benečije in Združenje E. Blankin organizirata večerno srečanje na temo: *RAI za Benečijo: kako naprej?* Sodelovala bosta direktor slovenskih programov Igor Tuta in urednik novinarske sekcije pri deželni sedežu RAI Saša Rudolf. Govor bo o vidljivosti slovenskih programov RAI v Benečiji in njihovi pozornosti za Benečijo. Srečanje bo v petek, 14. maja, ob 20. uri v novim Spietarskim faruže. Vabljeni!

PSALMSKA KANTATA V LJUBLJANSKI STOLNICI. Krščanska kulturna zveza Celovec, ljubljanska stolnica in Klub koroških Slovencev v Ljubljani prirejajo psalmsko kantato z naslovom *Žena - mati* avtorjev Jožeta Ropitza (glasba) in Alojza Rebule (besedilo). Tema psalmske kantate je ženska v vlogi žene in matere na prelomu v tisočletje. Sodelujejo pevska zbor MePZ Jakob Petelin Gallus iz Celovca in MePZ PD Sele, Trobilni kvartet Gallus iz Ljubljane, Koroški instrumentalisti, solista Bernarda Fink - Inzko (mezzosopran) in Bruno Petricek (bariton), kantor Mario Podrečnik, recitatorja Monika Novak in Sigi Kolter ter dirigent Jože Ropitz.

KUGYJEV RAZRED IN VEČJEZIČNA VZGOJA

JULIUS KUGY

Ravnatelj Slovenske gimnazije v Celovcu nam je poslal daljše sporočilo o zanimivih novostih na tem slovenskem šolskem zavodu na Koroškem. Gre za projekt *Kugyjeve razred* (imenovan po znamenitem alpinistu in poznavalcu zlasti Julijskih Alp dr. Juliju Kugyju). Od šolskega leta 1999-2000 bodo na gimnaziji namreč odprli razred s ciljem, pripraviti mlade ljudi na življenje v Evropi brez meja, jim omogočiti privlačno poklicno pot in jih opogumiti za dejavno sodelovanje v kulturni mnogoličnosti naše družbe. To še posebej na tem delu sveta, kjer je stičišče treh evropskih kultur. Vse to v duhu Kugyjeve osebnosti, saj je bil sin koroškega očeta in slovenske matere, mnogo let je deloval v Trstu in poznal tako nemščino, italijanshino in slovenshino.

Kugyjeve razred omogoča učencem od vstopa v gimnazijo do mature trijezično oz. štirijezično (z angleščino) šolsko izobrazbo. Slovenščina naj bo pretežni učni jezik, nemščina in italijanshina sta predmeta, toda tudi učna jezika v kakem drugem predmetu (npr. telovadbi ali tehničnem oblikovanju). Temu se kot predmet pridruži angleščina, kasneje pa še ponudba drugih jezikov in delo z jezikovnimi asistenti. V razredu je dvanajst avstrijskih, šest italijanskih in šest slovenskih učencev, ki naj bi govorili dva od treh jezikov. Med drugim se tu vrstijo še razne ponudbe kot jezikovne zamenjave, bivanje v drugem jezikovnem okolju itd.

Razred Nove Evrope, kot ga tudi imenujejo, je seveda zanimiv eksperiment na vzgojno-izobraževalnem področju. Zahteva pa že neko zrelost in odgovornost posameznih dijakov in učnih moči.

Rok za vpis dijakov iz Italije in Slovenije naj bi zapadel 31. marca letos. Mi pa smo faks za objavo prejeli šele v prvih tednih aprila. Zato menimo, da bo treba ta prijavni rok nujno podaljšati, če želijo pobudniki imeti tudi vpise izven Avstrije. (Ured.)

Naslov Slovenske gimnazije v Celovcu: Bundesgymnasium und Bundesrealgymnasium für Slowenen in Klagenfurt - Zvezna gimnazija in Zvezna realna gimnazija za Slovence v Celovcu, A-9020 Klagenfurt-Celovec, prof. Janežič - Platz 1 tel. 0463 33353, fax 0463 3335320.

O BRANJU

JURIJ PALJK

...in seveda tudi o knjigah, ki so z vsakim branjem zelo povezane. Danes je splošno sprejeta resnica, da se v naši družbi izredno malo bere. Zagovorniki knjige in lepe navade večernega branja v tišini ali ob umirjeni glasbi seveda na ves glas kričijo in opozarjajo, da to ni prav, ker se tako izgublja lepa navada, ker da so knjige dobre, ker da branje dviga kulturno raven ljudi in še kaj vemo povedati. Seveda je vse to res, a je prav tako res, da danes živimo v drugačni družbi kot pred leti in je zato precej naravno, da tudi živimo drugače, kot smo živeli pred leti.

Opazovalci naše družbe vedo povedati, da je ena temeljnih lastnosti naše družbe ta, da danes slika vedno bolj zamenjuje pisano besedo. Imago torej namesto scripta, kot učeno rečejo temu pojavu. Drug pojav, ki zelo označuje našo družbo, pa je velika možnost sprejemanja informacij, in to vseh možnih in mogočih informacij. Še nikdar človek ni bil v takem stanju, v kakršnem je danes, da lahko v trenutku prek elektronskih medijev, kot se utečeno reče televiziji, radiu, elektronski pošti in svetovnemu spletu-internetu, zve, kaj se dogaja povsod ali skoraj povsod po svetu. Če k temu dodamo še časopise, revije in nasploh tisk, vidimo, da ima danes vsakdo od nas več kot preveč možnosti, da je informiran o važnem in nevaž-

nem dogajanju v svetu, tako da danes sociologi že govorijo o pravem onesnaževanju z informacijami. Če tokrat odmislimo manipuliranje družbe, se pravi zlorabljanje informacije in z njo ljudi, zlorabljanje, katerega se tudi sami zavedamo, in se raje zaustavimo ob branju in knjigi, lahko rečemo, da je vloga knjige danes vedno manjša, a še vedno izjemna. To pišemo zato, ker se ne postavljamo v vrsto tistih, ki kriminalizirajo elektronske medije in internet, a se vseeno zavedamo, da je bralna kultura tudi pri nas vedno šibkejša.

Že obisk slovenske tržaške knjižnice v ulici sv. Frančiška vam takoj da neke odgovore, če ste morda še v dvomu. Okrog računalnika, ki je povezan s svetovnim spletom-internetom, je v knjižnici vedno nemogoča gneča dijakov in študentov, ki iz Trsta lahko v trenutku zvejo, kaj se dogaja v New Yorku ali Moskvi, v Murski Soboti ali pa v Kopru, morda tudi v Marežigah ali pa v Borštu, če tam le živi kdo, ki je povezan z internetom.

"Vedno manj berejo naši dijaki," mi je pred časom potarnala starejša gospa profesor, ki je vse svoje življenje posvetila učenju ljubljene slovenshine na naših šolah. Hotel sem oporekati, da morda ni prav res tako hudo, kot mi je ona govorila, a me je zavr-

nila, češ da premalo poznam stvarno stanje med slovenskimi dijaki pri nas. Rekel sem ji, kako me bolj skrbi dejstvo, da imamo med starejšimi, zreliimi ljudmi danes večino takih, ki nikdar več ne vzamejo in ne bodo vzeli v roke slovenske in niti italijanske knjige.

Podatek, da slovenske knjižne založbe skorajda ne tiskajo več slovenskih avtorjev v višji nakladi kot petsto izvodov posameznega dela, je tudi zelo zgovoren. Jasno je, da je temu kriva tudi previsoka cena vsake slovenske knjige, ker si povprečen Slovenec s povprečno plačo danes zares ne more privoščiti več imeti doma dobre knjižnice, a ne gre samo za to. Mislim, da je glavni problem pri padanju bralne kulture tudi na Slovenskem televizija, ki je že pred časom postala najbolj važen elektronski rekvizit v skoraj vsaki družini pri nas in tudi na Slovenskem: lahko bi celo rekli, da je prevečkrat "najvažnejša stvarca" v vsaki slovenski hiši. Mislim, da se bo vsak pošten človek strinjal z nami, če rečemo, da televizija polni človeka, saj od gledalca ne zahteva nobenega miselnega napora, kar je več kot samo nevarno, ker ga tudi navaja na to, da sam ne razmišlja. Pri knjigi je seveda drugače: morajo prebrati, se zaustaviti pri težje in zahtevnejše napisanih delih, razmisliti, včasih tudi analizirati branje in pisateljevo misel. Analiza pa je temelj, na katerem sloni vsaka izobražena osebnost, tako da lahko upravičeno rečemo, da je nekdo intelektualec v trenutku, ko je sposoben kriti-

čno analizirati neki tekst in posredno svet okrog sebe. In naj mi nihče sedaj ne reče, da kdo pred televizijo kaj analizira s pivom ali kavo v roki! Še največkrat se pred tevečkom lepo zaspim..., kaj šele, da bi razmišljali.

Navaditi se bomo morali, da bo v naši družbi, ki sledi čisto po opiciji ameriškega vzorca postmoderne družbe, vedno več nepismenih ljudi, tako kot v ZDA, kjer kraljuje televizija že od vedno, od svojega nastanka. Naj vas ne obide srh, ko to berete! Seveda bodo ti ljudje znali brati, to ja, a razumeli ne bodo ničesar ali skoraj ničesar več, in to zato, ker ne bodo znali analizirati niti svojih misli, kaj šele, da bi druge. VZDA je takih ljudi že nad trideset milijonov, med njimi so tudi taki, ki ne znajo več pisati in seveda niti ne brati več, kaj šele, da bi razumeli mestni zemljevid. V zameno pa točno vedo, da je potrebno pri kosilu ob pizzi piti coca colo, po možnosti hladno. Ker so to videli po televiziji...

In tem ljudem knjige ni potrebno niti ponujati več, kaj šele, da bi smeli upati, da bodo kakšno tudi prebrali. Enostavno, mar ne? Televizijsko, bi lahko rekli, predvsem pa prazno in še enkrat prazno. In v to praznino lahko še kako enostavno vdre televizija s svojimi reklamami. Kupca si torej dobil, tržišče je rešeno. Enostavno, kot je enostavna televizija ali, bolje in povedano pristo po srbsko: "Nema ništa, nema ništa, sve je prazna kišta!"

JAVNA IZJAVA OB DESETI OBLETNICI MAJNIŠKE DEKLARACIJE

KRIZA PRIZADEVA RAZVOJ IN ISTOVETNOST SLOVENSKEGA NARODA

MARJAN DROBEŽ

V soboto, 8. maja, je minilo deset let, odkar je pesnik Tone Pavček na zborovanju na Kongresnem trgu v Ljubljani prebral t.i. majniško deklaracijo. Bila je odraz naraščajočih napetosti, ki jih je povzročala tedanja centralizirana Jugoslavija s težnjo, da bi preprečila naraščajoče zahteve po svobodi in demokratični družbi oz. po vzpostavitvi samostojne slovenske države. Podpisniki Društvo slovenskih pisateljev, Slovenska demokratska zveza, Slovenska kmečka zveza, Slovensko krščansko socialno gibanje in Socialdemokratska zveza Slovenije so v dokumentu izjavili in sporočili, "da hočemo živeti v suvereni državi slovenskega naroda; da bomo kot suverena država samostojno odločali o povezavah z južnoslovanskimi in drugimi narodi v okviru prenovljene Evrope; slovenska država pa bo morala biti utemeljena na spoštovanju človekovih pravic in svobod, demokratičnosti, ki vključuje politični pluralizem, ter družbeni ureditvi, ki bo zagotavljala duhovno in gmotno blaginjo v skladu z naravnimi danostmi in v

skladu s človeškimi zmognostmi državljanov Slovenije." Ob deseti obletnici omenjene majniške deklaracije, ki je seveda pomemben del zgodovinskega spomina našega naroda, so v petek, 7. maja, Rudi Šeligo, Peter Jambrek in Niko Grafenauer v prostorih Društva slovenskih pisateljev predstavili javno izjavo, v kateri ocenjujejo sedanje razmere in odnose v naši državi. Dokument so ponudili, tako se je zgodilo tudi v majniško deklaracijo, v javno podpisovanje. V javni izjavi, ki jo je podpisala večja skupina pisateljev, izobrazencev in nekaterih drugih znanih Slovencev iz kroga Društva pisateljev Slovenije iz *Nove revije*, je zapisanih veliko kritičnih razmišljanj in ocen o stanju, razmerah, odnosih in težnjah v Sloveniji, pa o krizah na vseh najvažnejših področjih v državi. Vsebinsko je zelo kritična, posreduje nekaj značilnih mnenj in poudarkov.

"Princip upanja je bil pred desetimi leti veljavnejši od trde analize neizprosni dejstev. Slovenska družba je v globoki strukturalni krizi. Ne veljajo niti ustavno niti zakonsko določena pravila. Resničnost se zamegljuje in namesto nje se

postavljajo potvorbe in zabrisi. Vrnjen je bil le del zaplenjenega premoženja. Občinska samouprava je še vedno pastorka premočne države. Razbohotila se je državna birokracija. Lastninjenje in koncentracija kapitala potekata v določenem obsegu nezakonito. Pravosodni sistem še ni oblikovan kot dejansko samostojna veja oblasti, zato deluje samoomejevalno in v interesu sil prejšnjega režima. Državna uprava vključno s policijo je politično pristranska in nestrokovna. Koalicijske vlade vodijo državo brez razvojnih perspektiv na gospodarskem in socialnem področju. Vrstijo se zunanje-politični neuspehi. Slovenska vojska in njena uprava sta v očitni krizi. Kriminalistična in tajna policija ne delujeta v skladu z mednarodnimi merili varovanja posameznikovih pravic, zakonodajna in izvršna veja oblasti pa se ne podrejata sodnemu varstvu človekovih pravic. Mediji, zlasti dnevni tisk, so politično pristranski. Zamude pri uvajanju nujnih reform sistemov zdravstvene, pokojninske in socialne varnosti državljanov so vedno večje. Država ni sposobna urediti odnosov s Cerkvijo.

Mračna stran bivšega režima še ni osvetljena, prepoznavna in javno zavrnjena." Javna izjava, sprejeta ob deseti obletnici majniške deklaracije, tudi opozarja, "da je od vlade treba zahtevati, da slovenska država pospeši in poglobi odnose s slovenskimi narodnostnimi skupnostmi v Italiji, Avstriji in na Madžarskem. V razmerah evropske »brezmejnosti« bo tako nekdanja težnja po skupnem kulturnem prostoru Slovencev postala Zedinjena Slovenija."

Ostre in v nekaterih primerih tudi skrajno pesimistične ocene o stanju v Sloveniji bodo najbrž spodbudile odmeve v politični in t.i. navadni javnosti. Sicer pa bodo o kritičnih razmerah v Sloveniji opozorili v dvestoti številki *Nove revije*, ki naj bi bila po svoji pomembnosti nova 57. številka. Izšla bo v mesecu juniju. Kljub kritičnim stališčem o stanju v Sloveniji, ki so zapisana v novi Javni izjavi, pa se zdi pomembno mnenje dr. Huberta Požarnika, ki je bil med petimi podpisniki majniške deklaracije pred desetimi leti. V neki izjavi na državnem radiu je namreč dejal, "da smo v Sloveniji v osnovi še zmeraj več kot srečni, posebej če upoštevamo razmere v zvezni republiki Jugoslaviji. Dosegli smo samostojnost in neodvisnost države, kar je tudi izhodišče za rešitev kriznih stanj in nepravilnosti v Sloveniji."

JANEZ JANŠA SPET PREDSEDNIK STRANKE

V Portorožu je bil 8. maja peti kongres Socialdemokratske stranke Slovenije. Udeležilo se ga je okoli 400 delegatov in več gostov iz tujine. Kongres je potekal pod geslom *Čas je za Slovenijo*. Na njem so sprejeli nov program za vlogo stranke v 21. stoletju, nov statut in osem resolucij. Temeljne vrednote stranke sicer ostajajo enake, vendar so na kongresu svoboda, solidarnost, pravičnost in demokracijo modernejše opredelili. V novem programu stranke je zapisana misel o *zlati Sloveniji*, ki naj bi nastala v naslednjem stoletju z znanjem, razvojnimi izzivi in z vključevanjem v evroatlantske povezave.

Najpomembnejši del kongresa pa je bila izvolitev novega strankinega vodstva. Janša je bil edini kandidat za predsednika SDS in dosegel plebiscitarno zaupanje, saj sta se proti njemu na tajnem glasovanju izrekla le dva kandidata. Pučnika so imenovali za častnega predsednika stranke. Socialdemokrati so na kongresu zahtevali uvedbo dvokrožnega večinskega volilnega sistema v Sloveniji, kot je sklenilo ustavno sodišče. Če tak sistem ne bo sprejet, bodo naslednje parlamentarne volitve leta 2000 bojkotirali.

M.

V ROŽNI DOLINI

ODPRLI ČASTNI KONZULAT POLJSKE

V zgradbi nekdanjega zunanjetrgovinskega podjetja Primorje-export v Rožni dolini pri Novi Gorici so 5. maja s prisrčno slovesnostjo odprli prvi častni konzulat republike Poljske v Sloveniji. Ustanovil ga je poljski minister za zunanje zadeve Bronislaw Gerek z utemeljitvijo, da bo deloval v Novi Gorici, "pomembnem znanstvenem, kulturnem in gospodarskem središču Slovenije". Menil je, "da bo imenovanje Nedjana Brataševca za prvega častnega konzula pomembno za predstavitev Poljske, njenega gospodarskega položaja ter njene notranje in zunanje politike, tudi v funkciji razvijanja prijateljskih odnosov med Poljsko in Slovenijo".

O slovensko-poljskih stikih v preteklosti pričajo kultura in trgovske vezi. Dejstvo je, da je poljska kraljeva pošta že v 16. stoletju prek Gorice vzpostavila pot med Krakovom in Benetkami. Lega Nove Gorice ima tudi danes strateški pomen v poslovnih stikih med vzhodom in zahodom. Častni konzul je poudaril, "da so Poljaki v zadnjih letih spoznali, da imajo v Sloveniji zanesljive gospodarske partnerje na področjih farmacevtske in kemične industrije, slovenski tiskarji pa uspešno sodelujejo pri izvedbi šolskih programov in ostale literature".

Na slovesnosti je zgodovinar Branko Marušič govoril o preteklem sodelovanju na področju kulture. Povedal je, da je nekdanja Gabrščkova tiskarna v Gorici tiskala ogromno poljskih knjig v slovenskem prevodu. Častnemu konzulu Nedjanu Brataševcu je daroval knjigo z naslovom *Pravica* poljskega avtorja Stanislaw Reymonda, ki je leta 1929 izšla v Gorici v prevodu Franceta Bevka. Založba Didakta iz Radovljice pa je na slovesnosti predstavila svoje novo delo, *Antologijo poljske ljubezenske lirike*.

M.

PRENOVLJENI PROSTORI ZDRAVSTVA V KANALU OB SOČI

Zdravstveni dom v Novi Gorici, ki je najpomembnejši del javnega zdravstva na Gorškem, sistematično izvaja obnovo splošnih ambulant in prostorov za zdravstvene dejavnosti na svojem območju. Potem ko so obnovili zdravstveno postajo v Desklah, so 7. maja odprli prenovljene in razširjene prostore zdravstvenih ambulant in patronažne službe v Kanalu ob Soči. Te strukture so namenjene okoli 3.600 prebivalcem kanalskega območja. Pomemben je prispevek patronažnih sester, ki nudita zdravstveno pomoč bolnikom in starejšim v oddolnih krajih ob meji z Italijo: vsako leto opravi približno 2.500 obiskov po vaseh.

ZANIMIVO GLASILO OSNOVNE ŠOLE DR. BOGOMIR MAGAJNA IZ DIVAČE

ZDRAVA USTVARJALNOST

MARKO TAVČAR

Učenci in dijaki številnih šol imajo možnost, da objavljajo svoje spise, razmišljanja, literarne tekste in drugačne članke ter risbe in fotografije v šolskih glasilih. Gre navadno za zanimivo in učinkovito pedagoško sredstvo, ki učencem približa celo vrsto situacij, ki bi jih sicer le težko doživeli. Nekatera glasila so že prave revije. Tako glasilo je tudi *Vremščica*, v katerega pišejo učenci osnovne šole dr. Bogomir Magajna iz Divače.

Sola iz Divače je pristopila k vseslovenskemu vzgojnemu projektu, ki so ga poimenovali z geslom *Zdrava šola*. Na to dejstvo se sklicuje tudi glavna urednica *Vremščice* Katja Prunk, ki obiskuje 8. B razred in ugotavlja: "Živeti zdravo, boljše, lepše. To je geslo, ki nas spremlja v letošnjem šolskem letu. Na to temo bomo izvedli projektno nalogo, ki jo delno zaključujemo ob Dnevu šole. To pa ne pomeni, da bomo na zdravje popolnoma pozabili. Še vedno bomo poskušali živeti po teh načelih. Učenci smo ustvarjali pri pouku in interesnih dejavnostih. Raziskovali smo na različnih področjih. Ni

smo se posvetili samo zdravi prehrani, pač pa tudi odnosom med vrstniki, čistemu okolju, naravnim dobrinam in vrstam odvisnosti."

V branje nas nato uvede razmišljanje vodje projekta o zdravi šoli na OSB. Magajna, gospe Nives Cek. Sistematično, v dvanajstih točkah nakazuje pogoje, ki jih svetovna zdravstvena organizacija postavlja šolam za promocijo zdravja in negovanje takega življenjskega sloga, v katerem bi prevladovali telesna aktivnost, zdrava prehrana, odklanjanje kajenja in ubrani medčloveški odnosi.

Učenci raznih razredov so nato v več rubrikah obdelali

mnoge vidike zdravega življenja. Tako so nekaj prispevkov zbrali pod skupnim naslovom *Prijazna beseda in dejanje ogrejeta srca, ali Mislim globalno, delujem lokalno*. Zelo zanimiv je intervju, ki ga je učenka Sanja Smiljanč naredila mladi zdravnici Nini Pirc, ki je tri mesece delovala v Zambiji. Intervju bogatijo tudi barvni fotografski posnetki. Bralci pa bodo spoznali, v kakšnih življenjskih razmerah živijo otroci v tej afriški državi, kjer so najbolj razširjene bolezni posledice podhranjenosti in AIDS. Vrsto športno uglasenih spisov povezuje rubrika *Zdrav duh v zdravem telesu*. Pod naslovom *Pomen zdrave prehrane; ne živimo zato, da jemo, jemo zato, da živimo!*, so uredniki zbrali prispevek o prehranbenih navadah šestdesetletnikov, ki so jih opremili tudi z ugotovitvami in sklepom. Zanimiv je tudi spis, ki predstavlja šolsko kuhinjo.

Narava zdravi, tako je naslov rubrike, v kateri med drugim objavljajo pogovor s čebelarjem Petrom Kocenom iz Dolenje vasi, ki je otrokom predstavil življenje čebel. Veliko informacij pa si bodo učenci in tudi njihovi starši ali

drugi pridobili z branjem spisov o zdravilnih rastlinah, ki so jih zbrali pod skupnim naslovom *Iz babičine lekarne*.

Nekateri učenci zadnjih razredov so pripravili nekakšne plakate, ki naj bi mlade opozarjali na nevarnost zlorabe drog oziroma o škodljivih vplivih kajenja na zdravje, kakor tudi o alkoholizmu. Učenci nižjih razredov pa so svoje spise v glavnem zbrali pod skupnim naslovom *Za zdravega je vsak dan praznik*. Pod tem naslovom pa bomo prebrali tudi tri pričevanja bolnih otrok. Svoja pričevanja so zapisali hemofilik, učenka, ki boleha za sladkorno boleznijo, in učenka, ki ima kar hude težave za astmo. Vsa tri pričevanja nam izpričujejo veliko osveščenost in tudi življenjski pogum teh mladih bolnikov.

V sklopu projekta *Zdrava šola* so učenci obravnavali tudi svoj odnos do medijev in še zlasti do televizije. V četrtem razredu v Divači so med drugim izpolnjevali anketo z naslovom *Mladi in mediji o gledanju televizije*. Iz zbranih podatkov izhaja, da otroci 4. razreda med televizijskimi programi najraje gledajo nadaljevanke, nato pustolovske filme, sledijo športne oddaje, medtem ko so filmi o živalih in risanke zbrale isto število točk. Otroške oddaje so se uvrstile na polovico lestvice. Prav tako se nam zdi zanimivo vprašanje o času, kdaj otroci gledajo televizijo med te-

ŠE O ZDRUŽITVI SOVODENJSKE IN DOBERDOBSKE ZADRUŽNE BANKE

ZA VEČJO KAKOVOST

Člani Zadružnih kreditnih bank iz Sovodenj in Doberdoba so na nedavnih občinskih zborih sklenili, da se oba denarna zavoda združita v novo *Zadružno kreditno banko Doberdob in Sovodnje*. V prejšnji številki Novega glasa smo se pogovorili z ravnateljem in predsednico doberdobskega denarnega zavoda, tokrat pa smo odšli v Sovodnje, kjer sta bila naša sogovornika predsednik Miro Hmeljak ter ravnatelj sovodenske banke Savo Ušaj, ki sta rade volje spregovorila o združitvi in pa seveda o tem, kaj pričakujejo v prihodnje.

Kateri je bil glavni razlog za združitev?

Miro Hmeljak: "Mislim, da je bil glavni razlog za združitev predvsem možnost boljšega skupnega nastopa na tržišču, ki bo sedaj večje, saj bo obsegalo območje od Devina do Števerjana. Zato upravičeno upamo, da bo imela nova, združena banka večji poslovni uspeh, ker bo pač območje našega delovanja obsejnejše. Upamo seveda, da bomo uspešnejši združeni in seveda tudi bolj učinkoviti."

Česa si največ obetate od združitve sil?

Miro Hmeljak: "Od združitve obeh bank si seveda največ obetamo od boljšega nastopa na vsem območju delovanja združene banke, tudi racionalnejšo porazdelitev upravnih stroškov, ki so pri bankah zadnje čase vedno višji, racionalnejšo porazdelitev vloge, ki jo ima banka na tem območju. Seveda ne smem pozabiti na znižanje upravnih stroškov, saj vemo, da je finančna plat vsakega podjetja tudi najbolj važna."

Kakšno je stanje gospodarstva na območju, ki ga bo pokrivala nova banka?

Savo Ušaj: "Čprav je področje delovanja združene banke razmeroma majhno, pa imamo vseeno na njem dve med seboj razlikujoči si sliki: na tržiščem je ladjedelnica, ki je glavna gonilna sila tega področja, saj daje možnost tudi majhnim podjetjem, da z ladjedelnico dobro sodelujejo in se razvijajo. Na Goriškem pa je stanje gospodarstva izredno kritično, saj industrijska recesija povzroča velike težave majhnim podjetjem in obrtnikom. Goriška preživlja zelo težke trenutke, še posebno pa je v globoki krizi zunanja trgovina, ki se v večji meri naslanja na vhodne države in predvsem na države nekdanje Jugoslavije. Upamo lahko le, da se bo vojna na Balkanu kmalu končala in se bodo tako sprostile nove operativne možnosti. Naša banka skuša pozitivno spremljati vse gospodarske premike in prepričani smo, da bo v skupni zasedbi znala še intenzivneje sodelovati z vsem tukajšnjim gospodarstvom."

Kakšni pa so bili vaši odnosi s sorodnimi italijanskimi denarnimi zavodi in kakšni bodo po vaše v prihodnje?

Savo Ušaj: "Odnosi s sorodnimi zadružnimi bankami so bili do sedaj zelo dobri in korektni in prepričan sem, da bodo tudi v bodoče. Vse banke se danes, kakor tudi v preteklosti, srečujejo z vrsto podobnih težav, sicer vsakdo na svojem področju. Prav podobnost težav vseh bančnih zavodov pa nas skorajda sili v to, da jih skušamo tudi skupno reševati, in sicer na deželni ravni v okviru deželne federacije in v sklopu centralnih državnih denarnih zavodov. Skušamo predvsem krčiti nekatere splošne stroške, po drugi strani pa lahko s skupnimi močmi pridemo do tiste kakovostne ponudbe, ki je danes v bančništvu neobhodno sredstvo za uspeh."

Koliko uslužbencev je imela do sedaj vaša banka in kako bo z vašimi uslužbenci v prihodnje?

Savo Ušaj: "Naša banka je imela devet uslužbencev, združena banka bo imela dvajset uslužbencev. Vsi bodo tudi v prihodnje ostali v banki. Cilj združevanja je tudi ta, da se osebje banke specializira in usmeri na razna področja, da naši uslužbenci postanejo strokovnjaki na raznih področjih, kajti bančni trg zahteva danes visoko specializacijo, saj se naše delo na terenu iz dneva v dan spreminja in posodablja, kar seveda zahteva hitre odgovore na iz-

Z leve: Savo Ušaj, Miro Hmeljak (Foto Bumbaca)

zive tržišča in hitra prilaganja. Da si vsemu temu kos, pa moraš biti izučen, specializiran, kajti le tako si lahko uspešen na tržišču."

Kako so vaši člani sprejeli sklep o združitvi in kako vaša klientela?

Miro Hmeljak: "Na izrednem občnem zboru je bilo seveda kar nekaj razprave o tej združitvi. Člane banke smo sicer že prej obveščali in jih tudi vabili v banko na pogovor, če so imeli kake pomi-

šleke proti združitvi. Na občnem zboru so padli celo nekateri pomisleki in tudi predlog, da bi se takoj združili z opensko banko, da bi tako napravili neko močnejšo banko. Sam se sicer s to idejo ne strinjam, ker je po mojem boljše, če imamo eno močnejšo banko na Goriškem in eno na Tržaškem. Zelo malo članov je glasovalo proti združitvi in mislim, da je šlo predvsem za čustvene in kampanilistične razloge, ki pa danes v sodobnem gospodarstvu in v današnjem finančnem svetu nimajo več prostora. Žal je danes tako. Če ravno smo narodna banka, moramo misliti predvsem na naše finančno stanje."

Boste z združitvijo povečali obseg vaše dejavnosti na ozemlju, ki ste ga že do sedaj nekako pokrivali?

Savo Ušaj: "Ozemlje delovanja združene banke bo skupek ozemelj, na katerih sta bili do sedaj banki prisotni. Prepričan sem - in to je tudi naš cilj -, da bomo na tem področju lahko v prihodnje učinkoviteje stopili v stik s tukajšnjim gospodarstvom in našim gospodarskim operaterjem nudili tiste bančne usluge, ki jih gospodarstvo danes potrebuje."

JUP

ITALIJANSKO PRAVO

PRVI PREPIS ZA POGODBO TRUST

V zadnjih desetletjih je opazen v italijanskem pravnem sistemu pravi naval pravniških ustanov anglosaškega izvora. Gre za pravniška sredstva, ki se uveljavijo najprej v vsakodnevni trgovinski praksi, potem pa jih ponavadi, v odsotnosti specifičnih zakonodajnih ukrepov, legitimira sodna oblast. Zakonodajna ureditev nastopi - ko nastopi - kot zadnja, ponavadi z veliko zamudo. V Italiji najdejo tovrstna sredstva plodna tla, ker so italijanske civilnopravne ustanove v dobri meri precej zastarele in preveč neprožne z ozirom na potrebe današnjih trgovinskih transakcij in izmenjav. Na tak način so se npr. uveljavili pri nas *leasing*, *lease-back*, *factoring* itd. Tako je v anglosaškem svetu zelo razširjena pogodba trust, ustanova, ki pozna v tamkajšnjih deželah večstoletno tradicijo. Polagoma se širi tudi v državah t.i. celinske Evrope, predvsem odkar je bila pravno priznana s Haško konvencijo z dne 1. julija 1985. Kljub dejstvu, da je Italija to konvencijo ratificirala že leta 1989 z zakonom 364/89, se ustanova v Italiji v desetih letih ni še razširila. Sodišča jo gledajo s precejšnjo skepsjo, gospodarstveniki pa se je zaradi tega ne poslužujejo. Verjetno je glavni razlog za to dejstvo, da v nasprotju z drugimi evropskimi državami Italija ni še izoblikovala s svojo notranjo zakonodajo neki svoj t.i. "notranji" model trusta. Zato se lahko v Italiji, po pravilih ratificirane konvencije, operaterji poslužujejo samo tistih oblik trusta, ki so izoblikovane in urejene v neki tuji zakonodaji. Če zelo posplošimo, lahko rečemo, da osnovna oblika trusta obstoji v tem: neki subjekt (*settlor*) dodeli last (*legal title*) nekih svojih dobrin drugemu subjektu (*trustee*), da bi jih upravljal v prid enega ali več koristnikov. Možnosti uporabe te ustanove so neizmerno domala v vseh vejah civilnega prava. V zadnjih časih se spet govori o zakonu, ki naj bi uvedel neki italijanski trust. Spodbudo mu je morda dala tudi vest, da je bil pred dnevi neki nepremičninski trust v Aosti prvič prepisan tudi v zemljiške registre.

DAMJAN HLEDE

KRIZA UVOZNO-IZVOZNIH PODJETIJ

GORIŠKO SEJMIŠČE SE POVEZUJE Z GORNJE-RADGONSKIM SEJOM

V nedeljo, 9. maja, se je v Gorici končal letošnji sejem Expomego, ki je tudi letos privabil veliko obiskovalcev, saj so organizatorji poskrbeli za res kakovostno blagovno in obsejensko ponudbo. Pomembno pa je, da je bila letošnja izvedba tudi priložnost za vzpostavitev tesnejšega stika s Primorskim sejmom v Gornji Radgoni. Delovanje in vlogo tega sejma je goriškim sogovornikom predstavil direktor družbe Pomurski sejem Janez Erjavec, ki je poudaril, da že obstajajo stiki med goriškimi podjetji in tem sejmom na slovensko-avstrijski meji, ki je zelo zanimiv tudi za sosednji madžarski, hrvaški, slovaški in sploh panonski prostor. Pri tem je mislil še zlasti na vlogo radgonskega kmetijskega sejma, ki ga prirejajo v mesecu avgustu; na njem navadno sodelujejo tudi nekatera goriška podjetja, ki delujejo na področju kmetijske mehanizacije.

Ob tej priložnosti so tudi podpisali dogovor o sodelovanju med goriško sejmom in Pomurskim sejmom, kar bo gotovo vzajemno obogatilo sejmisko ponudbo, tudi utrdilo promocijo Slovenije v italijanskem prostoru.

SGZ PRI GORIŠKEM PREFEKTU

V zvezi s krizo uvozno-izvoznih podjetij in avtoprevozništvu na Goriškem, o kateri smo že pisali, nas je direktor Slovenskega gospodarskega združenja Gorica Igor Orel seznanil s sestankom vodstva Združenja pri goriškem prefektu v torek, 11. t.m., popoldne. Na sestanku, ki je bil informativnega značaja, so bili prisotni predsednik Vito Primožič, podpredsednik Hadrijan Corsi, načelnik zunanje-trgovinske sekcije Igor Černic in direktor Igor Orel. Vodstvo SGZ je obrazložilo prefektu vzroke negativnega poslovanja zunanje-trgovinskih podjetij, ki poslujejo povečini z balkanskimi državami. Podjetja so se morala prilagoditi nenaklonjenim razmeram že leta 1991, kasneje so si opomogla; po letu 1995, ko je bil ukinjen embargo Srbije, so spet okrepila balkanska tržišča. Sedanja vojna pa je prinesla nove pregrade in težave. Prefekt je sicer izrazil upanje v diplomatsko rešitev, ki naj bi se odprla; ta naj bi takoj sanirala obstoječo krizo. Vodstvo SGZ pa gleda na take možnosti z večjo previdnostjo. Močno je namreč zaskrbljeno zaradi prenehanja poslovanja in velikega padca prometa, zaradi blokiranih sredstev in negativnega vpliva na zaposlovanje. Direktor Orel meni, da bi se moralo SGZ povezati tudi s sorodnimi združenji in zbornico in

sploh predvideti, ali bi lahko prišel v poštev krajevni ali državni poseg v obliki kratkoročnih ali dolgoročnih posojil ali tudi kak ukrep glede odložitve plačil prispevkov uslužbencev. "Naš namen je zdaj zbrati čimveč podatkov članov uvozno-izvoznih podjetij, nato sklicati na zbornico teritorialni pakt, kjer bi o krizi razpravljali in postregli s konkretnimi podatki o krizi." Podatkov o padcu prometa in blokiranih sredstvih žal še ni; na grobo pa ocenjujejo, da gre za približno sto milijard lir blokiranih sredstev.

MANJ TURISTOV NA JADRANSKI OBALI

Vojna na Balkanu je razlog, da bo v letošnjih poletnih mesecih na italijanski jadranski obali vsaj 5 milijonov in pol turistov manj, kot so pričakovali. Glede na nižje število prijav so najhujši osip zabeležili v Apuliji, kjer bo več kot 50% manj gostov. Najbolj se bližine vojne bojijo Američani, britanski državljani in Japonci, zaenkrat pa še vedno dobro držijo prijave iz Nemčije, Nizozemske in vzhodno-evropskih držav. Po dosedanjih ocenah bo ta osip povzročil več kot 3.700 milijard lir škode. Za deželo Furlanijo-Julijsko krajino velja podatek o 2,2% osipu gostov, kar se v turistični ekomoniji že pozna.

ČE PRAV SE PIŠE TOKAJ, ALI...

Vprašanje legitimne uporabe imena *tokaj* za trženje tega znanega vina, ki ga pridelujejo tudi v Brdih, še vedno buri duhove tudi na ravni najvišjih deželnih institucij. Znano je namreč, da je pristojni evropski urad že pred leti dodelil uporabo tega imena zgolj madžarskim vinogradnikom. Spor zaradi uporabe imena pa zadobiva v teh dneh dodatno preobrazbo. Deželi Veneto in Furlanija-Julijska krajina iščeta namreč tudi pravne rešitve, da bi evropske funkcionarje prepričala o neutemeljenosti omejitve uporabe imena tega vina oz. o neutemeljenosti stroge odredbe, ki zapoveduje, v primeru, da se Italija ne bi odpovedala uporabi imena *tokaj*, obvezno izrutje vinogradov, v katerih je zasajena ta sorta do 31. marca 2007. Statistični podatki kažejo, da je v deželi Furlaniji-Julijski krajini več kot 2000 hektarov, zasajenih s furlanskim tokajem. Gre za površine, ki so vpisane v sezname vinogradov z zaščitnim poreklom in ki dajejo do 160 - 180.000 hektolitrov tokajca na leto.

Pred nekaj dnevi so tudi privedili posvet o tem vprašanju, da bi obenem dobili alternativno ime, ki naj bi dovolj prepoznavno označevalo to vino, obenem pa tudi oddaljilo nevarnost pritožbe s strani Madžarske.

HRVATI KUPUJEJO ZDRAVILA V SLOVENIJI

V zadnjem času se je v Sloveniji povečala prodaja zdravil kupcem iz Hrvaške. Največji porast ugotavljajo v lekarnah ob meji s to državo. Lekarna v Brežicah je v prvih treh mesecih letošnjega leta sprejela 5 tisoč receptov, ki so jih izdali zdravniki v sosednji državi in vsem interesentom tudi zagotovila zdravila. Zaradi pomanjkanja zdravil ali ker so ta predraga, hodi od 4 do 6 tisoč pacientov mesečno po zdravila v tujino.

SREČANJE OBMEJNIH GOSTINCEV V KOMNU

V torek prejšnjega tedna je bilo v Komnu prvo srečanje odbora gostinskih sekcij Območne zbornice OZS Sežana in Slovenskega deželne gospodarstvenega združenja. V obravnavi so bili cilji in konkretne stične točke za sodelovanje primorskih gostincev glede na to, da bo čez nekaj let padla meja in bo prišlo do poenotenja Primorske. Gosta zasedanja sta bila predsednika in ravnateljica Slovenskega deželne zavoda za poklicno izobraževanje iz Trsta Branko Jazbec in Tamara Blažina, ki sta predstavila komaj razpisani natečaj za pridobitev finančnih podpor za čezmejno sodelovanje v okviru programa Interreg II. Dežela F-Jk je žal zožila začetne okvirne smernice o kandidatih za dotacije in določila, da so lahko možni koristniki samo osebe na slovenski strani. Možni tečaji pa obravnavajo naslednja področja: turizem, kmetijstvo, ribolov in zlatarstvo. Za gostinska in druga podjetja OZS bi prišli v poštev tečaji za podjetniško usposabljanje na različnih ravneh, za lastnike in uslužbenke. Tečaje bi izvajal SDZPI.

V nadaljnji razpravi je bil govor o oblikah sodelovanja. Gostinec Joško Sirk, ki ima izkušnje povezav z gostinsko-

turističnimi osebki v Brdih, Benečiji in Posočju, je imel zelo stvaren poseg. Po njegovem mnenju bi se morali otresti lažnih in retoričnih parol o "najbolj odprti meji", saj smo danes priča mnogo večjim preprekam pri prehodu oseb in blaga kot v času "odprte meje" s socialistično Jugoslavijo. Primerov je nič koliko, od prepovedi prostega prehoda, tudi malenkostnih količin vina ali krajevnih jedi do izmenjave delovne sile, kar se občuti v obmejnem gostinstvu.

Srečanja sta se udeležila tudi slovenski vicekonzul v Trstu Zdenka Šimonovič in predsednik SDGZ Marino Pečenik, ki je povabil gostince z obeh strani, naj kljub oviram sodelujejo, pri čemer jih bodo podprle stanovske organizacije.

Na pobudo bivšega predsednika gostincev SDGZ Lina Doljaka je bil tudi govor o možnosti razširitve ceste ter na slovenski strani. Sicer je pri tem padel predlog, da bi v luči sodelovanja za promocijo celotnega primorskega območja pomislili na enotno vinsko cesto, ki bi šla od Istre skozi Kras, Vipavsko, Brda, območje Colli Orientali, vse do Trbiža in povežala vinorodna področja ob meji v eno samo turistično celoto.

KRATKE

USTANOVA INPS IN SKRBTVENI POLOŽAJ KMETOV

V ponedeljek, 31. maja, bo zapadel rok, ko neposredni kmetje, koloni, polovinarji in veleposestniki kakor tudi tisti kmetovalci, ki se ukvarjajo s kmečkim turizmom ali drugimi dodatnimi dejavnostmi, ter vsi, ki so zaposleni na področju kmetijstva, se pravi kmetijski delavci in uslužbeni kmetijskih zadrug, lahko koristijo ugodnosti pri urejanju svojega skrbstvenega položaja pri ustanovi Inps. Ta ustanova je pred kakim tednom s pismom obvestila kakih 800.000 državljanov, naj pregledajo svoj skrbstveni položaj in v primeru nepravilnosti za zapadlosti do konca leta 1997 svoj neurejeni status uredijo z določenimi ugodnostmi. Če zapadle pristojbine plačajo v enem samem obroku, koristijo 10% popust, drugače pa lahko vsoto, ki jo dolgujejo Inpsu, izplačajo v 20 polletnih obrokih. Vplačila je treba opraviti na obrazcu F24. Vsekakor kmete in druge, ki so dobili sporočilo ustanove Inps, vabimo, da se zglasijo v uradih svojih patronatov in sindikalnih organizacij, da jim bodo pomagali pri pregledovanju podatkov ter ugotavljanju možnih napak ali nepravilnosti.

SODELOVANJE ZA SVETOVALCE V OKVIRU INTERREG 2

Deželna ustanova za razvoj obrti ESA F-Jk pripravlja projekt Center za nudenje storitev obrtništvu. Ta je namenjen italijanskim podjetjem, ki so zainteresirana za slovenski trg oz. za sodelovanje s

slovenskimi podjetji. S tem v zvezi ustanavlja register strokovnjakov iz dežele F-Jk za naslednja področja: marketing, komercialna promocija, ustvarjanje prodajne mreže v tujini, internacionalizacija podjetij, kakovost in varnost, ustanavljanje družb z mešanim kapitalom, pravno svetovanje, gospodarsko svetovanje, finančno svetovanje, prenos inovacij. V ta namen se prirejajo informativna srečanja za vse, ki so zainteresirani za sodelovanje pri projektu.

RAZLIČNA MNENJA O CENAH BENČINA V SLOVENIJI

Slovenska vlada je zavrnila zahtevo naftnih družb Petrol in OMV-Istrabenz po povzemanju cen motornega bencina, ki sta jo utemeljili z rastjo tečaja dolarja in naraščanjem cen nafte na svetovnih trziščih. Slovenska vlada meni, da je prav, da so bencin in drugi naftni derivati v Sloveniji nekoliko cenejši kot v sosednjih državah in da bo imela Slovenija v primerjavi z Italijo in Avstrijo še nekaj časa cenejše derivate, toda razlika ne sme biti tolikšna, da bi izživali nasprotno ukrepe v sosednjih državah. Ob tem gre omeniti, da je slovenski poslovni časnik Finance poročal, da bo Italija domnevno kmalu ponovno znižala cene bencina za porabnike v deželi Furlaniji-Juljski krajini, saj je prodaja bencina v obmejnih krajih na Primorskem močno upadla, zaradi česar so nekaj bencinskih servisov morali zapreti, nekaj pa jih še bodo.

VLOGA IN NAČRTI ZDRUŽENJA

IGOR COTIČ

Marko Lutman je stopil v pokrajinski odbor Združenja slovenskih športnih društev v Italiji leta 1981. Bil je član izvršnega odbora, dve leti deželni tajnik, od leta 1991 pa pokrajinski predsednik za Goriško in deželni podpredsednik najbolj množičnega gibanja v zamejstvu.

Kako je potekal 28. redni občni zbor ZSSDI, ki je bil pred kratkim (29. 4.) v Devinu?

Na občnem zboru so predstavniki društev najprej prisluhnili poročilu predsednika in izvršnega odbora. Osemindesetim društvom, včlanjenim v ZSSDI, sta se pridružili še dve novi: Krožek joge Anandita in Sklad Mitja Čuk, ki vadi s skupino prizadetih otrok. Mislim, da je vzpored tega društva v ZSSDI še posebej pomemben, saj tudi ti otroci gojijo šport in si s tem zaslužijo vso našo pozornost. Omenil bi še, da sta predsednika obeh krovnih organizacij v svojih nagovorih podčrtala velik pomen in vlogo, ki jo naše Združenje opravlja v zamejskem prostoru.

Katere so glavne funkcije ZSSDI-ja?

Na institucionalni ravni so odnosi zelo dobri, saj je bilo v to smer vloženo veliko truda in moči. Sami predstavniki slovenskih političnih in športnih krogov so prav prek nas spoznali pomembno poslanstvo, ki ga imajo članice ZSSDI-ja pri združevanju slovenske mladine. Še posebej bi tu podčrtal vlogo, ki so jo imeli trenerji iz Slovenije pri razvoju zamejskega športa.

Ali posvečata krovnim organizacijam dovolj pozornosti delovanju Združenja?

Nedvomno sta obe krovnim organizaciji pokazali tenkočutnost in razumevanje za našo problematiko. Njuni predstavniki se zavedajo pomena, ki ga ima športno gibanje pri ohranjanju narodne identitete, in so nam pripravljeno nuditi vso pomoč pri uresničevanju ciljev, ki smo si jih zastavili.

Kaj pa o odstopu Olympie iz ZSSDI-ja?

Upam, da se bodo s tem društvom stvari čimprej razčistile in da se bodo tako, morda že v letošnjem letu, odnosi normalizirali.

Kako poteka organizirana športna dejavnost v Beneški Sloveniji?

Planinska družina iz Benečije ima zelo bogato delovanje. Njeni člani se z navdušenjem lotijo vsakega dela in uresničijo marsikatero zanimivo na-

FOTO KROMA

Njeni glavni nalogi sta usmerjevanje športne dejavnosti in koordiniranje delovanja včlanjenih društev. Poleg programskega dela pa nudi Združenje tudi pomoč pri reševanju raznih fiskalnih in birokratskih težav, s katerimi se naši odborniki redno soočajo.

Kaj pa finančni položaj?

Iz Slovenije v glavem črpano finančna sredstva prek SSO-ja in SKGZ-ja. Naša želja je, da bi ZSSDI-ju šlo deset odstotkov vseh sredstev, ki prihajajo iz matične domovine, saj bi bilo le tako mogoče ojačati trenersko strukturo in povečati denarne prispevke, namenjene posameznim društvom. Iz italijanske strani pa dobivamo prispevek od dežele.

Kako potekajo odnosi z matico?

ODBOJKA

USPEHI DEKLET PRI OLYMPII

Dekleta druge divizije so v letošnji sezoni žela veliko uspehov, tako je bil njihov trud nagrajen z napredovanjem v prvo divizijo. Preostane jim še ena tekma, in sicer proti Caprivi, medtem ko so prejšnji teden na domačih tleh premagala Torriano 3:0.

Prvi set so Goričanke začele v strahu, tako so gostiteljice povedle z 12:7. Nato so se naše igralkice opogumile, nadoknadile rezultat ter tudi osvojile set. Naslednja dva seta sta bila enosmerna, saj so bile igralkice Olympie vedno v vodstvu. Trenerka Melulja je poslala na igrišče vse igralkice, zato zaslužijo vsa dekleta pohvalo.

Dekleta C lige so se od domače publike poslovila z zmago. Igrala so proti ekipi Staranzano, ki se bori za obstanek v C ligi.

V Olympiinem taboru so manjkale sestri Princi ter podajajca Bulfoni, ki si je prejšnji teden poškodovala gleženj. Tekma je bila precej uravnovešena in zanimiva, saj so bile vse igralkice precej motivirane za zmago.

MH

ODBOJKA

29. IN 30. MAJA MEDNARODNI ŽENSKI TURNIR "IGOR POVŠE"

Športno združenje Olympia iz Gorice organizira 4. mednarodni ženski turnir v odbojki, 1. Memorial Igor Povše, ki bo potekal v Gorici v soboto, 29., in nedeljo, 30. maja. Nastopile bodo naslednje ekipe: Olympia C liga, CAMST iz Vidma B2 liga, OK Val iz Gorice C liga in HIT Nova Gorica A liga. Tekme bodo potekale v slovenskem športnem centru na Drevoredu XX. septembra 91 v Gorici. Po žrebanju, ki je bilo na sedežu društva 5. t.m., je izšel naslednji spored.

Sobota, 29. maja, s pričetkom ob 18. uri: polfinalne tekme: OK Val - CAMST, nato HIT Nova Gorica - Olympia.

Nedelja, 30. maja, s pričetkom ob 16. uri, finalne tekme: finale za 3.-4. mesto (porazenec prve tekme - porazenec druge tekme); nato finale za 1.-2. mesto (zmagovalec prve tekme - zmagovalec druge tekme). Vse tekme bodo potekale z novim sistemom točkovanja Rally System Point z morebitno uporabo prostega igralca. Sledilo bo nagrajevanje turnirja.

KOTALKANJE

TANJA ROMANO DEŽELNA PRVAKINJA

V soboto, 8., in nedeljo, 9. maja, je na openskem kotalkališču na Pikelcu in na kotalkališču Gioni skating kluba pri Sv. Alojziju potekalo deželno prvenstvo v umetnostnem kotalkanju za kategorije jeunesse, junioreš in senioreš, ki ga je priredilo Športno društvo Polet. Tekmovanja se je udeležilo 35 tekmovalk in tekmovalcev, prvič pa se je z zahtevnejšim programom predstavila tudi najboljša slovenska kotalkarica v Italiji Tanja Romano. Tanja je nastopila v kategoriji jeunesse in svoj prvi letošnji nastop kronala s popolnim uspehom, saj je osvojila vse tri preizkušnje (obvezne like ter kratki in dolgi program) in kombinacijo ter tako tudi deželno prvenstvo. Naša najboljša kotalkarica je torej na najboljši način začela novo sezono.

črte. Prav pred kratkim so stekla dela na Matajurju za urejevanje koč, ki naj bi že poleti postala pomembna postojanka slovenskih planincev.

Kam bo morala ZSSDI v prihodnje usmeriti več moči?

Treba bo vložiti večjo mero pozornosti v odborniški in trenerski kader, ki sta tako z organizacijskega kot vzgojnega vidika bistveni sestavini športnega gibanja pri nas.

Na zadnjem občnem zboru je bila predstavljena študija Slovenski zamejski šport po letu 2000, ki jo je pripravil prof. Ivan Peterlin. Za kaj gre?

V študiji so zanimive ugotovitve o športnem delovanju pri nas. Podatki, ki so v njej zbrani, izhajajo iz anket, opravljenih med športnimi delavci. Njihova analiza pa nudi poglobljena in utemeljena razmišljanja o prihodnosti zamejskega športnega gibanja.

Kakšno oceno bi dali športnemu dogajanju na Goriškem?

Velik uspeh predstavlja napredovanje Mladosti v prvo amatersko ligo. Tudi na smučarskem in kotalkarskem področju smo dosegli lepe uspehe. Na odbojarskih igriščih smo bili tudi uspešni, v prihodnje pa bo treba usmerjati naše delo v združene projekte.

20. OSNOVNOŠOLSKA OLIMPIADA

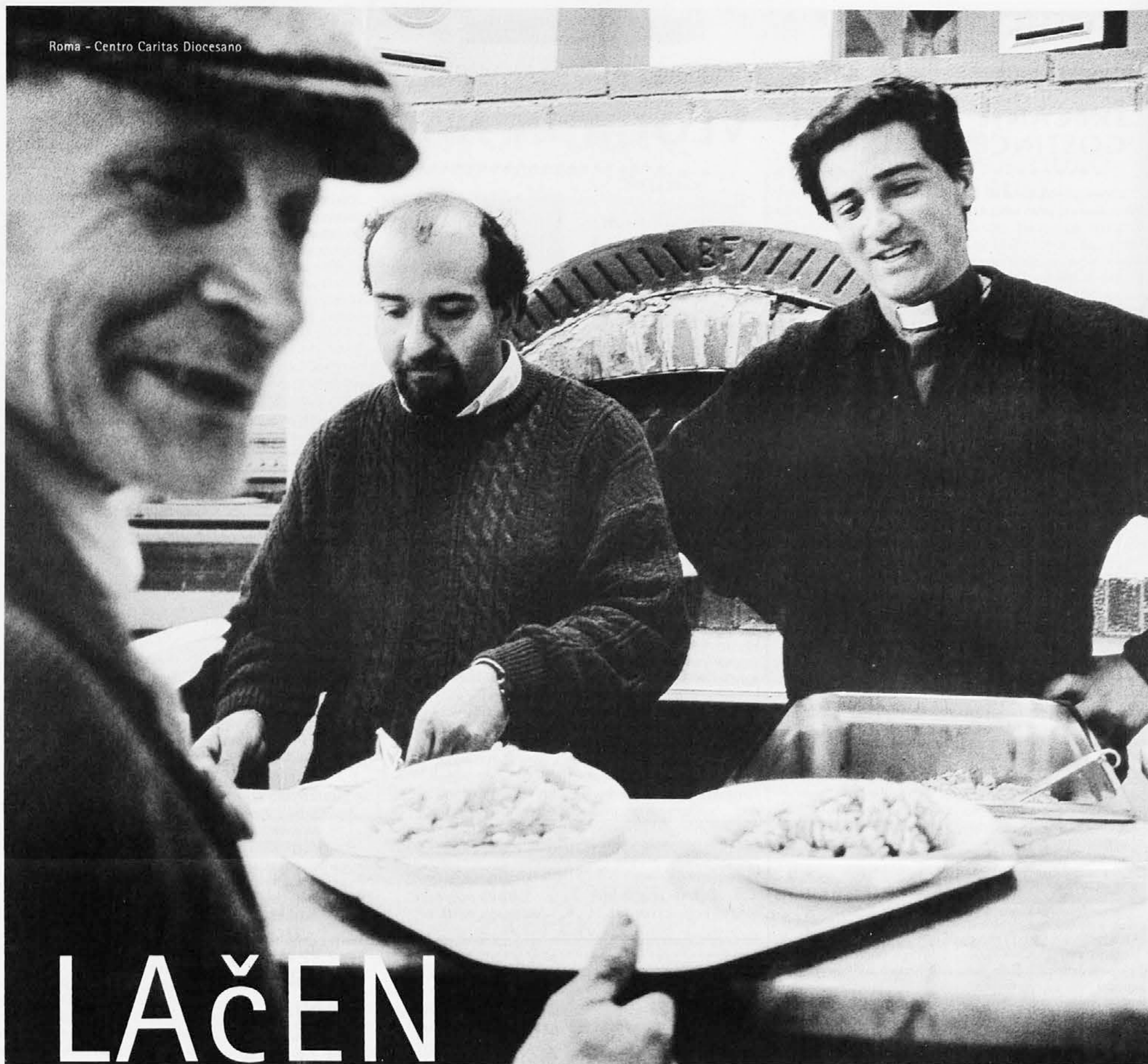
V ponedeljek, 10. maja, je na Stadionu 1. maj v Trstu potekala že 20. osnovnošolska olimpiada, ki jo je priredila Športna šola Trst. V sebi primernih različnih tekmovalnih panogah se je pomerilo nad devetdeset otrok, ki so predstavljali slovenske osnovne šole iz tržaškega mesta in predmestja, in sicer: osnovna šola Oton Župančič od Sv. Ivana, Bazoviški junaki iz Rojana, Fran Milčinski s Katinare, Marica Gregorič-Stepančič od Sv. Ane, Ivan Grbec iz Škednja in Fran Saleški Finžgar iz Barkovelj.

Odsotni so bili le otroci osnovnih šol Josip Ribičič in Karel Širok, ki so imeli v istem času plavalni tečaj; tekmovalna v okviru osnovnošolske olimpiade pa bodo nadoknadili med tednom.

OBVESTILO

KK BOR sklicuje redni občni zbor v torek, 18. maja, ob 20. uri v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju v prostorih Stadionu prvi maj, Vrdelska cesta 7 v Trstu, z naslednjim dnevnim redom: 1. otvoritev; 2. predsedniško poročilo; 3. blagajniško poročilo; 4. pozdravi gostov; 5. odobritev obračuna in proračuna; 6. volitve novega odbora; 7. razno.

LAČEN SEM BIL.

IN STE MI DALI JESTI.

Tvoj podpis za Osem od tisoč v korist katoliški Cerkvi je postal voda, kruh, knjige, zdravila, sprejemanje in upanje. In pretvoril se je v pomoč in podporo evangeljskemu poslanstvu duhovnikov. Z učinkovitostjo in prozornostjo so bili prihodki iz sklada Osem od tisoč uporabljeni v več kot šest tisoč posegih v Italiji in deželah tretjega sveta. Šest tisoč posegov, ki nosijo tudi tvoje ime.

Porazdelitev sredstev iz sklada Osem od tisoč v letih 1996-1998 (v milijardah)	1996	1997	1998
Obredne potrebe ljudi	617	633	585
Karitativni posegi v Italiji in deželah tretjega sveta	283	283	261
Podpora duhovščini	555	467	482

**S PRISPEVKI OSEM OD TISOČ KATOLIŠKI CERKVI
SMO OPRAVILI VELIKO STVARI. ZA ŠTEVILNE.**

CHIESA CATTOLICA CEI Conferenza Episcopale Italiana
Per informazioni: Televideo RAI alla pagina 373 e sul sito internet www.sovvenire.it